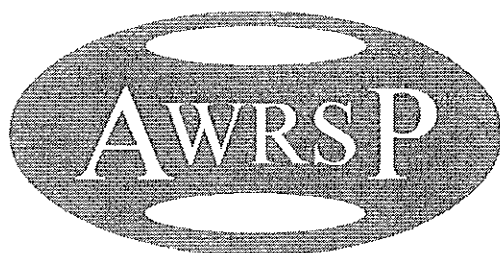

**AGENCJA WŁASNOŚCI ROLNEJ
SKARBU PAŃSTWA**

R A P O R T

**z działalności
Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa
w 2001 r.**

Warszawa, czerwiec 2002 r.

Spis treści

Reasumpcja	I-IX
Struktura organizacyjna Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa	X
Wstęp	1
1. Przejmowanie mienia do Zasobu	4
2. Zagospodarowanie mienia Zasobu	7
2.1. Sprzedaż	8
2.2. Inne formy trwałego rozdysonowania mienia Zasobu	13
2.3. Dzierżawa	14
2.4. Program osadnictwa rolniczego. Zamiana nieruchomości	21
3. Inne zagadnienia związane z zagospodarowaniem mienia Zasobu	24
4. Działania Agencji na rzecz aktywizacji zawodowej bezrobotnych oraz wspierania przedsiębiorczości w środowiskach popegeerowskich	36
5. Gospodarka finansowa	42
5.1. Podstawowe wyniki ekonomiczno-finansowe	42
5.2. Restrukturyzacja zobowiązań przejętych wraz z mieniem zlikwidowanych ppgr	44
5.3. Windykacja należności Agencji z tytułu umów dzierżawy i sprzedaży mienia Zasobu	44
5.4. Instrumenty finansowe wspierające przedsięwzięcia dzierżawców i nabywców mienia Zasobu	47
6. Zagadnienia organizacyjne	48
6.1. Działalność szkoleniowa	49
6.2. Pomoc rodzinom byłych pracowników ppgr	50
6.3. Współpraca z zagranicą	52
6.4. Bezpieczeństwo i higiena pracy	53
7. Kontrole Agencji WRSP	55
7.1. Kontrole NIK i UKS	55
7.2. Kontrola wewnętrzna	59
Załączniki	
1. Hodowla i postęp biologiczny w spółkach Agencji	63
2. Wyniki finansowe gospodarstw Skarbu Państwa w administrowaniu	69
3. Sytuacja ekonomiczno-produkcyjna gospodarstw powstałych na majątku Zasobu WRSP	71
4. Wykaz gospodarstw Skarbu Państwa w administrowaniu	75
5. Wykaz spółek z o.o. ze 100% udziałem Agencji	76
6. Aneks tabelaryczny	78

Reasumpcja

1. **Do końca 2001 r. Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa przejęła do Zasobu WRSP nieruchomości o powierzchni 4 700,5 tys. ha.** Pochodziły one z 1 666 byłych ppgr (3 759,6 tys. ha), z Państwowego Funduszu Ziemi (607 tys. ha) oraz z innych źródeł i tytułów (334 tys. ha). W 2001 r. przejęto relatywnie niewielkie powierzchnie – łącznie 6,5 tys. ha, z tego z byłych pgr – 52 ha, z PFZ – 1,3 tys. ha oraz 5,1 tys. ha z pozostałych tytułów.
2. Wraz z gruntami Agencja przejęła do Zasobu majątek trwały i obrotowy o wartości księgowej **8 633 mln zł** oraz zobowiązania wobec ponad 30 tysięcy wierzycieli, w łącznej wysokości **1 989 mln zł**.
3. Poza gruntami Agencja przejęła inne składniki majątku Skarbu Państwa, w tym m.in. **333 tys. mieszkań** oraz szereg obiektów przemysłu rolno-spożywczego, przetwórczych, handlowych lub usługowych. W grudniu 2001 stan ewidencyjny przejętych obiektów wynosił m.in. 907 suszarni zbóż i zielonek, 850 gorzelni, winiarni i browarów, 614 mieszalni pasz, 234 masarnie i rzeźnie, a także 210 innych obiektów rolno-przemysłowych, 378 sklepów, 124 hotele, restauracje, zajazdy i bary, 756 obiektów socjalnych, kulturalnych i sportowych oraz 2 222 zespoły dworskie i pałacowo-parkowe.
4. Od początku swego funkcjonowania **Agencja przygotowała i zaoferowała do sprzedaży nieruchomości o powierzchni 2 010 tys. ha** (niektóre więcej niż jeden raz), z czego nabywców znalazło blisko 1 114 tys. ha, tj. 23,7% powierzchni przejętej do Zasobu. Podpisano przeszło 143 tys. umów sprzedaży. W transakcjach zawieranych w 2001 r. przeciętna cena sprzedaży 1 ha gruntów rolnych wynosiła **3 414 zł** i była niższa o 4% od przeciętnej ceny uzyskanej w transakcjach zawartych w 2000 r. (3 554 zł).

5. Do końca 2001 r. trwale rozdysponowano 1 377,6 tys. ha, tj. ponad 29% gruntów przejętych do Zasobu, w tym w 2001 r. – 176,1 tys. ha.

Rozdysponowanie trwale	do 31.12.2001 r.	w tym w 2001 r.
– sprzedano	1 113,7 tys. ha	147,0 tys. ha
– nieodpłatnie przekazano	226,1 tys. ha	23,6 tys. ha
– wniesiono aportami do spółek	14,5 tys. ha	0,4 tys. ha
– inne	23,3 tys. ha	5,1 tys. ha

6. Do końca 2001 r. Agencja zaoferowała do dzierżawy nieruchomości o łącznej powierzchni 6 392 tys. ha (niektóre grunty kilkakrotnie), a wydzierżawiła 4 319 tys. ha (68% gruntów zaoferowanych). Zawarto 258 tys. umów dzierżawy.

7. W wyniku wygaśnięcia lub rozwiązania umów oraz wyłączeń gruntów z dzierżawy „powróciło” do ponownego rozdysponowania 1 811 tys. ha gruntów. Grunty odebrane dzierżawcom z ich winy (głównie w związku z niewywiązywaniem się z warunków płatności czynszu) stanowią 10% powierzchni wydzierżawionej, zaś umowy rozwiązane z winy dzierżawców stanowią jedynie 0,9% liczby zawartych umów ogółem.

Na koniec grudnia 2001 r. w dzierżawie znajdowało się 2 508 tys. ha, czyli 75% gruntów pozostających w Zasobie (53% gruntów przejętych do Zasobu). Przeciętny czynsz za grunty wydzierżawione w 2001 r. wynosił równowartość 1,8 dt pszenicy i był o 0,5 dt pszenicy niższy, niż w roku 2000.

8. W strukturze obszarowej nieruchomości rolnych sprzedanych i pozostających w dzierżawie większość (98%) liczby umów dotyczy powierzchni do 100 ha. Na koniec grudnia 2001 r. takich umów było około 266 tys. i obejmowały one nieruchomości o powierzchni 1 170 tys. ha. Nieruchomości do 100 ha, najczęściej bez „infrastruktury produkcyjnej”, służą przede wszystkim powiększeniu już istniejących gospodarstw – przeciętnie o 4,4 ha na 1 umowę. Natomiast w grupach obszarowych powyżej 100 ha nabywcy i dzierżawcy nieruchomości Zasobu użytkowali 2 198 tys. ha

(w tym jednoosobowe spółki Agencji i spółki pracowników – około 614 tys. ha), na podstawie 5,2 tys. umów (przeciętnie – około 420 ha na 1 umowę).

9. Od początku działalności do końca 2001 r. Agencja **sprzedała cudzoziemcom 643 ha gruntów**, tj. około 0,06% wszystkich gruntów sprzedanych z Zasobu. Najwięcej gruntów nabyli inwestorzy niemieccy, holenderscy, duńscy i fińscy. W związku z faktem, że od 1 stycznia 2001 r. nie jest wymagana zgoda MSP na zawarcie umowy sprzedaży podmiotom z udziałem zagranicznym, nie będącym cudzoziemcami, można jedynie szacować, że w latach 1992 – 2001 podmioty te zakupiły z Zasobu około 33 tys. ha. Również na zawieranie umów dzierżawy przez podmioty z udziałem zagranicznym nie wymagana jest obecnie zgoda organów administracji państwowej. W związku z tym również można jedynie szacować, że na koniec grudnia 2001 r. w dzierżawie przez cudzoziemców znajdowało się około 127 tys. ha nieruchomości Zasobu, a w dzierżawie podmiotów polskich z udziałem kapitału zagranicznego – około 57 tys. ha.
10. Niezależnie od sprzedaży i dzierżawy Agencja rozdysponowuje nieruchomości Zasobu także w innych formach. Część nieruchomości – 226 tys. ha - przekazano nieodpłatnie upoważnionym podmiotom (jednostkom samorządu terytorialnego, Lasom Państwowym, kościelnym osobom prawnym, itp.). W gospodarstwach Skarbu Państwa w administrowaniu znajdowało się 12 tys. ha, a w zarządzie i wieczystym użytkowaniu - 115 tys. ha. **Na koniec grudnia 2001 r. do rozdysponowania pozostawały nieruchomości Zasobu o powierzchni 652 tys. ha.**
11. W 2001 r. Agencja kontynuowała *“Program osadnictwa rolniczego na gruntach Skarbu Państwa”*. Na cele osadnicze przeznaczono ogółem 203 gospodarstwa o łącznej powierzchni 41,7 tys. ha. Z tej liczby 143 gospodarstwa (33 tys. ha) wydzierżawiono, a 44 gospodarstwa (6 tys. ha) oczekiwały na wydzierżawienie osadnikom. Wobec braku zainteresowania 16 gospodarstw wycofano z *Programu (...)* i zagospodarowano w innych formach.

12. **W 2001 r. wpływy Agencji z działalności statutowej wyniosły 1 310,8 mln zł i były wyższe zarówno od wpływów uzyskanych w 2000 r. (o 5,0%), jak i od wielkości planowanych (o 4,0%). Główna kwota wpływów, tj. 1 158,9 mln zł pochodziła z rozdyponowania mienia Zasobu (88,4%). Decydujący wpływ na wzrost wartości uzyskanych wpływów miało zwiększenie wpływów ze sprzedaży gruntów – o 10% w stosunku do poziomu z roku ubiegłego.**
13. **Wydatki na finansowanie ustawowych zadań Agencji (wydatki statutowe) wykonano w wysokości 1 137,0 mln zł, tj. 95,6% wielkości planowanych, a 128,0% wykonanych w 2000 r. Jedną z głównych pozycji tych wydatków w 2001 r. była kwota 375,6 mln zł wpłat do budżetu Państwa z tytułu wykupu obligacji restrukturyzacyjnych BGŻ (ponad 11-krotne zwiększenie w 2001 r. wpłaty do budżetu Państwa w stosunku do 2000 r.).**
14. **Wydatki na funkcjonowanie Biura Prezesa i oddziałów terenowych poniesione zostały w wysokości 105,1 mln zł, co stanowi o 22,5% mniej niż limit wydatków określony na ten cel w planie finansowym i o 10,0% mniej od wydatków poniesionych w 2000 r. Oszczędności te w dużej mierze odnoszą się do najistotniejszej pozycji wydatków na funkcjonowanie Agencji, jaką stanowią wydatki osobowe (wynagrodzenia, łącznie ze świadczeniami na rzecz pracowników), których realizacja wyniosła 86,3% w stosunku do planu, a 93,9% w stosunku do wykonania w roku 2000. Relatywnie największe oszczędności wystąpiły jednak w wydatkach inwestycyjnych, gdzie plan został wykonany zaledwie w 36,3%, a zaważyło na tym głównie:**
- niewykorzystanie rezerwy przewidzianej na inwestycje informatyczne dla potrzeb realizacji dodatkowych zadań Agencji, określonych w projekcie ustawy „reprivatyzacyjnej”, która ostatecznie nie weszła w życie,
 - przesunięcie na okres późniejszy niektórych płatności, dotyczących realizowanego projektu informatycznego,
15. **Powyższe wyniki złożyły się na poprawę ogólnych wskaźników efektywnościowych Agencji. Tak na przykład, procentowy wskaźnik relacji wydatków na funkcyj-**

nowanie Agencji do wpływów statutowych wyniósł w 2001 r. 8,0% i był o 1,3 punktu procentowego korzystniejszy (niższy) niż w 2000 r. Tego rodzaju wskaźnik obliczony dla samych wydatków osobowych wniósł niespełna 5,3% i w porównaniu z rokiem 2000 uległ poprawie o 0,6 punktu procentowego.

16. **Osiągnięta została nadwyżka finansowa** w kwocie 100,5 mln zł, podczas gdy plan na 2001 r. przewidywał niedobór finansowy w kwocie 109,6 mln zł (poprawa w stosunku do planu o 210,2 mln zł). W porównaniu z rokiem 2000, kwota nadwyżki uległa wprowadzie nominalnie zmniejszeniu o 138,2 mln zł, jednak w tym wypadku wielkości są nieporównywalne, ze względu na zdecydowanie różny poziom wpłat do budżetu państwa (wydatki z tego tytułu w 2001 r. wyniosły bowiem 375,6 mln zł, wobec zaledwie 32,6 mln zł w 2000 r.). Po wyłączeniu tej pozycji wydatków, nadwyżka finansowa w 2001 r. byłaby o 209,9 mln zł wyższa niż w roku 2000.
17. **Wymagalne należności bieżące** z tytułu czynszu dzierżawnego w 2001 r. wynosiły 312 971 tys. zł, z czego dzierżawcy uregulowali kwotę 196 928 tys. zł, co stanowi 62,9% kwoty należnej (w 2000 r. – 66,0%). W przypadku umów sprzedaży mienia Zasobu należności bieżące z tego tytułu w 2001 r. wynosiły 909 036 tys. zł. Do końca 2001 r. nabywcy uregulowali kwotę 733 021 tys. zł, tj. 80,6% kwoty należnej (w 2000 r. – 84,9%),
18. **Wskaźnik windykacji należności zaległych** (z lat poprzednich) z tytułu czynszu dzierżawnego w 2001 r. wyniósł 35,5% (w 2000 r. – 49,1%). Z kwoty 206 433 tys. zł zaległych zobowiązań uregulowano 73 372 tys. zł. Wskaźnik windykacji należności zaległych z tytułu umów sprzedaży mienia Zasobu wyniósł 45,5% (w 2000 r. – 56,0%). Z kwoty 268 005 tys. zł należności zaległych nabywcy uregulowali do końca 2001 r. kwotę 122 046 tys. zł.
19. Wobec narastającego w ostatnich latach problemu windykowania należności z tytułu umów dzierżawy i sprzedaży mienia Zasobu, w roku 2001 w Agencji zdecydowanie nasilone zostały działania mające na celu poprawę ogólnie niekorzystnej

sytuacji w tym zakresie. W wyniku kumulowania się zaległości w zapłacie należności z kolejnych lat, łączna kwota zaległości przekroczyła pół miliarda złotych. Strukturę tych zaległości cechuje jednak duże zróżnicowanie, z tego też względu, działania podejmowane przez Agencję poprzedzane są każdorazowo analizą, dotyczącą możliwości i zasadności windykowania należności w trybie egzekucyjnym. W stosunku do części dzierżawców i nabywców mienia, których dotychczasowy sposób wywiązywania się z umownych zobowiązań wskazywał, że ich problemy finansowe wynikają z przyczyn od nich niezależnych, a ich potencjał ekonomiczny wskazuje, że w dłuższym okresie czasu sytuacja może ulec poprawie, stosowane były ulgi w spłacie i podejmowano działania restrukturyzacyjne. Wprowadzono jednolite zasady stosowania ulg, analogiczne jak dla jednostek sektora finansów publicznych. Jednocześnie, opracowano założenia systemu i trybu monitorowania największych dłużników Agencji.

20. **Z przejętych wraz z mieniem państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej zobowiązań (1 989 mln zł), według stanu na dzień 31 grudnia 2001 r. ich wielkość wynosiła 2 021 tys. zł, w tym 730 tys. zł to zobowiązania sporne. Pozostała kwota regulowana jest w ramach płatności ostatnich rat porozumień i 2 uгод bankowych. Do końca 2001 r. wykonano w całości zobowiązania z 375 bankowych postępowań ugodowych.**

21. **Jednym z zadań Agencji jest utrzymanie, a także tworzenie nowych miejsc pracy, dla możliwie dużej liczby byłych pracowników ppgr. Badania GUS wskazują, że najwyższy poziom bezrobocia wśród byłych pracowników sektora publicznego rolnictwa, leśnictwa i łowiectwa miał miejsce w lutym 1994 r. (około 99 tys. osób). Według GUS liczba bezrobotnych w tym sektorze zarejestrowanych w urzędach pracy, wynosiła na koniec 2001 r. – 25,2 tys. osób.**

Do najważniejszych kierunków działania Agencji na rzecz łagodzenia skutków bezrobocia w środowisku byłych pracowników ppgr, należy zaliczyć m.in.:

- utrzymywanie miejsc pracy w gospodarstwach dzierżawionych, m.in. poprzez zobowiązanie (w umowie) dzierżawcy do zatrudnienia określonej liczby osób,

udogodnienia i preferencje w procedurach przetargowych dla kontrahentów deklarujących utworzenie miejsc pracy, wykorzystywanie niezagospodarowanych obiektów w celu tworzenia nowych miejsc pracy, rozkładanie na korzystne raty należności z tytułu sprzedaży nieruchomości, stosowanie innych narzędzi finansowych, takich jak np. mikropożyczki, refundacje części kosztów zatrudnienia, itp.;

- współtworzenie wraz z innymi podmiotami lokalnych funduszy poręczeniowych i preferencyjnych linii kredytowych dla osób podejmujących działalność gospodarczą bądź zatrudniających pracowników ze środowisk po byłych ppgr;
- współpracę z instytucjami, fundacjami i organizacjami, uczestniczącymi w przedsięwzięciach i programach lokalnych, aktywizujących środowisko wiejskie, w tym byłych pracowników ppgr;
- organizowanie szkoleń wspomagających przekwalifikowanie lub uzupełnienie kwalifikacji osób bezrobotnych, poszukujących pracy.

22. **Agencja organizuje i finansuje różnorodną pomoc dzieciom pracowników byłych ppgr.** W 2001 r. Agencja sponsorowała wypoczynek letni i zimowy dla 23 tys. dzieci na obozach, koloniach i półkoloniach (w 2000 r. – 12,3 tys. dzieci). Kontynuowana jest również akcja finansowania dożywiania dzieci w szkołach wiejskich, dowożenia ich do szkół, leczenia sanatoryjnego, pokrywania kosztów remontów szkół i wyposażania ich w sprzęt i pomoce naukowe, itp.

W 2001 r. Agencja finansowała także stypendia dla ponad 9,5 tys. uczniów szkół średnich, wywodzących się ze środowisk popegeerowskich, umożliwiające im kontynuację nauki i uzyskanie wykształcenia średniego.

23. W gospodarstwach Skarbu Państwa prowadzących działalność hodowlaną, uznaną za szczególnie ważną dla postępu biologicznego w całym rolnictwie oraz w tych gospodarstwach, które charakteryzowały się dużym i trudno podzielnym majątkiem (gdzie podział mógłby prowadzić do spadku efektywności ekonomicznej – np. gospodarstwa rybne, szklarniowe itp.), tworzone były **jednoosobowe spółki Agencji Własności Rol-**

nej Skarbu Państwa. Do końca grudnia 2001 r. Agencja utworzyła lub objęła udziały w 150 takich spółkach.

24. Jednoosobowe spółki Agencji, podobnie jak inne mienie Zasobu **podlegają restrukturyzacji i prywatyzacji**, z tym, że w stosunku do spółek prowadzących działalność hodowlaną, zakres i tempo tej prywatyzacji warunkują przyjęte programy rozwoju hodowli. W wyniku sprzedaży lub zmiany struktury własności udziałów, a także konsolidacji tych udziałów (połączenia spółek), wg stanu na koniec 2001 r. Agencja wykonywała prawo własności w stosunku do 100% udziałów w 108 spółkach, z których 7 znajdowało się w trakcie przygotowania do prywatyzacji ścieżką kapitałową, a 32 – ścieżką majątkową. Niezależnie od nieruchomości wniesionych aportem (około 8,2 tys. ha) spółki jednoosobowe dzierżawiły od Agencji 164,5 tys. ha gruntów. Wartość objętego kapitału zakładowego w tych spółkach wynosiła 717,4 mln zł.

Agencja posiada także mniejszościowe pakiety udziałów lub akcji w 81 spółkach prawa handlowego. Do tych spółek Agencja wniosła w aportcie nieruchomości o powierzchni 1,5 tys. ha, oraz wydzierżawiła im grunty o powierzchni 6,4 tys. ha. Wartość zaangażowanego kapitału Agencji w tych spółkach na koniec grudnia 2001 r. wynosiła 232,7 mln zł.

25. W 2001 r. działalność Agencji była kontrolowana przez Najwyższą Izbę Kontroli i Urząd Kontroli Skarbowej. Przedmiotem tych kontroli były zagadnienia związane z wykonaniem budżetu Państwa w 2000 r, wykorzystaniem środków publicznych na tworzenie rynków hurtowych i giełd w latach 2000 – 2001, problematyką gospodarowania mieniem Zasobu, obejmującą w szczególności formy i stan zagospodarowania mienia, sprzedaż i dzierżawę nieruchomości, w tym cudzoziemcom i spółkom z udziałem zagranicznym, gospodarkę mieszkaniową, w tym kwestie związane ze sprzedażą mieszkań, realizację umów sprzedaży i dzierżawy, nadzór właścicielski oraz gospodarkę finansową. Badaniu poddano także pozostałe formy zagospodarowania mienia Zasobu WRSP, w tym wniesienie mienia lub jego części do spółek, nieodpłatne przekazanie Lasom Państwowym, jednostkom samorządowym oraz innym podmiotom na podstawie art. 24 ustawy *o gospodarowaniu nieruchomościami*

rolnymi Skarbu Państwa. Kontrola odniosła się ponadto do zagadnień zagospodarowania obiektów budowlanych dotychczas nierozdysponowanych lub wycofanych z użytkowania. W 5 oddziałach terenowych Agencji NIK przeprowadziła kontrolę procedur i sposobu wykorzystania środków, w związku z udzielaną ulgą w czynszu dzierżawcom, których dotknęły przypadki strat losowych, na skutek klęsk żywiołowych. W Oddziale Terenowym Agencji w Olsztynie kontrolę w zakresie gospodarowania mieniem Zasobu przeprowadził Urząd Kontroli Skarbowej.

Tak szeroki zakres kontroli (nie licząc kontroli wewnętrznej wykonywanej w Agencji) obejmuje w praktyce całą działalność AWRSP. Pomimo formułowanych wniosków i zaleceń Agencja otrzymywała w wyniku tych kontroli generalnie pozytywną ocenę swego działania. Przyjęte do realizacji zalecenia i wnioski zostały w znacznym stopniu wykonane jeszcze w roku 2001.

Struktura organizacyjna Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa

Rada Nadzorcza AWRSP

Prezes AWRSP

Zastępca Prezesa – I

Grupa Ekspertów Prezesa

Zastępca Prezesa – II

Komisje Problemowe

Zespoły Biura Prezesa AWRSP

Oddziały terenowe i filie AWRSP

Zespół Organizacyjny	↗	↘	OT AWRSP w Warszawie
Zespół Prawny	↗		Filia w Łodzi
Zespół Gospodarowania Zasobem	↗	↘	OT AWRSP w Bydgoszczy
Zespół Finansowy	↗	↘	OT AWRSP w Gdańsku
Zespół Księgowości	↗	↘	OT AWRSP w Gorzowie Wlkp.
Zespół Ewidencji i Analiz	↗		Filia w Zielonej Górze
Zespół Aktywizacji Zawodowej	↗	↘	OT AWRSP w Lublinie
Zespół Kontroli Wewnętrznej	↗	↘	OT AWRSP w Olsztynie
Zamiejscowy Zespół ds. Osadnictwa w Szczecinie	↗		Filia w Elblągu
			Filia w Suwałkach
		↘	OT AWRSP w Opolu
		↘	OT AWRSP w Poznaniu
			Filia w Pile
		↘	OT AWRSP w Rzeszowie
		↘	OT AWRSP w Szczecinie
			Filia w Koszalinie
		↘	OT AWRSP we Wrocławiu

Wstęp

Raport jest sprawozdaniem z wykonania w 2001 r. przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa zadań określonych w ustawie z 19 października 1991 r. *o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa* oraz w innych dokumentach, wyznaczających kierunki i zakres działania Agencji na rzecz prywatyzacji mienia rolnego Skarbu Państwa oraz realizacji założeń polityki społeczno-gospodarczej dla wsi, rolnictwa i gospodarki żywnościowej.

Proces przejmowania nieruchomości Skarbu Państwa do Zasobu WRSP praktycznie zakończył się. Również większość gruntów Zasobu została rozdysponowana, głównie na podstawie wieloletnich umów dzierżawy. Przekształcenia strukturalne i własnościowe są jednak kontynuowane. Poza oferowaniem do nabycia lub dzierżawy gruntów dotychczas nierozdysponowanych, obejmują one także nieruchomości już wydzierżawione. Na obecnym etapie dalsza restrukturyzacja i prywatyzacja nieruchomości wydzierżawionych jest realizowana m.in. poprzez:

- sprzedaż dzierżawcom części lub całości dzierżawionych przez nich nieruchomości na zasadach pierwszeństwa nabycia,
- wyłączanie z trwających umów dzierżawy części gruntów do odrębnego zagospodarowania, między innymi na podstawie klauzul „wyłączeniowych”,
- powtórna restrukturyzację, a następnie dalsze rozdysponowanie, zwłaszcza dużych nieruchomości powracających z dzierżawy, w związku z wygaśnięciem (lub rozwiązaniem) umów.

Działania te nie tylko umożliwiają kontynuację przekształceń własnościowych i strukturalnych w sektorze rolnym, ale sprzyjają także racjonalnemu kształtowaniu wielkości gospodarstw, m.in. służą powiększaniu części już istniejących gospodarstw indywidualnych. W tym celu wykorzystuje się procedurę przetargu ograniczonego, w

przypadkach, gdy uzasadniają to lokalne uwarunkowania. Wśród osób ustawowo uprawnionych najczęściej przetargi ograniczone organizowane są dla rolników indywidualnych powiększających swe gospodarstwa. Rolnicy ci w tym trybie znacznie częściej kupują nieruchomości Zasobu niż wydzierżawiają.

Znaczne rozdysponowanie Zasobu w różnych formach powoduje, że wzrasta ranga nadzoru właścicielskiego sprawowanego przez Agencję. Nadzór nad sposobem wykorzystywania mienia Zasobu przekazanego użytkownikom, a także jednostkom, które w imieniu Agencji rozdysponowują to mienie, wykonują wszystkie oddziały i filie Agencji. Jednym z celów sprawowanego nadzoru jest zapewnienie zgodności sposobu użytkowania nieruchomości z zapisami zawartymi w umowach, jak też z wymogami wynikającymi z przepisów szczególnych.

Część gruntów Zasobu charakteryzuje się małą przydatnością do produkcji rolniczej, ale może być z powodzeniem wykorzystana w innych celach. W roku 2001 Agencja kontynuowała działania restrukturyzacyjne, zmierzające do wydzielenia i alternatywnego zagospodarowania tych gruntów, między innymi poprzez ich nieodpłatne przekazywanie na rzecz jednostek samorządu terytorialnego, Lasów Państwowych, lub innych, upoważnionych podmiotów.

Z uwagi na rosnącą skalę coraz większego znaczenia nabierają realizowane przez Agencję zadania statutowe, obejmujące sferę społeczną. Działania podejmowane w tym zakresie są szczególnie ukierunkowane na środowisko byłych pracowników ppgr i mają na celu udzielanie pomocy tej grupie społeczno-zawodowej, zwłaszcza ułatwienie jej zawodowej aktywizacji. Udzielana jest też pomoc finansowa i organizacyjna rodzinom byłych pracowników ppgr w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych. Skala i różnorodność działań podejmowanych w sferze społecznej w miarę upływu czasu ulega istotnemu zwiększeniu, ponieważ - mimo licznych w tym zakresie inicjatyw Agencji - wciąż istnieje problem bezrobocia na wsi, w tym także wśród byłych pracowników ppgr.

Wzrost zaangażowania Agencji w działania na rzecz aktywizacji zawodowej, a także w pomoc o charakterze socjalnym, stał się możliwy dzięki rozwiązaniu najistotniejszego dotychczas problemu, jakim było zadłużenie przejęte wraz z mieniem po zlikwidowanych ppgr.

Znaczne środki Agencja przeznacza na remonty i konserwację, a także na modernizację obiektów pozostających w Zasobie WRSP. Dotyczy to zwłaszcza obiektów zabytkowych oraz infrastruktury komunalnej towarzyszącej osiedlom mieszkaniowym. Podejmowane były także działania inwestycyjne (w tym modernizacyjne), w celu ograniczenia ujemnego oddziaływania niektórych obiektów Zasobu na środowisko. Duża skala sukcesywnie prowadzonych w tym zakresie prac pozwoliła osiągnąć dalszy, widoczny postęp w postaci zmniejszenia się liczby obiektów stanowiących źródło zagrożenia dla środowiska.

Zawarte w raporcie dane statystyczne obrazują działalność statutową Agencji w 2001 r. na tle wyników osiągniętych w latach wcześniejszych. Należy jednak zwrócić uwagę, że na skutek zmian w strukturze organizacyjnej Agencji w 1999 r, a także w podziale terytorialnym państwa, nie zawsze są możliwe bezpośrednie porównania dynamiki zjawisk w przekroju wojewódzkim i oddziałów terenowych¹. Dane ilustrujące stany ewidencyjne „do końca roku 2001” dotyczą struktury organizacyjnej Agencji, właściwej na dzień 31 grudnia 2001 r.².

¹ Z uwagi na funkcjonujące bazy danych również w filiach oddziałów terenowych, a także z uwagi na realizację przez filie większości celów i zadań właściwych dla oddziałów terenowych - w *Raporcie (...)* prezentowane są także dane w układzie oddziałów i filii (stosownie do właściwego terytorialnie zasięgu działania).

² Zmiany w Zasobie, wynikające z procesów gospodarowania oraz systematyczna weryfikacja danych ewidencyjnych, jak również przyjęta metoda wprowadzania zapisów korygujących do „stanów końcowych” (a nie do danych bieżących) powoduje, że stany podane na koniec okresu sprawozdawczego (np. roku 2001) są sumą stanu na koniec poprzedniego okresu i realizacji w okresie bieżącym oraz salda zapisów korygujących dokonanych w tym okresie (szczegółowe zapisy korygujące znajdują się w materiałach roboczych Agencji).

1. **Przejmowanie mienia do Zasobu**

Zgodnie z ustawą³ do dnia 30 czerwca 2000 r. Agencja była uprawniona i zobowiązana do przejęcia wszystkich nieruchomości rolnych Skarbu Państwa, bez względu na to, w czym władaniu znajdowały się, lasów niewydzielonych geodezyjnie z tych nieruchomości, a nadto innych nieruchomości i składników mienia pozostałych po likwidacji państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej oraz ich zjednoczeń.

Nieruchomości nieprzekazane do Zasobu ostatecznymi decyzjami w tym terminie stały się z mocy prawa własnością gmin, na terenie których były położone (szacuje się, że jest to powierzchnia około 20 tys. ha). Nie dotyczy to jedynie nieruchomości stanowiących składniki byłych ppgr. Do Zasobu wchodzi także w dalszym ciągu nieruchomości rolne przejmowane na rzecz Skarbu Państwa na podstawie szczególnych przepisów i nabywane na własność Skarbu Państwa przez państwowe jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej.

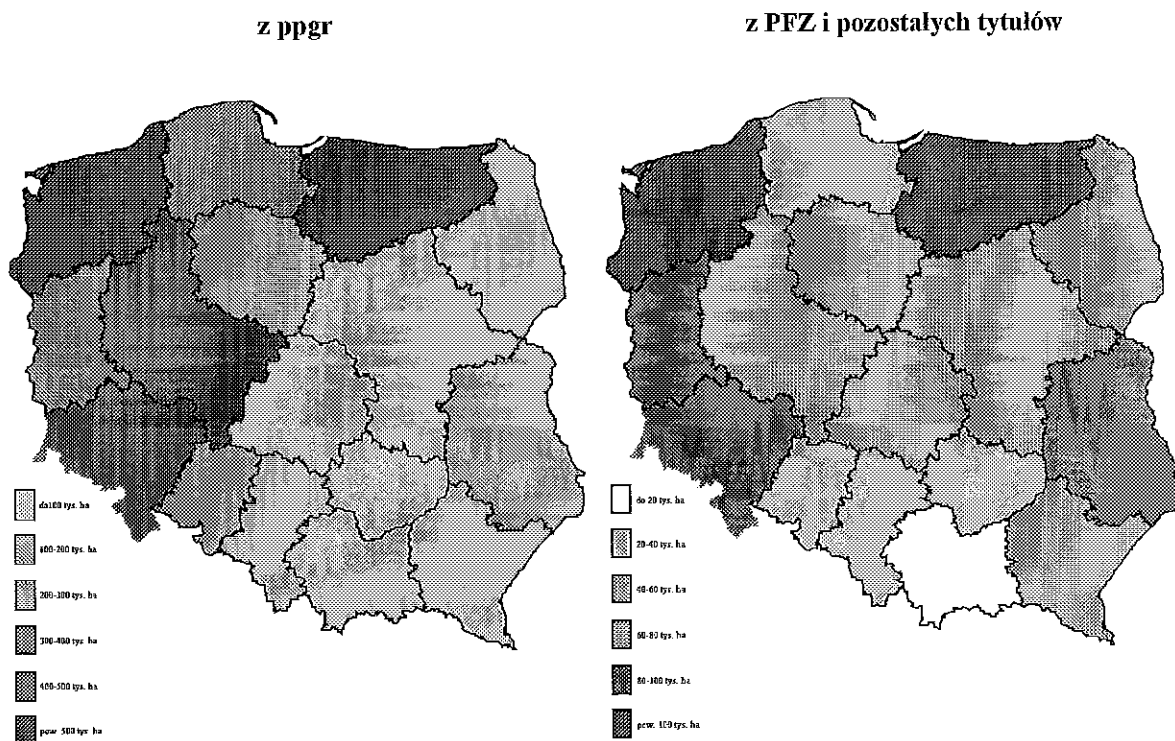
Przejmowanie mienia pochodzącego z byłych ppgr zostało praktycznie zakończone w roku 1995. Po tej dacie Agencja przejmowała jeszcze niewielkie powierzchnie gruntów po byłych ppgr – przeważnie lasów, gruntów leśnych i zadrzewionych, niewydzielonych geodezyjnie. W roku 2001 Agencja przejęła z tego źródła 52 ha, głównie aneksami do wcześniejszych protokółów przejęcia. Od początku działalności do końca 2001 r. z 1666 zlikwidowanych byłych ppgr przejęte zostały do Zasobu WRSP nieruchomości o powierzchni **3 759,6 tys. ha** (tab. A.1). W ogólnej liczbie zlikwidowanych ppgr 72 jednostki postawione były przed 1 stycznia 1992 r. w stan likwidacji z przyczyn ekonomicznych., a w dalszych 69 ppgr, w wyniku nowelizacji z 29 grudnia 1993 r. ustawy *o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (...)*, umorzono postępowanie upadłościowe.

³ Art. 13 ustawy *o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa* z 19 października 1991 r.

Z Państwowego Funduszu Ziemi Agencja przejęła do Zasobu 607 tys. ha⁴, w tym ponad 1,3 tys. ha w 2001 r. Od początku działalności Agencja przejęła także ze wszystkich pozostałych tytułów prawie 334 tys. ha gruntów, z tego blisko 5,1 tys. ha w 2001 r. W tej liczbie, w ramach realizacji ustawy *o ubezpieczeniu społecznym rolników* przejęto 23,3 tys. ha gruntów, z tego 513 ha w 2001 r.

Grunty Skarbu Państwa przejęte do Zasobu WRSP

stan na 31 grudnia 2001 r.

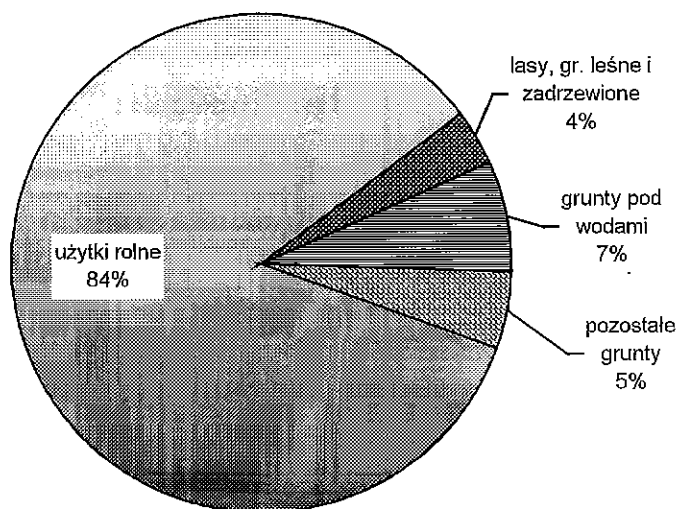
Rozkład przestrzenny przejętych do Zasobu gruntów jest przede wszystkim uwarunkowany lokalizacją byłych ppgr – głównie w rejonach północnej i zachodniej Polski, a także, chociaż w znacznie mniejszym stopniu, zasobami innych gruntów rolnych Skarbu Państwa. Ma to swoje dalsze konsekwencje w działaniach Agencji w zakresie restrukturyzacji przejętych nieruchomości i potencjalnych, lokalnych możliwości zaspokojenia popytu rolników. W znacznym stopniu taki rozkład terytorialny

⁴ Po uwzględnieniu korekt, uchyleń decyzji wojewodów, przesunięcia do „pozostałych” gruntów itp.

Zasobu ogranicza możliwości Agencji w zakresie poprawy struktury agrarnej rolnictwa indywidualnego w centralnych i południowych rejonach kraju.

Łącznie, od początku działalności do końca grudnia 2001 r. Agencja przejęła do

Struktura gruntów przejętych do Zasobu WRSP
(stan na 31. 12. 2001 r.)

Zasobu ze wszystkich tytułów 4 700,5 tys. ha gruntów, z tego 3 956,3 tys. ha (84%) użytków rolnych, (w tym 3 048,7 tys. ha gruntów ornych i 885,5 tys. ha trwałych użytków zielonych), 168,2 tys. ha (4%) – lasów, gruntów leśnych i zadrzewionych (w tym lasów - 97 tys. ha - 2%), 341,3 tys. ha (7%) - gruntów pod wodami oraz 234,7 tys. ha (5%) -

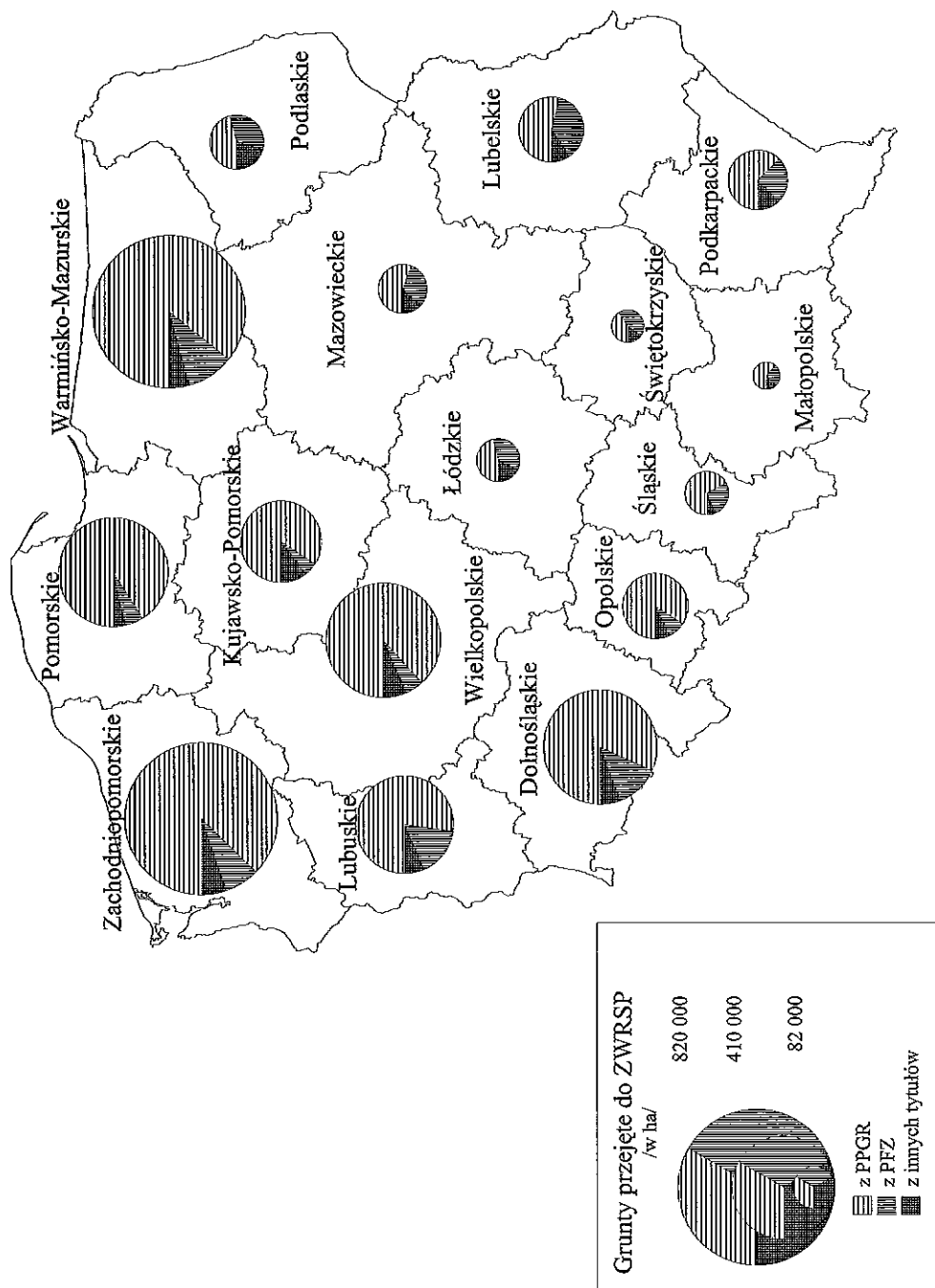
innych gruntów (nieużytki, tereny komunikacyjne, osiedlowe, użytki kopalne itp.). Z protokołów zdawczo-odbiorczych wynika, że do Zasobu przekazano 408 tys. ha gruntów odłogowanych i ugorowanych⁵.

Poza gruntami do Zasobu przejęto także pochodzący z byłych ppgr i innych podmiotów majątek trwały i obrotowy o wartości księgowej netto 8,6 mld zł, a także blisko 2,0 mld zł zobowiązań byłych ppgr, w tym zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek w kwocie 887,4 mln zł.

W rzeczowej strukturze przejętego majątku trwałego dominującą pozycję zajmowały budynki i budowle. Obok budynków gospodarczych, służących bezpośrednio produkcji rolniczej Agencja przejęła 333,2 tys. mieszkań, a także obiekty przemysłu rolno-przetwórczego, handlowe i usługowe oraz zabytkowe zespoły dworskie i pałacowo-parkowe. Na koniec grudnia 2001 r. aktualny stan ewidencyjny przejętych obiektów

⁵ Według stanu na dzień przekazywania do Zasobu.

Wg stanu na 31.12.2001 r.

tów⁶ (ważniejszych) był następujący: 850 gorzelni, winiarni i browarów, 234 masarnie i rzeźnie, 907 suszarni zbóż i zielonek, 614 mieszalni pasz, 37 młynów i kaszarni, 71 chłodni, a także 378 sklepów, 124 hotele, zajazdy, restauracje i bary, 756 obiektów o charakterze socjalnym, kulturalnym i sportowym oraz 2 222 zabytkowe zespoły dworskie i pałacowo-parkowe (tab. A.18).

2. Zagospodarowanie mienia Zasobu

Sposób rozdysponowania mienia przejętego do Zasobu, a zwłaszcza sposób podziału relatywnie dużych gospodarstw (zakładów, folwarków) pegeerowskich na mniejsze moduły, był określany w opracowanych indywidualnie dla każdego przedsiębiorstwa programach jego restrukturyzacji. W programach tych uwzględniano także potrzebę przygotowania możliwie szerokiej i zróżnicowanej oferty nieruchomości, które mogłyby służyć poprawie struktury obszarowej istniejących gospodarstw indywidualnych oraz ułatwić powstanie nowych, sprawnych ekonomicznie jednostek gospodarczych. W stosunku do gospodarstw byłych ppgr, zajmujących się hodowlą roślin i zwierząt, programy ich restrukturyzacji uwzględniały potrzebę utrzymania tej działalności.

Agencja zagospodarowuje nieruchomości i inne mienie Skarbu Państwa w różnych formach przewidzianych ustawą. Trwałe rozdysponowanie mienia, polegające na przeniesieniu własności, następowało przede wszystkim w drodze sprzedaży, nieodpłatnego przekazania uprawnionym podmiotom, jak też poprzez wniesienie aportem do spółek prawa handlowego. Natomiast nieruchomości pozostające w Zasobie rozdysponowywano głównie poprzez dzierżawę. Nieruchomości Zasobu, które nie mogły być rozdysponowane w tej formie (np. z powodu czasowego braku zainteresowania nimi, mimo podejmowanych prób ich rozdysponowania), a zwłaszcza nieruchomości będące

⁶ Po uwzględnieniu dokonanych w Zasobie zmian kwalifikacji, przeznaczenia lub funkcji niektórych obiektów. W stosunku do zespołów dworskich i pałacowo-parkowych przejętych do Zasobu dokonywane są ich przeglądy, przy udziale wojewódzkich służb konserwacji zabytków, w wyniku których weryfikowany jest m.in. status i zakres rzeczowy obiektów tworzących „zespół”, a także wprowadzane są do ewidencji nowe zespoły dworskie i pałacowo-parkowe, uznane przez służbę ochrony zabytków za obiekty zabytkowe.

częścią zorganizowanych gospodarstw, które „powracały” z dzierżawy, Agencja przekazywała na określony czas w administrowanie osobom fizycznym lub prawnym.

Od początku swego funkcjonowania Agencja zaoferowała do kupna lub dzierżawy nieruchomości Zasobu o powierzchni **8,4 mln ha**, z tego blisko 524 tys. ha w 2001 r. (tab. A.2) ⁷. Przeprowadzono ogółem 288,8 tys. przetargów, w tym 48,7 tys. przetargów w roku 2001. Rozstrzygnięto (tj. wtedy, gdy ustalono kandydatów na nabywców bądź dzierżawców) 196,8 tys. przetargów, z tego 24,5 tys. w 2001 r.

Nowelizacja ⁸ ustawy *o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (...)* wprowadziła możliwość organizowania przetargów na sprzedaż i dzierżawę nieruchomości Zasobu, ograniczonych do niektórych grup kontrahentów. Procedura przetargu ograniczonego jest stosowana przez Agencję przede wszystkim tam, gdzie interes społeczny uzasadnia ukierunkowanie przepływu gruntów do jednej z uprawnionych grup osób. Do końca grudnia 2001 r. ogłoszono ogółem 1 177 przetargów ograniczonych, w tym 801 na sprzedaż nieruchomości Zasobu i 376 – na dzierżawę. Rozstrzygnięto 856 przetargów, obejmując nimi około 10 tys. ha – do kupna i 26 tys. ha – do dzierżawy. Grupą osób uprawnionych, najczęściej korzystających z przetargów ograniczonych są rolnicy zamierzający powiększyć swoje gospodarstwa.

2.1. Sprzedaż

Najpełniejszą formą prywatyzacji nieruchomości Zasobu WRSP jest niewątpliwie ich sprzedaż. Do końca 2001 r. Agencja sprzedała **1 113,7 tys. ha gruntów**, tj. 23,7% powierzchni przejętej do Zasobu (tab. A.3). W strukturze sprzedanych nieruchomości, z uwagi na ich dominującą ilość, przeważają grunty pochodzące z byłych ppgr; stanowiły one (pod względem powierzchni) 83% gruntów sprzedanych ogółem.

⁷ Część gruntów była wystawiana do przetargów więcej niż jeden raz.

⁸ Ustawą o zmianie ustawy *o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw* (Dz.U. Nr 49 z 31 maja 1999 r., poz. 484).

Grunty pochodzące z PFZ stanowiły 13% ogólnej sprzedaży gruntów, a około 4% to grunty pochodzące z innych źródeł (tytułów).

W 2001 r. Agencja sprzedała nieruchomości o powierzchni 147,0 tys. ha, tj. o około 22,4% więcej niż w latach 2000 i 1999, a porównywalnie do poziomu z lat 1997 i

**Sprzedaż gruntów z Zasobu WRSP
w latach 1992-2001**

Rok	Powierzchnia sprzedana - tys. ha	Dynamika sprzedaży rok poprz. = 100
1992	9,5	100
1993	49,0	516
1994	65,4	133
1995	115,4	176
1996	192,6	167
1997	149,4	78
1998	146,5	98
1999	119,0	81
2000	120,1	101
2001	147,0	122

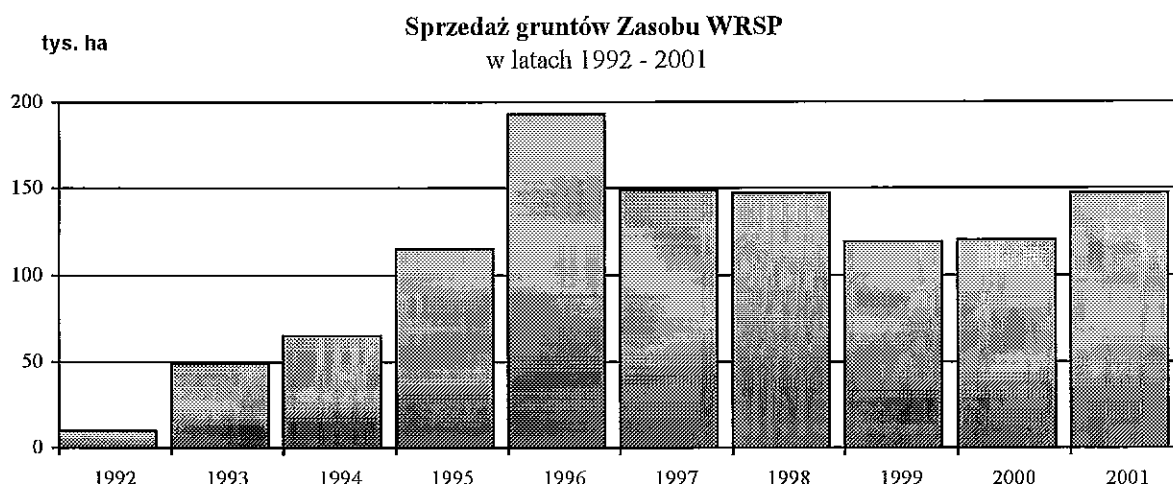
1998, które należy zaliczyć do dobrych z tego punktu widzenia. Oznacza to równocześnie wykonanie planu sprzedaży na 2001 r w 96% (plan - 152,8 tys. ha). Wzrost sprzedaży gruntów w roku 2001 uzyskano mimo tego, że część nieruchomości Zasobu nie podlega sprzedaży ze względu na roszczenia zgłoszone przez byłych właścicieli i ich spadkobierców.

Można przypuszczać, że ten dość wysoki poziom sprzedaży, z jednej strony jest skutkiem obserwowanych w roku 2000 oznak wskazujących na możliwość poprawy koniunktury w rolnictwie, z drugiej zaś powodowany jest obawami o wzrost cen ziemi po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej.

W strukturze sprzedanych gruntów (tab. I i II) dominują - pod względem liczby zawartych umów - nieruchomości mniejsze obszarowo. Na ogólną liczbę 122,8 tys. umów sprzedaży zawartych do końca grudnia 2001 r. (bez transakcji obejmujących grunty pod budynkami, również mieszkalnymi, wyodrębnionymi obiektami, wodami, służącymi do wydobywania kopalin itp. a także grunty nierolne⁹), po-

⁹ Celem analizy jest obserwacja zmian cen i czynszów płaconych za grunty rolne przez kontrahentów Agencji – nabywców i dzierżawców nieruchomości Zasobu WRSP. Z tego względu z analizy wyłączono transakcje dotyczące gruntów zabudowanych lub o specyficznym charakterze (np. pod wodami, samodzielnymi obiektami, służącymi do wydobywania kopalin itp.), a także gruntów nierolnych. Nie uwzględniono także transakcji charakteryzujących się ekstremalnymi cenami lub czynszami. W rezultacie analizą objęto – średnio - 95% gruntów sprzedanych i 94% gruntów wydierzawionych. Do analizy przyjęto dane na moment zawierania umowy, co oznacza, że nie wyłączono umów anulowanych lub rozwiązanych, a w części dotyczącej dzierżawy nie uwzględniono także zmian obszaru dzierżaw aneksami do wcześniej zawartych umów. Należy również zwrócić uwagę, że uzyskiwane w przetargach ceny transakcyjne gruntów rolnych Zasobu oraz poziom czynszów w grupach obszarowych są obciążone w pewnym stopniu czynnikiem losowości, co wynika z samej istoty przetargu.

łowę (61,4 tys. umów) stanowią umowy zawarte na zakup do 1 ha gruntów, a kolejne 45,3 tys. umów (36,9%) zawarto na zakup gruntów w przedziale od 1 do 10 ha.

Na grunty o powierzchni od 10 do 100 ha zawarto 14,6 tys. umów (11,9%), a umów na sprzedaż nieruchomości o powierzchni przekraczającej 100 ha zawarto 1 520 (1,2%). Ogólna powierzchnia gruntów sprzedanych w grupach obszarowych do 100 ha wyniosła 551,2 tys. ha (52%), co w przeliczeniu na 1 umowę daje średnio 4,5 ha. Powierzchnia sprzedanych nieruchomości w grupach obszarowych powyżej 100 ha wyniosła 510,5 tys. ha - średnio 336 ha na 1 umowę.

Nabywcami nieruchomości Zasobu są zarówno osoby fizyczne, jak i prawne. Struktura udziału obu tych grup nabywców (tab. I i II) wskazuje, że osoby prawne stanowią mniej niż 3% ogółu nabywców (zawartych umów) oraz, że są one zainteresowane nieruchomościami większymi obszarowo. Do końca 2001 r. przeciętna powierzchnia nieruchomości sprzedanych na 1 umowę osobom prawnym wyniosła 75 ha, a osobom fizycznym – około 6,8 ha.

Analiza zmian cen gruntów sprzedawanych przez Agencję wskazuje, że choć - generalnie – mają one tendencję wzrostową, to w kolejnych trzech latach ceny ziemi spadały. W transakcjach zawartych w 2001 r. uzyskano za 1 ha gruntów rolnych średnią cenę w wysokości 3 414 zł, podczas gdy w 2000 r. cena ta wynosiła 3 554 zł i była o 4% niższa, niż w 1999 r. (3 684 zł). Występuje przy tym dość znaczne

Tabela I

Powierzchnia gruntów sprzedanych z Zasobu WRSP*
wg grup obszarowych
(w ha)

Wyszczególnienie	Do 31.12.2001			W tym w 2001		
	razem	z tego		razem	z tego	
		osoby fizyczne	osoby prawne		osoby fizyczne	osoby prawne
Grupa obszarowa w ha						
do 1,00	25 293	25 034	259	2 991	2 965	26
1,01 - 1,99	26 314	25 904	410	3 483	3 437	46
2,00 - 4,99	54 903	53 486	1 417	6 745	6 604	141
5,00 - 9,99	68 591	65 760	2 831	7 860	7 648	212
10,00 - 19,99	99 824	93 891	5 933	12 579	12 099	480
20,00 - 49,99	211 326	187 994	23 333	29 414	27 158	2 256
50,00 - 99,99	64 938	55 748	9 190	9 905	8 748	1 157
100,00 - 499,99	306 759	220 087	86 672	40 854	32 312	8 542
500,00 - 999,99	147 541	68 874	78 667	19 502	8 413	11 089
1000,00 i więcej	56 186	16 622	39 564	4 686	-	4 686
Razem	1 061 675	813 400	248 275	138 019	109 384	28 635
w tym do 99,99	551 189	507 817	43 372	72 977	68 659	4 318
100,00 i więcej	510 486	305 583	204 903	65 042	40 725	24 317

* Bez gruntów zabudowanych lub o specyficznym charakterze, a także gruntów nierolnych

Tabela II

Liczba umów zawartych na sprzedaż gruntów z Zasobu WRSP*
wg grup obszarowych

Wyszczególnienie	Do 31.12.2001			W tym w 2001		
	razem	z tego		razem	z tego	
		osoby fizyczne	osoby prawne		osoby fizyczne	osoby prawne
Grupa obszarowa w ha						
do 1,00	61 404	60 871	533	6 296	6 244	52
1,01 - 1,99	18 370	18 093	277	2 423	2 393	30
2,00 - 4,99	17 213	16 771	442	2 148	2 102	46
5,00 - 9,99	9 684	9 291	393	1 114	1 085	29
10,00 - 19,99	7 128	6 719	409	901	867	34
20,00 - 49,99	6 563	5 897	666	910	846	64
50,00 - 99,99	936	803	133	149	130	19
100,00 - 499,99	1 258	936	322	174	137	37
500,00 - 999,99	227	110	117	29	13	16
1000,00 i więcej	35	12	23	4	-	4
Razem	122 818	119 503	3 315	14 148	13 817	331
w tym do 99,99	121 298	118 445	2 853	13 941	13 667	274
100,00 i więcej	1 520	1 058	462	207	150	57

* Bez umów zawartych na sprzedaż gruntów zabudowanych lub o specyficznym charakterze, a także gruntów nierolnych.

zróźnicowanie uzyskiwanych cen, zarówno przestrzenne, jak też w grupach obszarowych. Występuje także zróźnicowanie uzyskanych przeciętnych cen transakcyjnych za grunty rolne w poszczególnych kwartałach roku 2001, gdyż wynosiło ono od 3 003 zł za 1 ha w III kwartale do 3 709 zł za 1 ha w IV kwartale (tab. A.6). Brak jest wprawdzie bezpośrednich porównań cen transakcyjnych uzyskiwanych przez Agencję i w obrocie prywatnym, tym niemniej, na podstawie badań rynku ziemi rolniczej, prowadzonych przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w Warszawie można sądzić, że ceny ziemi w obrocie prywatnym są o kilka procent wyższe. Według badań IERiGŻ (opartych m.in. na danych GUS) w latach 1999 i 2000 przeciętna cena za grunty orne w transakcjach prywatnych wynosiła odpowiednio 4 390 zł/ha i 4 786 zł/ha.

Przedmiotem sprzedaży były również obiekty rolno-przemysłowe, usługowe i handlowe oraz zespoły dworskie i pałacowo-parkowe (tab. A18), a także jeziora mające charakter wód stojących i stawy. Do końca 2001 r. Agencja sprzedała m.in. 268 gorzelni, winiarni i browarów (32%), 260 suszarni zbóż i zielonek (29%), 178 mieszalni pasz (29%). Sprzedano także 65 obiektów hotelowo-restauracyjnych (52%), 273 sklepy (72%), jak również 789 zabytkowych zespołów dworskich i pałacowo-parkowych (35%). Z przejętych 270 tys. ha jezior sprzedano 1,5 tys. ha, a z ponad 47 tys. ha przejętych stawów sprzedano 7,0 tys. ha.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami¹⁰ cudzoziemcy mogą nabywać nieruchomości Zasobu, po uzyskaniu stosownych zezwoleń. Od początku działalności do końca 2001 r. Agencja zawarła z cudzoziemcami 78 umów sprzedaży¹¹ nieruchomości Zasobu o łącznej powierzchni 643 ha, tj. około 0,06% wszystkich gruntów sprzedanych. Najwięcej gruntów nabyli inwestorzy niemieccy, holenderscy, duńscy i fińscy.

¹⁰ W brzmieniu obowiązującym w 2001 r. - ustawa z dnia 24 marca 1920 r. o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców.

¹¹ W tej liczbie 2 umowy sprzedaży zawarto bez wymaganego wówczas zezwolenia Ministra Skarbu Państwa. Prezes AWRSP zobowiązał dyrektorów OT do ich ponownego zawarcia, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Również podmioty polskie z udziałem kapitału zagranicznego, nie będące cudzoziemcami mogą nabywać nieruchomości Zasobu. Jednakże wobec faktu, że nie są obecnie wymagane zezwolenia dla tych transakcji, Agencja utraciła możliwość dokładnej ich selekcji i ewidencji. Można jedynie szacować, że do końca grudnia 2001 r. podmioty takie zakupiły z Zasobu nieruchomości o powierzchni około 33 tys. ha, tj. 2,9% sprzedanych gruntów.

2.2. Inne formy trwałego rozdysponowania mienia Zasobu

Na mocy ustawy z 19 października 1991 r. oraz innych ustaw, część gruntów została **przekazana nieodpłatnie** uprawnionym podmiotom. Najwięcej gruntów Agencja przekazała nieodpłatnie Lasom Państwowym – ponad 123 tys. ha, (w tym ponad 22 tys. ha lasów, gruntów leśnych i zadrzewionych i blisko 101 tys. ha gruntów pod zalesienie), kościelnym osobom prawnym – 60,4 tys. ha oraz jednostkom samorządu terytorialnego (głównie gminom) – 20,8 tys. ha. W **aportcie** do spółek prawa handlowego Agencja wniosła¹² 14,5 tys. ha gruntów, a wraz z nimi 149 zabytkowych zespołów dworskich i pałacowo-parkowych, 173 obiekty socjalne, kulturalne i sportowe, 67 mieszalni pasz, 52 gorzelnie, winiarnie i browary, 41 suszarni zbóż i zielonek (tab. A.18). Spółkom przekazano także w aportach 1 663 mieszkania.

Nieodpłatnie przekazano (w ha)	do 31. 12. 2001 r.	w tym w 2001 r.
– jednostkom samorządu terytorialnego na cele związane z realizacją ich zadań	20 836	3 770
– Lasom Państwowym	123 013	8 932
– na rzecz kościelnych osób prawnych	60 449	5 384
– PAN, izbom rolniczym, państwowym szkołom wyższym, innym państwowym jednostkom badawczo-rozwojowym	2 682	1 114
– pozostałym podmiotom	19 088	4 383

Ogółem w wyniku sprzedaży, nieodpłatnego przekazania upoważnionym podmiotom, przekazania na własność wieczystym i dożywotnim użytkownikom, wniesienia

¹² Po uwzględnieniu wyłączeń

aportami do spółek, przekazania Agencji Budowy i Eksploatacji Autostrad oraz pozostałego rozdysponowania trwałego, do końca grudnia 2001 r. powierzchnia Zasobu zmniejszyła się o **1 377,6 tys. ha** gruntów, czyli o ponad 29% powierzchni przejętej, w tym o 176,1 tys. ha w 2001 r. Według stanu na 31 grudnia 2001 r. w Zasobie pozostawały nieruchomości Skarbu Państwa o powierzchni **3 322,9 tys. ha** (tab. A.15).

2.3. Dzierżawa

Szczególnie dogodnym i nadal stosunkowo łatwo dostępnym sposobem użytkowania nieruchomości rolnych Skarbu Państwa jest dzierżawa. W dotychczasowej działalności Agencji jest to również najszerszej stosowana forma zagospodarowania nieruchomości Zasobu, głównie dlatego, że w przeciwieństwie do transakcji kupna nie wymaga angażowania tak znacznego kapitału. Kapitał ten można natomiast przeznaczyć na zakup innych, trwałych i obrotowych środków produkcji. Dzierżawa zwłaszcza dużych nieruchomości, zorganizowanych w postaci gospodarstw, wymaga jedynie wykupu majątku obrotowego i ruchomych środków trwałych.

Od początku działalności do końca 2001 r. Agencja postawiła do dyspozycji dzierżawców **6,4 mln ha** (w tym część gruntów więcej niż jednokrotnie), a wydzierżawiła **4 318,6 tys. ha**, podpisując **258 tys. umów**. W 2001 r. przekazano dzierżawcom 136,6 tys. ha, z których 113,1 tys. ha (83%) pochodziło ze zrestrukturyzowanych nieruchomości po byłych ppgr, a 18,9 tys. ha (14%) - z PFZ (tab. A.8). W stosunku do planu na 2001 r. (122,4 tys. ha) jest to wykonanie na poziomie 112%.

W strukturze wydzierżawionych gruntów (bez transakcji obejmujących grunty pod budynkami, również mieszkalnymi, wyodrębnionymi obiektami, wodami, służącymi do wydobywania kopalin itp. a także grunty nierolne¹³) dominują - pod względem liczby podpisanych umów - działki do 1 ha (48% umów) oraz nieruchomości o powierzchniach od 1 do 10 ha (40% umów). W grupie obszarowej od 10 do 100 ha za-

¹³ Por. przypis 9 na str. 9.

warto 9% umów, a na nieruchomości przekraczające 100 ha - 3% umów. Powierzchnia gruntów wydzierżawionych w tych grupach obszarowych jest odwrotnie proporcjonalna do liczby zawartych umów. Grupa powyżej 100 ha, choć najmniej liczna, obejmuje 75% powierzchni wszystkich wydzierżawionych gruntów, a przeciętny obszar przypadający na 1 zawartą umowę wynosi 459 ha, podczas gdy dla dzierżaw nieruchomości o powierzchniach do 100 ha wynosi 4,1 ha.

Podobnie jak przy sprzedaży, dzierżawcami nieruchomości są zarówno osoby fizyczne, jak i prawne (tab. III i IV). Do końca 2001 r. osoby fizyczne zawarły umowy na dzierżawę 58% powierzchni, przy czym ta grupa kontrahentów Agencji preferuje mniejsze nieruchomości, szczególnie działki do 1 ha, które wydzierżawiono na podstawie 48% umów zawartych z osobami fizycznymi. Osoby prawne (w tym spółki pracowników oraz jednoosobowe spółki Agencji) częściej dzierżawią nieruchomości duże, zwłaszcza w przedziale obszarowym 100-500 ha (26% zawartych umów).

Generalnie, mimo wahań, wynikających przeważnie z indywidualnych cech dzierżawionych nieruchomości (jakość gruntów, rozłóg, lokalizacja itp.) a także powodowanych czynnikami koniunkturalnymi oraz mimo różnic w lokalnym popycie na dzierżawę, oferowany przez dzierżawców czynsz w kolejnych latach oscylował wokół równowartości 2 dt pszenicy, rocznie, za 1 ha. W umowach dzierżawy zawieranych w 2001 r. średni czynsz w równowartości pszenicy oferowany przez dzierżawców za grunty wynosił od 1,5 dt w I kwartale, do 2,1 dt w II kwartale, przy średniej rocznej na poziomie 1,8 dt pszenicy

Charakterystyczną cechą dzierżawy, jako sposobu użytkowania nieruchomości jest ich rotacja. Równolegle bowiem z wydzierżawianiem przez Agencję kolejnych nieruchomości część z nich wraca do ponownego rozdysponowania. Wiąże się to przede wszystkim z wygasaniem umów dzierżawy, w związku z upływem terminów, na jakie zostały zawarte, a także z rozwiązywaniem umów i wyłączaniem części nieruchomości z trwających dzierżaw. Do końca grudnia 2001 r. łącznie powróciło z dzierżawy do

Tabela III

Powierzchnia gruntów wydzielanych z Zasobu WRSP*
wg grup obszarowych
(w ha)

Wyszczególnienie	Do 31.12.2001			W tym w 2001		
	razem	z tego		razem	z tego	
		osoby fizyczne	osoby prawne		osoby fizyczne	osoby prawne
Grupa obszarowa w ha						
do 1,00	60 218	60 068	150	3 006	2 996	10
1,01 - 1,99	67 722	67 427	295	4 007	3 983	24
2,00 - 4,99	110 522	109 321	1 200	7 300	7 212	87
5,00 - 9,99	120 726	118 429	2 297	6 377	6 285	93
10,00 - 19,99	154 639	149 435	5 204	8 369	8 176	194
20,00 - 49,99	272 773	252 749	20 023	16 581	15 682	899
50,00 - 99,99	229 034	200 003	29 031	11 935	11 200	735
100,00 - 499,99	1 146 249	780 183	366 067	44 824	29 610	15 214
500,00 - 999,99	953 252	411 203	542 049	9 596	2 399	7 197
1000,00 i więcej	924 620	175 545	749 075	7 735	1 033	6 702
Razem	4 039 755	2 324 365	1 715 390	119 731	88 575	31 156
w tym do 99,99	1 015 634	957 434	58 200	57 576	55 533	2 043
100,00 i więcej	3 024 121	1 366 931	1 657 190	62 155	33 042	29 113

* Bez gruntów zabudowanych lub o specyficznym charakterze, a także gruntów nierolnych

Tabela IV

Liczba umów zawartych na dzierżawę gruntów z Zasobu WRSP*
wg grup obszarowych

Wyszczególnienie	Do 31.12.2001			W tym w 2001		
	razem	z tego		razem	z tego	
		osoby fizyczne	osoby prawne		osoby fizyczne	osoby prawne
Grupa obszarowa w ha						
do 1,00	120 397	120 130	267	6 038	6 024	14
1,01 - 1,99	48 489	48 323	166	2 837	2 820	17
2,00 - 4,99	35 847	35 520	327	2 376	2 351	25
5,00 - 9,99	17 131	16 806	325	898	884	14
10,00 - 19,99	11 220	10 866	354	589	576	13
20,00 - 49,99	8 775	8 167	608	533	504	29
50,00 - 99,99	3 306	2 903	403	173	163	10
100,00 - 499,99	4 662	3 386	1 276	185	135	50
500,00 - 999,99	1 379	620	759	15	5	10
1000,00 i więcej	549	131	418	5	1	4
Razem	251 755	246 852	4 903	13 649	13 463	186
w tym do 99,99	245 165	242 715	2 450	13 444	13 322	122
100,00 i więcej	6 590	4 137	2 453	205	141	64

* Bez umów zawartych na dzierżawę gruntów zabudowanych lub o specyficznym charakterze, a także gruntów nierolnych

ponownego rozdysponowania 1 810,7 tys. ha. W tej liczbie umowy na dzierżawę 311,5 tys. ha zostały wykonane (wygasły w zwykłym trybie), a umowy na dzierżawę 1 051,8 tys. ha zostały rozwiązane. Umowy mogą być rozwiązywane na wniosek Agencji lub na wniosek dzierżawcy¹⁴. Rozwiązanie umowy na wniosek Agencji prawie w całości dotyczy sytuacji, gdy dzierżawca nie dotrzymuje warunków umowy¹⁵. Z tego powodu, do końca 2001 r. Agencja wycofała z dzierżawy 426 tys. ha.

W drugim przypadku (na wniosek dzierżawcy) przyczyną rozwiązania umowy może być zarówno rezygnacja z dalszego gospodarowania (np. z uwagi na brak opłacalności), lub odwrotnie – rezygnacja z dzierżawy na rzecz kupna na własność. Szacuje się, że dzierżawcy około połowy powierzchni dzierżaw, których umowy rozwiązano na ich wniosek, zrezygnowali z dalszego użytkowania dzierżawionej nieruchomości (około 292 tys. ha – 51%), natomiast dzierżawcy około 281 tys. ha (49%) wykupili tę powierzchnię na własność w trybie przysługującego im prawa pierwszeństwa nabycia.

Jedną z przyczyn powrotów gruntów z dzierżawy są wyłączenia części nieruchomości z trwających umów. Do końca grudnia 2001 r. wyłączono w ten sposób 447,4 tys. ha, głównie w celu ich udostępnienia innym (niż dotychczasowy dzierżawca) użytkownikom. Tym niemniej również sami dzierżawcy, którzy nie zdecydowali się na zakup całej dzierżawionej nieruchomości, korzystają z prawa pierwszeństwa nabycia w stosunku do jej części. W ten sposób wykupili oni kolejne 89 tys. ha. Natomiast – co do zasady – wyłączanie części gruntów z istniejących umów, w celu przekazania innym użytkownikom, wiąże się przede wszystkim ze stosowaną przez Agencję praktyką „otwartości Zasobu” i reagowaniem na stopniowo ujawniające się zainteresowanie kolejnych rolników dzierżawą lub nabywaniem na własność gruntów Skarbu Państwa. Jedną z metod umożliwiających wyłączenia jest zamieszczanie w umowach o dzierżawę relatywnie dużych nieruchomości odpowiednich zapisów (klausul), pozwalających Agencji na wyłączenie z trwającej dzierżawy do 20% jej obszaru. Według stanu na koniec 2001 r. zawarte w umowach klauzule potencjalnie

¹⁴ Dla części wcześniejszych umów (ok. 53 tys. ha) nie prowadzono ewidencji powodów rozwiązania.

¹⁵ Agencja może również wypowiedzieć umowę (w trybie i terminie określonym w umowie) z uwagi na inne okoliczności – np. przeznaczenia nieruchomości na inne ważne cele społeczne.

pozwalają na wyłączenie około 234 tys. ha; do końca 2001 r. wyłączono w tym trybie z dzierżawy blisko 156 tys. ha.

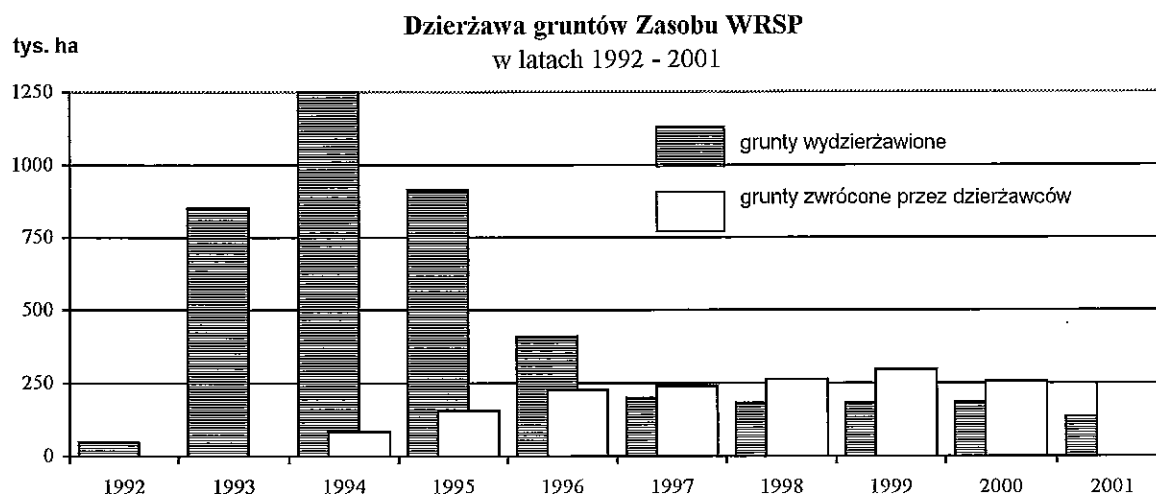
Wśród dzierżawców nieruchomości Skarbu Państwa znaczącą grupę stanowią spółki utworzone przez byłych pracowników ppgr. Według stanu na 31 grudnia 2001 r. spółki pracowników dzierżawiły od Agencji nieruchomości o powierzchni 443 tys. ha, na podstawie 664 umów; w tej liczbie 96 umów, obejmujących powierzchnię blisko 62 tys. ha, dotyczyło spółek pracowników z udziałem osób nie będących wcześniej pracownikami ppgr (przeważnie, celem włączania do spółek osób „zewnętrznych” jest pozyskanie dopływu kapitału obrotowego). Niezależnie od dzierżawy, do końca 2001 r. spółki pracowników zakupiły z Zasobu nieruchomości o powierzchni 51 tys. ha, na podstawie 253 zawartych umów sprzedaży.

Relatywnie niewielką grupę dzierżawców stanowią podmioty z udziałem kapitału zagranicznego. Z uwagi na brak formalnych możliwości wyselekcjonowania takich kontrahentów (o czym wspomniano już przy okazji informacji o sprzedaży nieruchomości Zasobu takim podmiotom), a tym bardziej monitorowania zmian w strukturze własności kapitału, w Agencji nie prowadzi się od roku 2001 ewidencji tych transakcji. Można jedynie szacować – i trzeba podkreślić, że są to dane wyłącznie orientacyjne - że na koniec grudnia 2001 r. w dzierżawie przez cudzoziemców znajdowało się około 127 tys. ha, a w dzierżawie przez podmioty z udziałem kapitału zagranicznego, nie będące cudzoziemcami - około 57 tys. ha nieruchomości Zasobu WRSP¹⁶. Wśród dzierżawców z udziałem kapitału zagranicznego dominują inwestorzy niemieccy, brytyjscy i holenderscy.

W pierwszym okresie działania Agencji popyt na ziemię był tak duży, że pierwsza połowa lat 90-tych charakteryzowała się bardzo wysokim poziomem powierzchni wydzierżawianej, przy praktycznym braku, a później stosunkowo małej skali „powrotów” gruntów z dzierżawy. W drugiej połowie dekad tempo przyrostu wydzierża-

¹⁶ Łącznie z dzierżawą przez spółki Agencji, w których udziały wykupiły podmioty z udziałem zagranicznym

wianej powierzchni mało, a równocześnie nasiliło się zjawisko „powrotu” gruntów z wcześniejszych dzierżaw. Także w 2001 r. z dzierżaw „powróciła” powierzchnia więk-

sza (248,9 tys. ha), niż była wydierżawiona (136,6 tys. ha). Nieruchomości te są przez Agencję rozdysponowywane ponownie, w tym również sprzedawane dotychczasowym lub nowym użytkownikom. W roku 2001 Agencja odebrała z dzierżawy 87,7 tys. ha na skutek niewywiązywania się dzierżawców z warunków umów, a także sami dzierżawcy wykupili w trybie przysługującego im pierwszeństwa nabycia nieruchomości Zasobu o powierzchni 28,8 tys. ha.

Z uwagi na wyczerpywanie się nieruchomości, które nie zostały jeszcze rozdysponowane, a nadają się do wykorzystania na cele rolnicze, w kolejnych latach wydierżawiane będą głównie te grunty, które „powracają” od dzierżawców.

Według stanu na koniec grudnia 2001 r. w dzierżawie znajdowały się nieruchomości Zasobu o powierzchni 2 507,8 tys. ha, (tab. A.15), tj. o blisko 111 tys. ha mniej, niż wynosiła powierzchnia będąca w dzierżawie na koniec grudnia 2000 r.

Poza gruntami i zorganizowanymi gospodarstwami w dzierżawie znajdowało się 242 tys. ha jezior i 29 tys. ha stawów, a także liczne obiekty rolno-przemysłowe, usługowe, handlowe i obiekty zabytkowe, w tym m.in. 819 zabytkowych zespołów dworskich i pałacowo-parkowych, 453 gorzelnie, winiarnie i browary, 538 suszarni zbóż i zielonek, 329 mieszalni pasz, 109 masarni i rzeźni, 97 obiektów socjalnych,

kulturalnych i sportowych oraz około 130 innych obiektów.

Analiza struktury nieruchomości będących w dzierżawie (bez transakcji obejmujących grunty pod budynkami, również mieszkalnymi, wyodrębnionymi obiektami, wodami, gruntami wykorzystywanymi do pozyskiwania kopalin itp. a także grunty nierolne¹⁷⁾) wskazuje, że na koniec grudnia 2001 r. blisko połowa umów „aktywnych” (47%) dotyczyła nieruchomości o powierzchni do 1 ha, a niecałe 3% umów dotyczyło nieruchomości przekraczających 100 ha. Największa liczba umów o dzierżawę wygasła, lub została rozwiązana w grupach obszarowych do 10 ha (88% wszystkich umów wygasłych lub rozwiązanych i 36% wszystkich umów zawartych), ale umowy te dotyczyły tylko 8% powierzchni, która „powróciła” do dyspozycji Agencji.

Struktura obszarowa umów dzierżawy – zawartych, zakończonych i aktualnych*

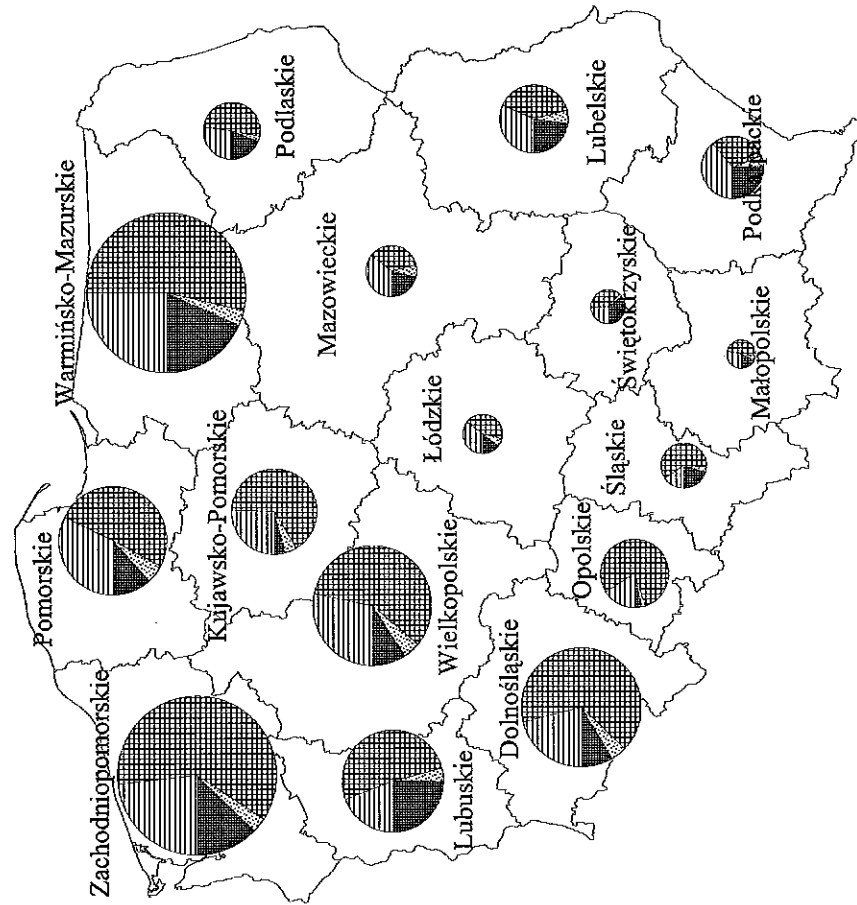
Wyszczególnienie	Wydzierżawiono do 31.12.2001 r.		Wygasło lub rozwiązano** do 31.12.2001 r.		Stan na 31.12.2001 r.	
	liczba umów	powierzchnia	liczba umów	powierzchnia	liczba umów	powierzchnia
do 1,00 ha	120 397	60 218	50 141	25 757	70 256	34 461
1,01-1,99 ha	48 489	67 722	20 804	28 258	27 685	39 464
2,00-4,99 ha	35 847	110 522	13 391	39 424	22 456	71 098
5,00-9,99 ha	17 131	120 726	7 179	49 001	9 952	71 725
10,00-19,99 ha	11 220	154 639	4 754	63 573	6 466	91 066
20,00-49,99 ha	8 775	272 773	3 369	105 048	5 406	167 725
50,00-99,99 ha	3 306	229 034	1 250	85 427	2 056	143 607
100,00-499,99 ha	4 662	1 146 249	1 898	449 922	2 764	696 327
500,00-999,99 ha	1 379	953 252	700	487 462	679	465 790
1000,00 i więcej ha	549	924 620	264	399 643	285	524 977
Razem	251 755	4 039 755	103 750	1 733 515	148 005	2 306 240

*) Liczba umów – w szt., powierzchnia – w ha. Bez gruntów zabudowanych lub o specyficznym charakterze (np. pod wodami, służących do wydobywania kopalin, itp.), a także gruntów nierolnych.

**) Łącznie z gruntami wyłączonymi z dzierżawy. Pozycja „wygasło lub rozwiązano” ma charakter wynikowy w grupach obszarowych („wydzierżawiono” minus „stan”). Pozycja „stan” zawiera przesunięcia w grupach, w wyniku wyłączeń lub zmian obszarów anksami.

¹⁷ Por. przypis 9 na str. 9.

Wg stanu na 31.12.2001 r.

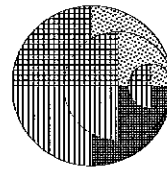

Zagospodarowanie gruntów
przejętych do Zasobu WRSP /w ha/

820 000

410 000

82 000

sprzedane, nieodpłatnie przekazane
 w dzierżawie
 w administrowaniu, w zarządzie
 do rozdysponowania

Umowy takie były zawierane przeważnie na krótki okres – nawet do 1 roku. Największe powierzchnie gruntów „wróciły” z grup obszarowych powyżej 100 ha – ogółem 77% „zwróconej” powierzchni (razem z gruntami wyłączanymi z trwających umów).

W rezultacie, na koniec grudnia 2001 r. umowy na dzierżawy do 1 ha obejmowały łącznie powierzchnię 34,5 tys. ha, tj. mniej niż 2% powierzchni Zasobu pozostającej w dzierżawie, zaś umowy na dzierżawę nieruchomości największych, przekraczających 100 ha dotyczyły 1 687,1 tys. ha, tj. 73% powierzchni aktualnych dzierżaw.

Agencja sprzedaje i wydzierżawia nieruchomości Zasobu różnym podmiotom, z przeznaczeniem na powiększenie dotychczasowych gospodarstw rolnych, lub na utworzenie nowych. Mając na uwadze zasady restrukturyzacji przejętych nieruchomości, które Agencja stosowała w praktyce, można z dużym prawdopodobieństwem przyjąć, że nieruchomości do 100 ha, przeważnie nie posiadające „infrastruktury produkcyjnej”, służą przede wszystkim powiększeniu skali już istniejących gospodarstw. Można zatem szacować, że nabywcy i dzierżawcy takich nieruchomości, na koniec 2001 r. użytkowali około 1 170 tys. ha gruntów z Zasobu, zakupionych i dzierżawionych na podstawie około 266 tys. umów (przeciętnie - około 4,4 ha na 1 umowę). Natomiast nabywcy i dzierżawcy dużych, zorganizowanych nieruchomości Zasobu, o obszarach przekraczających 100 ha, na koniec grudnia 2001 r. użytkowali 2 198 tys. ha (w tym spółki z udziałem Agencji i spółki pracowników – około 614 tys. ha), na podstawie 5,2 tys. umów (przeciętnie – około 420 ha na 1 umowę).

2.4. Program osadnictwa rolniczego. Zamiana nieruchomości

W 1996 r. uruchomiony został „Program osadnictwa rolniczego na gruntach Skarbu Państwa”. Agencja uczestniczy w tym programie, przede wszystkim poprzez przygotowanie odpowiednich nieruchomości rolnych z Zasobu, na których możliwe jest zorganizowanie gospodarstw osadniczych. Program osadnictwa rolniczego jest realizowany przede wszystkim w regionach Polski o przewadze podaży ziemi Zasobu nad popytem (województwa północne i zachodnie).

Nieruchomości objęte programem były oferowane do wydzierżawienia na warunkach określonych w ustawie o *gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa* oraz w *programie* osadnictwa rolniczego przyjętym przez ministrów ds. rolnictwa i rozwoju wsi oraz finansów. Dla osób spełniających te warunki utworzone zostały możliwości kredytowe z dopłatami do oprocentowania ze środków Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, z przeznaczeniem na finansowanie nakładów inwestycyjnych, związanych z urządzeniem gospodarstwa rolnego, a także udostępnione zostały preferencyjne kredyty obrotowe na zakup środków do produkcji rolnej. Mimo to, dotychczasowe tempo wdrażania programu trzeba uznać za bardzo wolne, m.in. z uwagi na zbyt małą, instytucjonalną pomoc osadnikom w zakresie finansowym i organizacyjnym.

Do końca 2001 r. oddziały terenowe Agencji wydzieliły na cele osadnictwa 203 gospodarstwa o łącznej powierzchni 41,7 tys. ha. Z uwagi na brak zainteresowania lub pojawiające się możliwości innego zagospodarowania, z tej puli wycofano 16 gospodarstw o łącznej powierzchni 2,8 tys. ha. Według stanu na 31 grudnia 2001 r. w programie uczestniczyło 187 gospodarstw o powierzchni 38,9 tys. ha, z tego w dzierżawie znajdowały się 143 gospodarstwa o łącznej powierzchni 32,9 tys. ha, a 44 gospodarstwa, o powierzchni 6,0 tys. ha – pozostawały do rozdysponowania.

Od początku funkcjonowania *Programu* (...) obserwuje się relatywnie małe nim zainteresowanie wśród potencjalnych osadników. Również początkowo zakładana skala tego przedsięwzięcia na 200-210 tys. ha i przewidywane zainteresowanie 2-3 tys. rodzin okazały się nierealne. W tej sytuacji w 1998 r. zmienione zostały założenia i niektóre warunki uczestnictwa w programie, a także określono jego docelową skalę na ca 50-60 tys. ha. Zmiany okazały się na tyle korzystne, że spowodowały pewien wzrost zainteresowania statusem osadnika również wśród dzierżawców, którzy wydzierżawili nieruchomości Zasobu w „zwykłym” trybie. Z uwagi na niską opłacalność produkcji rolniczej i brak własnych środków finansowych, szczególnie atrakcyjna okazała się dla tych dzierżawców możliwość skorzystania z kredytów inwestycyjnych i obrotowych z dopłatą do ich oprocentowania.

W sumie jednak, jak na potencjalne możliwości Zasobu, zainteresowanie programem osadniczym jest bardzo małe. Ocenia się, że nie bez znaczenia są bariery psychologiczne, które utrudniają podjęcie decyzji o przeprowadzce i „zaczynaniu wszystkiego od początku”, ale również te osoby, które zdecydowały się na udział w *Programie (...)* napotykają szereg trudności w szybkim zagospodarowaniu się na nowym miejscu. Do najtrudniejszych problemów towarzyszących *Programowi (...)* należy również zaliczyć skomplikowaną procedurę uzyskiwania z banków niezbędnych kredytów, zwłaszcza wysokie wymagania co do potrzebnych zabezpieczeń. Ponadto osadnicy wskazują na problemy z adaptacją w nowym otoczeniu produkcyjnym i społecznym oraz zbyt małą pomoc instytucjonalną w pierwszym okresie funkcjonowania.

Nowelizacja¹⁸ ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (...) wprowadziła instytucję zamiany nieruchomości, której celem było umożliwienie rolnikom z województw o rozdrobnionym rolnictwie przekazanie Agencji swych gospodarstw, w zamian za nieruchomości Zasobu, wielokrotnie większe, w innych województwach (zamianę w proporcji 1 do 10 ha przeliczeniowych traktuje się jako ekwiwalentną)¹⁹.

W latach 2000 i 2001 Agencja wytypowała w województwach warmińsko-mazurskim, pomorskim, zachodniopomorskim i lubuskim 16 nieruchomości o łącznej powierzchni około 1 520 ha, wyposażonych w budynki mieszkalne i gospodarcze, przeznaczonych do przekazania rolnikom w trybie zamiany.

Do końca 2001 r. do Agencji wpłynęła tylko jedna oferta zamiany nieruchomości, która jednak nie spełniała koniecznych warunków i nie mogła być przyjęta. Po ponad dwóch latach istnienia możliwości zamiany nieruchomości rolników na nieruchomości Zasobu, tę formę zagospodarowania gruntów Skarbu Państwa – z przyczyn niezależnych od Agencji - trzeba ocenić jako całkowicie nieskuteczną.

¹⁸ Ustawą o zmianie ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 49 z 31 maja 1999 r., poz. 484).

¹⁹ Szczegółowe warunki i tryb dokonywania zamiany nieruchomości określone zostały w rozporządzeniu Ministra Skarbu Państwa z dnia 22 lutego 2000 r. (Dz.U. Nr 22, poz. 288)

3. **Inne zagadnienia związane z zagospodarowaniem mienia Zasobu**

3.1. Programy restrukturyzacji gospodarstw pegeerowskich miały m.in. na celu wyodrębnienie w nich jednostek gospodarczych, zdolnych do samodzielnego funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej (przy czym ich wielkość powinna odpowiadać potrzebom tworzenia nowych gospodarstw prywatnych), jak też wyłączenie innych gruntów, służących powiększaniu już istniejących gospodarstw indywidualnych. Natomiast w gospodarstwach Skarbu Państwa prowadzących działalność hodowlaną, którą Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej²⁰ uznał za szczególnie ważną dla postępu biologicznego w całym rolnictwie oraz w tych gospodarstwach, które charakteryzowały się dużym i trudno podzielny majątkiem (gdzie podział mógłby prowadzić do spadku efektywności ekonomicznej – np. gospodarstwa rybackie, szklarniowe itp.), tworzone były **jednoosobowe spółki Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa**. Do końca grudnia 2001 r. Agencja utworzyła lub objęła udziały w 150 takich spółkach²¹, w tym utworzyła 104 spółki specjalizujące się w hodowli roślin (38) lub zwierząt (66) oraz 3 spółki związane z trenowaniem koni²². Pozostałe (tzw. „komercyjne”) spółki Agencji (43) zajmowały się działalnością produkcyjną, w tym rolniczą, w zakresie przetwórstwa rolnego, handlu i usług.

Jednoosobowe spółki Agencji, podobnie jak inne mienie Zasobu podlegają restrukturyzacji i prywatyzacji, z tym, że w stosunku do spółek prowadzących działalność hodowlaną, zakres i tempo tej prywatyzacji warunkują przyjęte programy rozwoju hodowli. Spółki o szczególnym, „strategicznym” znaczeniu dla polskiej hodowli (44 spółki – wg stanu na 31 grudnia 2001 r.) objęte są resortowym programem hodowlanym, częściowo finansowanym z budżetu. Zakłada się, że ich prywatyzacja rozpocznie się po roku 2010. W odniesieniu do pozostałych spółek hodowlanych (roślinnych i zwierzęcych), nie mających strategicznego znaczenia dla polskiego rolnictwa

²⁰ Obecnie – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

²¹ W czterech spółkach Agencja odkupiła udziały stając się jedynym udziałowcem / akcjonariuszem.

²² Były to: Tory Wyścigów Konnych (w Warszawie), Centrum Wyszkożenia Jeździeckiego - Hipodrom Wola (w Poznaniu) i Hipodrom Sopot (w Sopocie).

oraz innych jednoosobowych spółek Agencji, procedury prywatyzacyjne uruchomiono już w latach 1997-98.

W 2001 r. Agencja zbyła udziały w spółkach:

- Stadnina Koni „Moszna” Sp. z o.o.,
- Przedsiębiorstwo Rolne „Ratno Dolne” Sp. z o.o.,

natomiast postanowieniem sądu z dnia 20.12.2001 r. spółka pod firmą „Ferma Hodowli Zwierząt Futerkowych w Wiartlu Sp. z o.o. – w likwidacji” została wykreślona z Krajowego Rejestru Sądowego.

W wyniku prywatyzacji spółek ścieżką kapitałową i majątkową, a także konsolidacji udziałów (połączenia spółek), według stanu na koniec 2001 r., Agencja wykonywała prawo własności w stosunku do 100% udziałów w 108 spółkach, z których 7 znajdowało się w trakcie przygotowania do prywatyzacji ścieżką kapitałową, a 32 – ścieżką majątkową. Aportami do tych spółek Agencja wniosła nieruchomości Zasobu o powierzchni 8,2 tys. ha, a także wydzierżawiła im grunty o powierzchni 164,5 tys. ha. Wartość objętego kapitału zakładowego w tych spółkach wynosiła 717,4 mln zł.

Agencja posiada również mniejszościowe pakiety udziałów lub akcji w spółkach realizujących politykę państwa w zakresie hodowli roślin i zwierząt (które stały się spółkami z mniejszościowym udziałem AWRSP w wyniku zmian struktury własności udziałów), w spółkach realizujących politykę państwa w zakresie hurtowego obrotu artykułami rolno-spożywczymi (rynki hurtowe i Warszawska Giełda Towarowa), w innych spółkach, w tym m.in. realizujących politykę państwa w zakresie aktywizacji regionu i likwidacji bezrobocia (np. specjalne strefy ekonomiczne, agencje rozwoju regionalnego), w spółkach należących do grupy kapitałowej T.O.N. AGRO oraz w pozostałych spółkach, w których udziały zostały przejęte do Zasobu WRSP wraz z mieniem po zlikwidowanych ppgr.

Wg stanu na koniec grudnia 2001 r. w ewidencji Agencji znajdowało się 81 spółek, w których udział AWRSP w kapitale zakładowym był mniejszościowy (poniżej 100%), a wartość zaangażowanego kapitału Agencji wynosiła 232,7 mln zł. Do spółek

tych Agencja wniosła aportem nieruchomości o powierzchni 1,5 tys. ha, a ponadto dzierżawiły one z Zasobu 6,4 tys. ha. W 2001 r. Agencja zbyła lub wykreślono z ewidencji w związku z likwidacją (upadłością) posiadane udziały lub akcje w 14 takich spółkach.

3.2. Zgodnie z art. 24 ustawy *o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (...)* nieruchomości Zasobu (głównie w postaci zorganizowanych gospodarstw rolnych, przetwórczych lub usługowych) mogą zostać przekazane w **administrowanie**, w ramach którego administrator działa w imieniu i na rachunek Agencji.

Z punktu widzenia programu prywatyzacji mienia Zasobu administrowanie jest *de facto* rozwiązaniem tymczasowym. W pierwszym okresie działania Agencji w administrowanie przekazywano m.in. niezagospodarowane nieruchomości, pozostałe po likwidacji tymczasowych zarządów oraz część innych nieruchomości jeszcze nierozdysponowanych, natomiast obecnie przekazuje się w tę formę czasowego rozdysponowania głównie większe nieruchomości „powracające” z innych form użytkowania (np. z dzierżawy), do czasu ponownego ich rozdysponowania. Gospodarstwa Skarbu Państwa w administrowaniu podlegają więc dalszym przekształceniom, w miarę pojawiających się innych możliwości rozdysponowania pozostającego w nich mienia.

Nowelizacja ustawy *o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (...)* wprowadziła możliwość, po spełnieniu określonych wymogów ustawowych, wydzierżawienia bez przetargu gospodarstw administrowanych spółkom, utworzonym przez pracowników tych gospodarstw. Do końca 2001 r. zawarto z takimi spółkami 40 umów o przekazanie w tym trybie w dzierżawę 48,3 tys. ha nieruchomości, będących dotychczas w administrowaniu, w tym w roku 2001 zawarto ze spółkami 5 umów o dzierżawę 4,3 tys. ha.

Niezależnie od gospodarstw administrowanych, prowadzących działalność gospodarczą, w związku z tą formą zagospodarowania mienia, Agencja utworzyła jednostki administrowane, których zadaniem jest przygotowywanie mienia Zasobu do roz-

dysponowania i jego rozdysponowanie w imieniu Agencji. Są to przede wszystkim administracje mieszkań i infrastruktury mieszkaniowej oraz nadzoru nad nieruchomościami Zasobu.

W 2001 r. zlikwidowano 26 gospodarstw w administrowaniu, w tym 18 gospodarstw „produkcyjnych” i 8 administracji mieszkań i infrastruktury mieszkaniowej oraz nadzoru i zagospodarowania nieruchomości Zasobu. Równocześnie w 2001 r. powołano 6 „produkcyjnych” gospodarstw Skarbu Państwa w administrowaniu. Według stanu na 31 grudnia 2001 r. istniało 131 gospodarstw SP w administrowaniu, w tym 33 - prowadzące działalność produkcyjną na nieruchomościach Zasobu o powierzchni 12 tys. ha.

Gospodarstwom Skarbu Państwa w administrowaniu, poza gruntami, przekazywano także obiekty rolno-przemysłowe, usługowe oraz zabytki. Na koniec grudnia 2001 r. znajdowało się tam m.in. 159 zespołów dworskich i pałacowo-parkowych, 15 gorzelni, winiarni i browarów, 12 suszarni zbóż i zielonek, 8 mieszalni pasz, 8 obiektów socjalnych, kulturalnych i sportowych, a także 28 innych obiektów produkcyjnych, handlowych i usługowych (tab. A.18). W innych jednostkach w administrowaniu, zorganizowanych w celu rozdysponowania mienia Zasobu, pozostawało 141 zespołów dworskich i pałacowo-parkowych, 50 suszarni zbóż i zielonek, 27 mieszalni pasz, 54 gorzelnie, winiarnie i browary oraz 58 innych obiektów.

3.3. Innymi formami użytkowania mienia Skarbu Państwa są: zarząd (trwały zarząd) i wieczyste użytkowanie. Do końca 2001 r. Agencja przejęła do Zasobu nieruchomości Skarbu Państwa znajdujące się w zarządzie i wieczystym użytkowaniu jak również przekazała w zarząd upoważnionym jednostkom ogółem 172,6 tys. ha. Równocześnie wygasł trwały zarząd, bądź użytkownicy wieczysti zrzekli się prawa użytkowania w odniesieniu do 58 tys. ha. Na koniec grudnia 2001 r. w zarządzie i wieczystym użytkowaniu pozostawały nieruchomości Zasobu o powierzchni 114,6 tys. ha (tab. A.15), z tego 74,8 tys. ha w wieczystym użytkowaniu i 39,8 tys. ha w zarządzie (trwałym zarządzie).

3.4. Jednym z istotnych, choć w dużym stopniu już rozwiązanych problemów Agencji są **obiekty ujemnie oddziałujące na środowisko** przejęte po zlikwidowanych ppgr. Na podstawie inwentaryzacji ustalono, że w marcu 1995 r. w Zasobie znajdowało się 3 887 takich obiektów (łącznie z obiektami wydzierżawionymi). Stwierdzono, że w Zasobie na środowisko oddziałują negatywnie przede wszystkim takie czynniki, jak wadliwa gospodarka ściekowa i niewłaściwie funkcjonujące kotłownie (zwłaszcza w osiedlach mieszkaniowych) oraz niewłaściwa gospodarka gnojowicą (przede wszystkim w dużych fermach chowu zwierząt).

Dzięki znacznym nakładom, jakie Agencja corocznie ponosi na likwidację istniejących źródeł zagrożeń dla środowiska, ich liczba zmniejsza się sukcesywnie. W roku 2001 Agencja poniosła nakłady finansowe na realizację zadań inwestycyjnych (w tym także modernizacyjnych) dotyczących urządzeń służących ochronie środowiska, w kwocie 100,1 mln zł, a więc takiej, jak w roku 2000. Równocześnie opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska wyniosły 980 tys. zł (58% poziomu z roku 2000), a naliczone kary za przekraczanie norm ochrony środowiska wyniosły 345 tys. zł.

Dotychczasowe działania Agencji, zmierzające do sukcesywnego eliminowania ujawnionych zagrożeń oraz zagospodarowania obiektów ujemnie oddziałujących na środowisko obejmowały szereg przedsięwzięć, poczynawszy od podejmowania zadań inwestycyjnych i modernizacyjnych lub zmiany sposobu wykorzystania tych obiektów, aż do rezygnacji z produkcyjnego ich wykorzystania. Zmodernizowane oczyszczalnie ścieków i kotłownie osiedlowe były nieodpłatnie przekazywane gminom i spółdzielniom mieszkaniowym, łącznie z mieszkaniami i należącą do nich infrastrukturą mieszkaniową.

W wyniku podjętych działań doprowadzono do wyraźnego zmniejszenia w Zasobie ilości obiektów ujemnie oddziałujących na środowisko. Do końca grudnia 2001 r. ich liczba zmniejszyła się do 882, tj. o 78% w stosunku do stanu wyjściowego. Na koniec grudnia 2001 r. 398 osiedli mieszkaniowych, zakładów rolno-przemysłowych i przemysłowych ferm produkcji zwierzęcej wymagało budowy

oczyszczalni ścieków, a 152 oczyszczalnie ścieków i 248 lokalnych kotłowni powinno być zmodernizowane. W Zasobie znajdowały się także 84 inne obiekty wymagające modernizacji lub budowy urządzeń ochrony środowiska.

3.5. W ogólnej powierzchni gruntów przejętych do Zasobu gruntów **122 tys. ha zajmowały nieużytki, a 408 tys. ha kwalifikowano jako odłogi i ugory.**²³ W wyniku restrukturyzacji i prywatyzacji przejętego mienia część odlogów i ugorów, a także nieużytków rozdysponowano i zagospodarowano w różnych formach. Na koniec 2001 r. w ogólnej powierzchni pozostającej do rozdysponowania (652 tys. ha) blisko 27 tys. ha stanowiły nieużytki, a 263 tys. ha odłogowano. Poza tym na rozdysponowanie oczekiwało około 90 tys. ha innych gruntów (w tym m.in. o nieuregulowanych stosunkach wodnych, zakamienionych, położonych na skarpach itp.), których rolnicze wykorzystanie jest niemożliwe lub jest nieopłacalne. Szacuje się, że z ogólnej powierzchni gruntów do rozdysponowania, może być zagospodarowane rolniczo około 363 tys. ha (tab. A.20). Pozostałe grunty mogą być przeznaczone na cele nierolnicze - np. pod zalesienia i zadrzewienia, pod budownictwo, usługi, cele związane z rekreacją i ochroną przyrody itp. lub też pozostaną w odłogowaniu (ok. 103 tys. ha).

3.6. Przekazywanie nieruchomości na rzecz **Lasów Państwowych** odbywa się z uwzględnieniem przepisów ustawy o lasach oraz założeń *Krajowego programu zwiększania lesistości*. Lasy przejęte do Zasobu, po ich geodezyjnym wydzieleniu, Agencja przekazuje nieodpłatnie Państwowemu Gospodarstwu Leśnemu - Lasy Państwowe. Grunty wchodzące w skład Zasobu mogą być również przekazane nieodpłatnie Lasom Państwowym - do zalesienia. Przekazanie gruntów wydzielonych geodezyjnie, przeznaczonych do zalesiania w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, następuje na wniosek Agencji, w drodze decyzji starosty. Pozostałe grunty, nadające się do zalesienia, Agencja może także przekazywać nieodpłatnie Lasom Państwowym w drodze umowy.

²³ Narastająco – według protokółów przejęcia do Zasobu.

Według stanu na koniec grudnia 2001 r. przekazano do Zasobu 168,2 tys. ha lasów, gruntów leśnych i zadrzewionych, w tym 97,3 tys. ha lasów. Do końca 2001 r. sprzedano 36,5 tys. ha lasów, gruntów leśnych i zadrzewionych, w tym 18,5 tys. ha lasów. Z pozostałej powierzchni Agencja przekazała na rzecz Lasów Państwowych 22,2 tys. ha lasów i gruntów leśnych. W Zasobie pozostaje około 57 tys. ha lasów. Są one obejmowane przeglądami, pod kątem możliwości sukcesywnego ich przekazywania na rzecz Lasów Państwowych. Dotyczy to zwłaszcza kompleksów leśnych o powierzchni ponad 10 ha oraz innych lasów, bez względu na powierzchnię, w których możliwe jest prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej.

Poza tym Agencja zaoferowała Lasom Państwowym do przejęcia około 171 tys. ha gruntów, w celu zalesienia. Z zaoferowanej powierzchni objęto wspólnymi przeglądami 144 tys. ha, z czego zakwalifikowano do przejęcia przez Lasy Państwowe 119 tys. ha. Do końca grudnia 2001 r. faktycznie przekazano Lasom Państwowym blisko 101 tys. ha gruntów do zalesienia. Przekazania dotyczą przeważnie gruntów klas VI i VIz, położonych na wododziałach i zbiornikach wód podziemnych oraz stanowiących enklawy i półenklawy wśród lasów zarządzanych przez Lasy Państwowe oraz przylegające do takich lasów.

3.7. Podczas restrukturyzacji przejętego mienia wyodrębniony został majątek służący celom socjalnym, w tym także mieszkania, które najemcy mogą wykupić na dogodnych, preferencyjnych warunkach.

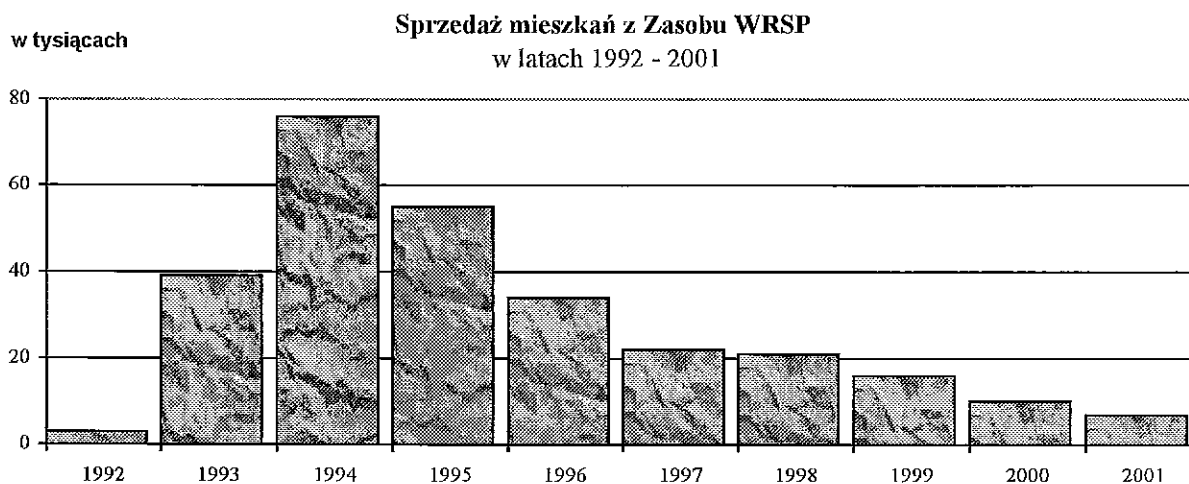
Do końca grudnia 2001 r. Agencja przejęła do Zasobu **333,2 tys.** mieszkań, w tym 30 mieszkań w 2001 r. Od początku działalności Agencji sprzedano **283,4 tys. mieszkań** (85% przejętych), z tego 7 126 mieszkań sprzedano w 2001 r, co stanowi 97% liczby mieszkań planowanej w tym roku do sprzedaży (7 364 mieszkania). Niezależnie od tego Agencja przekazała nieodpłatnie innym podmiotom około 6,5 tys. mieszkań (gminom, byłym właścicielom itp.) oraz wniosła aportami do spółek około 1,7 tys. mieszkań (tab. A.19). W Zasobie pozostało 41,7 tys. mieszkań.

Pomimo stosunkowo niskich cen mieszkań (z uwagi na stosowane bonifikaty) średnio nie przekraczających 37% ich rzeczywistej wartości, określonej przez rzecz-

znawców, a także szeroko stosowanej przez Agencję praktyki rozkładania ceny na raty, obserwuje się spadek zainteresowania nabywaniem mieszkań na własność²⁴. Do głównych tego powodów należy zaliczyć²⁵:

- wyższe koszty utrzymania mieszkań wykupionych;
- wyczerpywanie się w Zasobie mieszkań o stosunkowo dobrym standardzie oraz atrakcyjnie zlokalizowanych, o czym może świadczyć fakt, iż część najemców nie skorzystała w ostatnich latach z oferty nabycia, przedstawionej im przez Agencję (dotyczy to ok. 11 tys. najemców).

Wymaga ponadto zaznaczenia, że nie wszystkie mieszkania pozostające jeszcze w Zasobie mogą zostać zaoferowane najemcom do nabycia. Szacuje się, że jest około 10 tys. takich mieszkań; są one położone w obiektach zabytkowych, względnie w budynkach nie służących wyłącznie zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych, lub w budynkach funkcjonalnie związanych z działalnością gospodarczą.

Według stanu na koniec grudnia 2001 r. nabywcy i lokatorzy 61,6 tys. mieszkań zorganizowani byli w 624 spółdzielniach mieszkańców. Administrowaniem 50 tys. mieszkań zajmują się osoby fizyczne i prawne, na podstawie 577 umów; w tej liczbie znajdują się m.in. 284 umowy (35 tys. mieszkań) zawarte ze spółdzielniami mieszka-

²⁴ W 2000 r. sprzedano 9,7 tys. mieszkań, w 1999 r. - 17 tys. mieszkań, w 1998 r. - 20 tys., w 1997 r. - 22 tys.

²⁵ Według opinii oddziałów terenowych wielu mieszkańców osiedli popegeerowskich nie ma pieniędzy lub nie widzi potrzeby wykupienia mieszkań, nawet na tak preferencyjnych warunkach, jakie daje Agencja. Obserwacje te w dużym stopniu potwierdzają także badania prowadzone w IRWiR (por. M. Halamska i inni: *Społeczne problemy osiedli popegeerowskich*. Raport z badań. Warszawa, październik 1998 r.).

niowymi oraz 180 umów (6,5 tys. mieszkań) zawartych z dzierżawcami nieruchomości Zasobu.

Pomimo sprzedania już ponad 85% przejętych mieszkań „gospodarka mieszkaniowa” jest dla Agencji nadal źródłem problemów organizacyjnych (administrowanie rozproszonym terytorialnie majątkiem) i finansowych. Zapoczątkowane w 1993 r. i kontynuowane w następnych latach prace, mające na celu uporządkowanie stanu formalno-prawnego mieszkań, zwiększenie ich sprzedaży oraz poprawę organizacji zarządzania zasobami mieszkaniowymi, a zwłaszcza działania na rzecz przekazywania mieszkań i związanej z nimi infrastruktury gminom i spółdzielniom mieszkaniowym, na co w roku 2001 Agencja wydatkowała ponad 162 mln zł²⁶, choć przyniosły znaczące efekty w tych dziedzinach, nie wszystkie problemy rozwiązały. Należą do nich m.in. nadal wysokie koszty obsługi zasobów mieszkaniowych. W roku 2001 wydatki statutowe, jakie poniosły oddziały terenowe Agencji w zakresie utrzymania zasobów mieszkaniowych wyniosły 13,5 mln zł.²⁷ Główne tytuły tej grupy wydatków wiążą się przede wszystkim z koniecznością dokonywania konserwacji i remontów mieszkań w Zasobie i związanej z nimi infrastruktury, pokrywaniem części kosztów związanych z utrzymaniem mieszkań, których najemcami są emeryci i renciści zwolnieni z opłacania czynszu najmu oraz z faktem, że część lokatorów uchyla się od płacenia czynszu lub ponoszenia opłat za świadczone usługi (kanalizacja, wywóz śmieci, itp.).

3.8. Obowiązek sprawowania przez Agencję nadzoru właścicielskiego w stosunku do mienia Skarbu Państwa pozostającego w Zasobie WRSP wynika z przepisów prawa. Agencja wykonuje związane z tym zadania poprzez komórki organizacyjne Biura Prezesa i oddziałów terenowych, w zakresach określonych regulaminem organizacyjnym tych komórek oraz udzielonymi pełnomocnictwami. W przypadkach, które wymagają wiedzy specjalistycznej zadania nadzoru właścicielskiego wykonywane są we współpracy z odpowiednimi służbami (np. służbami ochrony środowiska, konserwatorami zabytków, służbą leśną itp.). Funkcje związane z nadzorem właścicielskim re-

²⁶ Subwencje statutowe na inwestycje i remonty infrastruktury przekazanej do gmin i do spółdzielni mieszkaniowych (Informacja finansowa Fw-1 za 2001 r. – poz. 5.3.1. i 5.3.2.)

²⁷ Informacja finansowa Fw-1 za 2001 r. - poz. 5.6.

alizowane są w stosunku do wszystkich użytkowników mienia Zasobu - gospodarstw Skarbu Państwa w administrowaniu, dzierżawców, spółek Agencji, podmiotów którym przekazano nieruchomości w zarząd, itp.

Z uwagi na wielość użytkowników i form użytkowania mienia Zasobu, zakres stosowanych metod nadzoru właścicielskiego jest szeroki. W stosunku do jednostek gospodarczych Agencji, nadzorowi podlega mienie Skarbu Państwa, zarówno co do stanu, jak też sposobu i zakresu postępowania z nim w procesie gospodarowania (np. procedury rozdysponowania). Ważnym narzędziem kontroli wykorzystywanym przez wszystkie komórki organizacyjne Agencji jest ewidencja i sprawozdawczość wewnętrzna (rzeczowa i finansowa), a także sprawozdawczość statystyki publicznej. Niezależnie od analizy dokumentów, pracownicy oddziałów terenowych Agencji dokonują w tych jednostkach wizytacji kontrolnych.

W spółkach Agencji, zgodnie z decyzją Prezesa AWRSP z 23 kwietnia 1999 r. zadania rad nadzorczych i komisji rewizyjnych wykonują bezpośrednio oddziały terenowe Agencji.

Najliczniejszą grupą użytkowników mienia Zasobu są dzierżawcy. W zawartych umowach dzierżawy zostały określone warunki dotyczące użytkowania tego mienia, których wykonywanie Agencja monitoruje, także poprzez okresowe kontrole w gospodarstwach. Kontrolami obejmuje się zwłaszcza realizację tych umów, w przypadku których pojawiają się sygnały o niewłaściwym gospodarowaniu; pozwala to Agencji podjąć we właściwym czasie stosowne działania interwencyjne - od sformułowania zaleceń pokontrolnych, do rozwiązania umowy włącznie. Jest przy tym oczywiste, że inny jest zakres kontroli dzierżawców gruntów bez zabudowy, a inny w przypadku dzierżawy zorganizowanego gospodarstwa.

W 2001 r. pracownicy Agencji przeprowadzili łącznie 8 822 kontrole, w tym 875 ponownych, sprawdzających realizację wcześniejszych zaleceń pokontrolnych²⁸. Przeprowadzone czynności kontrolne objęły 7 947 jednostek, w tym :

- 2 605 dzierżawców zorganizowanych nieruchomości Zasobu ,
- 4 834 gospodarstwa dzierżawiące wyłącznie grunty,
- 31 „produkcyjnych” gospodarstw rolnych SP w administrowaniu,
- 58 administracji mienia nierolnego (głównie mieszkań),
- 176 innych podmiotów rozdysponowujących mienie Zasobu,
- 243 podmioty posiadające mienie Zasobu w zarządzie.

W 1 030 kontrolowanych, zorganizowanych gospodarstwach dzierżawców oraz u 3 457 dzierżawców samych gruntów nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości, natomiast w 2 952 dzierżawionych gospodarstwach (40%) stwierdzono ogółem 5 855 uchybień różnej natury i wagi. Z analizy struktury tych uchybień wynika, że podstawowe problemy, jakie odnotowuje Agencja w grupie dzierżawców mienia Zasobu wiążą się z zagadnieniami finansowymi oraz z naruszaniem zasad użytkowania mienia. Odsetek dzierżawców nie regulujących terminowo zobowiązań wobec Agencji z tytułu czynszu jest większy (24%) – niż w ubiegłym roku (21%), na podobnym poziomie (14%) pozostał udział dzierżawców, którzy nie dokonywali badania gleb na zawartość składników pokarmowych, zmniejszył się natomiast nieznacznie (z 13% do 11%) udział dzierżawców, którzy nie dokonywali przewidzianych umową konserwacji i remontów budynków, budowli i urządzeń. Stosunkowo wysoki (9%) jest także udział dzierżawców, którzy zalegali z regulowaniem obowiązkowych obciążeń publiczno-prawnych, związanych z przedmiotem dzierżawy oraz tych dzierżawców, którzy w swej działalności naruszali przepisy prawa budowlanego (7%).

Wobec wykrywanych uchybień w gospodarowaniu mieniem SP dyrektorzy oddziałów terenowych Agencji podejmują działania dyscyplinujące, do rozwiązania

²⁸ Bez kontroli przeprowadzonych przez Zespół Kontroli Wewnętrznej BP

umów włącznie. W związku ze stwierdzonymi naruszeniami umów dzierżawnych w 2001 r. rozwiązano z dzierżawcami ogółem 680 umów, a w stosunku do 15 dzierżawców, u których stwierdzono, że mimo okresowego zwolnienia z czynszu nie wywiązują się z przyjętych zobowiązań rzeczowych²⁹ – wycofano preferencje.

**Struktura głównych uchybień stwierdzonych w gospodarstwach dzierżawców
Zasobu WRSP – w 2001 r.**

	liczba	udział
– zaleganie z płatnością czynszu	1424	24%
– niedokonywanie badania gleb na zawartość składników mineralnych	848	14%
– niedokonywanie przewidzianych umową konserwacji i remontów budynków, budowli i urządzeń	618	11%
– zaleganie z płaceniem obowiązkowych obciążeń publiczno-prawnych, związanych z przedmiotem umowy	510	9%
– nieprzestrzeganie przepisów prawa budowlanego	438	7%
– nieprzestrzeganie przepisów bhp i p. pożarowych	333	6%
– niezapłacenie składki ubezpieczeniowej za użytkowane mienie Zasobu	257	4%
– zaleganie z regulowaniem spłat z tytułu wykupionego majątku Zasobu	242	4%
– pozostałe (drobne)	1182	21%

Inne problemy występują w gospodarstwach SP w administrowaniu. W gospodarstwach, które administrują mieniem nierolnym, głównie mieszkaniami, stwierdzono ogółem 97 uchybień, z których ważniejsze to: naruszanie przepisów prawa budowlanego (15%), nie prowadzenie ksiąg rachunkowych w wymaganym zakresie (14%), naruszanie przepisów kodeksu pracy (12%) oraz przekroczenie maksymalnego poziomu zobowiązań, uzgodnionego z Agencją w umowie (9%). Stwierdzono ponadto dwa przypadki naruszeń przepisów bhp i przeciwpożarowych jak również po jednym przypadku naruszenia przepisów o ochronie i kształtowaniu środowiska oraz niedokonania naprawy obiektów budowlanych, mimo że istniała taka potrzeba.

²⁹ por. art. 40 ust. 2 ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi SP (...)

W kontrolowanych 31 gospodarstwach SP zajmujących się działalnością „produkcyjną” wystąpiło ogółem 6 uchybień, z których ważniejsze, to naruszanie przepisów prawa wodnego lub zasad gospodarki rybackiej (1 przypadek) i niedokonanie naprawy budowli, mimo że okoliczności to uzasadniały (1 przypadek).

W gospodarstwach administrowanych, w związku ze stwierdzonymi uchybieniami rozwiązano jedną umowę z administratorem.

W wyniku przeprowadzonych kontroli (w tym kontroli dokumentacji) u podmiotów rozdysponowujących mienie Zasobu na podstawie umowy zawartej z Agencją (176 jednostek, 190 kontroli) stwierdzono 47 przypadków braków w dokumentacji lub sprawozdawczości, a także 29 przypadków zalegania z przekazywaniem Agencji należności za sprzedane mienie Zasobu. Stwierdzono również 29 przypadków uchybień dotyczących trybu sprzedaży mienia Zasobu. W tej sytuacji z ośmioma podmiotami rozdysponowującymi mienie Zasobu Agencja rozwiązała umowy.

Na 243 skontrolowane jednostki posiadające mienie SP w zarządzie, lub wieczystym użytkowaniu, a także użytkujące nieruchomości otrzymane z Zasobu nieodpłatnie, stwierdzono 9 przypadków użytkowania tego mienia niezgodnie ze złożoną deklaracją lub zasadami gospodarności oraz 3 przypadki zalegania z regulowaniem opłat wobec Agencji. W związku z tym Agencja wystąpiła o zwrot 1 nieruchomości do Zasobu, a w 6 przypadkach zażądała zapłaty pełnej ceny.

4. Działania Agencji na rzecz aktywizacji zawodowej bezrobotnych oraz wspierania przedsiębiorczości w środowiskach popegeerowskich

W 2001 r. postępował proces rozdysponowania nieruchomości i innego mienia Zasobu WRSP, zwłaszcza poprzez sprzedaż i inne formy trwałego rozdysponowania. Równocześnie zmniejszyła się powierzchnia nieruchomości w dzierżawie oraz pozostająca w gospodarstwach produkcyjnych SP w administrowaniu o 137,6 tys. ha. Przyczyny te, jak również utrzymujący się relatywnie niski poziom opłacalności pro-

dukcji rolniczej (powodujący np. zmiany w strukturze produkcji, na rzecz roślin łatwiejszych do zmechanizowania, ograniczanie przetwórstwa, usług i produkcji pozarolniczej itp.) miały wpływ na zmniejszanie się ogólnego poziomu zatrudnienia w gospodarstwach utworzonych na majątku Skarbu Państwa, pochodzącym z Zasobu .

Z informacji zawartych w sprawozdaniach GUS - Z-06 wynika, że na koniec 2001 r. w gospodarstwach produkcyjnych w administrowaniu pracowało 818 osób, w innych jednostkach administrowanych podległych Agencji - 2 243 osoby, a w jednoosobowych spółkach Agencji - 9 858 osób. Łącznie we wszystkich tych jednostkach pracowało 12 919 osób, tj. o 3 014 mniej, niż w końcu 2000 r.

Na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego w gospodarstwach dzierżawców nieruchomości Zasobu, o powierzchni 100 i więcej ha dzierżawionych gruntów , bądź dzierżawiących wyodrębnione obiekty rolno-przemysłowe lub usługowe oszacowano, że na koniec 2001 r. pracodawcy ci zatrudniali 59,9 tys. osób. Uwzględniając dane i szacunki z obu tych źródeł można przyjąć, że łączne zatrudnienie w gospodarstwach podległych Agencji i u dzierżawców nieruchomości Zasobu wynosiło w końcu 2001 r. około 72,9 tys. osób, czyli o 5,4 tys. osób mniej (o 7%) niż w grudniu 2000 r. Biorąc pod uwagę porę roku, w której przeprowadzono badanie (zima), jest to przypuszczalnie poziom zatrudnienia względnie stałego (tj. bez sezonowego i doraźnego).

Badania aktywności ekonomicznej ludności (BAEL) realizowane przez GUS wykazały dalszy spadek liczby bezrobotnych, których poprzednie miejsce pracy znajdowało się w sektorze publicznym rolnictwa, łowiectwa i leśnictwa³⁰. Liczba ta zmniejszyła się z 30 tys. - w IV kwartale 2000 r. do 24 tys. - w IV kwartale 2001 r. (najwyższy poziom, 99 tys. osób bezrobotnych w tym sektorze, notowano w lutym 1994 r.). Biorąc pod uwagę bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy, GUS określił ich liczbę w sektorze publicznym rolnictwa, leśnictwa i łowiectwa na koniec

³⁰ Definicja bezrobotnego przyjęta w badaniu BAEL obejmuje osoby w wieku 15 lat i więcej nie wykonujące żadnej pracy zarobkowej i aktywnie poszukujące pracy.

2001 r na 25 177 (praktycznie tyle, ile w ubiegłym roku), przy czym wzrosła jednak o ponad 4,6 tys. osób liczba bezrobotnych w sektorze prywatnym rolnictwa, leśnictwa i łowiectwa (co ma zapewne związek ze spadkiem zatrudnienia w gospodarstwach dzierżawców mienia Zasobu WRSP, które klasyfikowane są jako gospodarstwa sektora prywatnego).

Z punktu widzenia możliwości przewycięzania bezrobocia popegeerowskiego problemem jest przede wszystkim jego duża koncentracja w województwach i gminach o ogólnie wysokim bezrobociu strukturalnym. Problemem jest także izolacja przestrzenna i społeczna większości osiedli popegeerowskich.

Agencja stosuje różnorodne instrumenty oddziaływania na zachowanie istniejących miejsc pracy i tworzenie nowych w procesie przekształceń byłych państwowych gospodarstw rolnych. Jednym z nich jest zawieranie przez oddziały terenowe Agencji umów dzierżawy, z klauzulą przewidującą obowiązek zatrudnienia przez dzierżawcę na dotychczasowych warunkach określonej liczby pracowników (przez okres na ogół 2 lat). Agencja stosuje także udogodnienia i preferencje służące pełnemu wykorzystaniu gruntów i nie zagospodarowanych obiektów, w celu tworzenia nowych miejsc pracy. Wymienić tu można m.in. objęcie preferencjami w procedurach przetargowych spółek pracowników, stosowanie kryterium wielkości zatrudnienia przy wyborze oferty przetargowej, rozkładanie na korzystne raty należności z tytułu sprzedaży nieruchomości, możliwość zwolnienia dzierżawcy z opłaty czynszu (na okres nie dłuższy niż pięć lat) w przypadku m.in. realizacji inwestycji tworzących nowe miejsca pracy. Ponadto byli pracownicy zlikwidowanych ppgr, zamierzający utworzyć gospodarstwo rolne (do 100 ha przeliczeniowych) mogą nabywać lub dzierżawić nieruchomości z Zasobu w trybie przetargu ograniczonego.

W 2001 r. Agencja kontynuowała współpracę z instytucjami i organizacjami zajmującymi się zwalczaniem bezrobocia oraz udzielała wsparcia inicjatywom regionalnym i lokalnym w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy. W szczególności należy wymienić działania podejmowane w ramach współpracy z wojewódzkimi i po-

wiatowymi urzędami pracy. Działania te polegają m.in. na stwarzaniu ułatwień w dostępie do **pożyczek z Funduszu Pracy** na podjęcie działalności gospodarczej przez bezrobotnych oraz tworzenie nowych miejsc pracy w gospodarstwach powstałych w wyniku restrukturyzacji. W ramach tej współpracy oddziały terenowe Agencji uczestniczą też w przygotowywaniu i realizacji programów specjalnych przeciwdziałania bezrobociu w oparciu o rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 10 grudnia 1998 r. Organizowane też były we współpracy z samorządami i organizacjami pozarządowymi lokalne programy, polegające m.in. na tworzeniu nowych miejsc pracy przy naprawie infrastruktury, a w szczególności przy konserwacji urządzeń melioracyjnych na gruntach Zasobu, naprawie dróg dojazdowych do pól oraz zalesianiu gruntów V i VI klasy. W 2001 r. uruchomiono 35 takich programów, w których zatrudnienie znalazło ponad 1 800 bezrobotnych ze środowisk popegeerowskich. Agencja w przypadku tych programów refunduje od 50% do 100% kosztów najniższego wynagrodzenia na jednego zatrudnionego.

Refundacje wynagrodzeń są instrumentem wspierania zatrudnienia wprowadzonym przez Agencję w 2000 r. Polega on na refundowaniu pracodawcom prowadzącym zarejestrowaną działalność o charakterze poza rolniczym, a także samorządom i placówkom oświatowym występującym w roli pracodawców, kosztów wynagrodzenia pracowników do wysokości 50% kwoty najniższego wynagrodzenia ogłaszanego przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Jeśli działalność gospodarcza prowadzona jest na mieniu Zasobu, wynagrodzenia można refundować do 100% kwoty najniższego wynagrodzenia. Refundacje są adresowane zarówno do zarejestrowanych bezrobotnych jak i pracowników gospodarstw w administrowaniu i jednoosobowych spółek Agencji, objętych redukcją zatrudnienia. Po rozpatrzeniu wniosków refundacje przyznają oddziały terenowe AWRSP. Do końca 2001 r. zostało podpisanych 918 umów o refundację, w ramach których zatrudnionych zostało 3 684 bezrobotnych, byłych pracowników ppgr. W IV kwartale 2001 r. nastąpił znaczny wzrost liczby zawartych umów (o 31%) oraz zatrudnionych w ramach programu bezrobotnych (o 48%). Łącznie kwota wypłaconych refundacji z tytułu zatrudnienia bezrobotnych wyniosła 7 694 943 zł.

Kontynuowały działalność **Fundusze poręczeniowe** utworzone z udziałem Agencji w ramach programów lokalnych dla gmin z rejonów: Działdowa, Gołdapi, Karlina, Kętrzyna, Kwidzyna, Nidzicy, Olsztyna, Pułznicy i Słupska. Kolejny fundusz poręczeniowy w Stargardzie Gdańskim został utworzony w IV kwartale 2001 r. Fundusze te wspierają pracodawców tworzących miejsca pracy dla bezrobotnych byłych pracowników ppgr. Agencja zaangażowała w Fundusze kwotę 5 mln zł. Do końca 2001 r. udzieliły one 322 poręczeń na kwotę blisko 10.5 mln zł. W wyniku udzielonych poręczeń utworzonych zostało 865 miejsc pracy, w tym 500 dla bezrobotnych byłych pracowników ppgr i członków ich rodzin.

W końcu 2000 r. Agencja przygotowała założenia do pilotażowej **umowy pożyczkowej** z Bankiem Spółdzielczym w Białogardzie, której celem jest finansowanie przedsięwzięć gospodarczych o charakterze pozarolniczym, służących tworzeniu nowych miejsc pracy na terenie powiatu białogardzkiego. Pożyczki udzielane ze środków Agencji są nieoprocentowane. Kwota pożyczki na utworzenie jednego miejsca pracy nie może przekroczyć 25 tys. zł. Łącznie w 2001 r. Agencja przekazała Bankowi na powyższy cel 1 750 tys. zł. Do dnia 31 grudnia 2001 r. udzielono 26 pożyczek, zaś kwota środków przekazana pożyczkobiorcom na podstawie umów wyniosła 1 540 tys. zł. W wyniku realizacji umów powstały 63 nowe miejsca pracy dla bezrobotnych pochodzących z terenów byłych ppgr.

Od września 1998 r. funkcjonuje porozumienie pomiędzy Agencją WRSP a Krajowym Urzędem Pracy, które uruchomiło **preferencyjną linię kredytową dla rozwoju małej przedsiębiorczości na terenach wiejskich**. Preferencyjne kredyty przeznaczone są dla pracodawców prowadzących działalność o charakterze pozarolniczym i zatrudniających bezrobotnych byłych pracowników ppgr i członków ich rodzin. W ślad za porozumieniem z KUP, Agencja podpisała odpowiednie umowy z bankami obsługującymi i udzielającymi kredytów - BGŻ S.A, BISE S.A. i. WBR S.A. Kredyty udzielane są ze środków powierzonych przez Agencję, na ryzyko i odpowiedzialność banków.

W ramach porozumienia do końca 2001 r. zostały udzielone 94 kredyty na łączną kwotę 11 321 tys. zł. W ramach przedsięwzięć realizowanych z tych środków do 31 grudnia 2001 r. utworzono 419 miejsc pracy dla zarejestrowanych bezrobotnych, w tym dla 305 bezrobotnych – byłych pracowników ppgr i członków ich rodzin. Agencja przekazała na ten cel bankom, z którymi podpisała umowy na obsługę tej linii kredytowej, kwotę 13 167 tys. zł, z tego 1 385 tys. zł w 2001 r.

W grudniu 1999 r. Agencja WRSP i Fundacja Wspomagania Wsi podpisały umowę o współpracy, polegającej na upowszechnianiu wśród bezrobotnych byłych pracowników ppgr **programu mikropożyczek**. Agencja i Fundacja utworzyły w tym celu wspólny fundusz. Ustalono, że program prowadzi Fundacja. Obie strony wniosły do funduszu po 1 mln zł, z możliwością zwiększenia tej kwoty – w miarę potrzeby.

Specyfiką programu jest możliwość uzyskania w jego toku kilku kolejnych pożyczek. Warunkiem uzyskania każdej następnej pożyczki jest spłata pożyczki wcześniej zaciągniętej. Pożyczki mogą być udzielane sekwencyjnie w kwotach: 3 000 zł, 5 000 zł, 10 000 zł i 15 000 zł.

W 2001 r. program funkcjonował na terenie 13 powiatów. Do końca 2001 r. udzielono 182 pożyczki na kwotę 1 025,5 tys. zł., w tym 122 pożyczki dla byłych pracowników ppgr. Pożyczkobiorcy przed otrzymaniem pożyczki muszą przejść bezpłatne szkolenie, przygotowujące ich do prowadzenia działalności gospodarczej.

Niezależnie od omówionych wyżej działań w oddziałach terenowych Agencji realizowane są inicjatywy własne pozwalające tworzyć nowe miejsca pracy oraz organizowane są szkolenia dla bezrobotnych w zakresie przedsiębiorczości i zdobywania nowych kwalifikacji. W roku 2001 w szkoleniach tych, organizowanych przez oddziały terenowe samodzielnie bądź we współpracy z urzędami pracy i organizacjami pozarządowymi, wzięło udział ponad 7,5 tys. osób.

Agencja współpracuje także z organizacjami związkowymi i stowarzyszeniami działającymi w środowisku popegeerowskim. W wyniku wspólnej inicjatywy ze stowarzyszeniem pn. „Związek Byłych Pracowników PGR” na terenie działania dziesięciu oddziałów terenowych utworzono **85 punktów informacyjno-doradczych** udzielających informacji i porad dla byłych pracowników ppgr i członków ich rodzin. Punkty obsługują pracownicy Agencji, prawnicy i działacze związkowi.

Agencja inspirowała też i finansowała lub partycypowała finansowo w przedsięwzięciach naukowo-badawczych (w pracach naukowych, badaniach, konferencjach i seminariach, publikacjach, itp.) dotyczących sfery przekształceń byłych ppgr i związanych z nimi problemów społecznych. Na zlecenie Agencji zrealizowano kilka badań naukowych dotyczących środowisk popegeerowskich.

5. Gospodarka finansowa

5.1. Podstawowe wyniki ekonomiczno-finansowe

Gospodarka finansowa Biura Prezesa i oddziałów terenowych Agencji prowadzona jest w oparciu o plan finansowy. W roku 2001 realizacja podstawowych elementów planu finansowego przedstawiała się następująco:

- **wydatki na funkcjonowanie Biura Prezesa i oddziałów terenowych** poniesione zostały w wysokości 105,1 mln zł, co stanowi o 22,5% mniej niż limit wydatków określony na ten cel w planie finansowym i o 10,0% mniej od wydatków poniesionych w 2000 r. Oszczędności te w dużej mierze odnoszą się do najistotniejszej pozycji wydatków na funkcjonowanie Agencji, jaką stanowią wydatki osobowe (wynagrodzenia, łącznie ze świadczeniami na rzecz pracowników), których realizacja wyniosła 86,3% w stosunku do planu, a 93,9% w stosunku do wykonania w roku 2000. Relatywnie największe oszczędności wystąpiły jednak w wydatkach inwestycyjnych, gdzie plan został wykonany zaledwie w 36,3%, a zaważyło na tym głównie:

- niewykorzystanie rezerwy przewidzianej na inwestycje informatyczne dla

- potrzeb realizacji dodatkowych zadań Agencji, określonych w projekcie ustawy „reprivatyzacyjnej”, która ostatecznie nie weszła w życie,
- przesunięcie na okres późniejszy niektórych płatności, dotyczących realizowanego projektu informatycznego,
 - **wydatki na finansowanie ustawowych zadań Agencji** (wydatki statutowe) wykonano w wysokości 1 137,0 mln zł, tj. 95,6% wielkości planowanych, a 128,0% wykonanych w 2000 r. (ponad 11-krotne zwiększenie wpłaty do budżetu państwa w 2001 r. w stosunku do 2000 r.),
 - **wpływy z gospodarowania mieniem Zasobu** (wpływy statutowe) zrealizowano w wysokości 1 310,8 mln zł, tj. 104,5% w stosunku do planu i 105,0% w stosunku do wykonania w roku 2000,
 - **osiągnięta została nadwyżka finansowa** w kwocie 100,5 mln zł, podczas gdy plan na 2001 r. przewidywał niedobór finansowy w kwocie 109,6 mln zł (poprawa w stosunku do planu o 210,2 mln zł). W porównaniu z rokiem 2000, kwota nadwyżki uległa wprawdzie nominalnie zmniejszeniu o 138,2 mln zł, jednak w tym wypadku wielkości są nieporównywalne, ze względu na zdecydowanie różny poziom wpłat do budżetu państwa. Wydatki z tego tytułu w 2001 r. wyniosły bowiem 375,6 mln zł, wobec zaledwie 32,6 mln zł w 2000 r. Po wyłączeniu tej pozycji wydatków, nadwyżka finansowa w 2001 r. byłaby o 209,9 mln zł wyższa niż w roku 2000.

Powyższe wyniki złożyły się na poprawę ogólnych wskaźników efektywnościowych Agencji. Tak na przykład, procentowy wskaźnik relacji wydatków na funkcjonowanie Agencji do wpływów statutowych wyniósł w 2001 r. 8,0% i był o 1,3 punktu procentowego korzystniejszy (niższy) niż w 2000 r. Tego rodzaju wskaźnik obliczony dla samych wydatków osobowych wniósł niespełna 5,3% i w porównaniu z rokiem 2000 uległ poprawie o 0,6 punktu procentowego.

Łączny wynik finansowy Agencji (uwzględniający również wyniki finansowe wyodrębnionych organizacyjnie jednostek gospodarczych w administrowaniu) w wielkościach nominalnych zamknął się w 2001 r. zyskiem w wysokości 53,9 mln zł,

wobec 228,7 mln zł zysku w 2000 r. (zmniejszenie zysku o 174,8 mln zł). Z tego samego powodu, jak przy porównywaniu nadwyżki finansowej Biura Prezesa Agencji i oddziałów terenowych (zdecydowanie różny w latach 2000 i 2001 poziom wydatków dotyczących wpłat do budżetu państwa), przytoczone kwoty zysku nie są jednak porównywalne. Po doprowadzeniu do porównywalności, tj. po wyeliminowaniu z rachunku powyższych wpłat do budżetu państwa, miałoby miejsce zwiększenie zysku w porównaniu z 2000 r. o 168,3 mln zł.

5.2. Restrukturyzacja zobowiązań przejętych wraz z mieniem zlikwidowanych ppgr.

Wraz z mieniem 1666 zlikwidowanych państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej, Agencja przejęła ich nie spłacone zobowiązania w ogólnej kwocie 1 989 288 tys. zł. Według stanu na dzień 31 grudnia 2001 r. wielkość tych zobowiązań wynosiła 2 021 tys. zł (tab. A.24), w tym 730 tys. zł to zobowiązania sporne. Pozostała kwota regulowana jest w ramach płatności ostatnich rat porozumień i 2 ugód bankowych (dotychczas wykonano w całości zobowiązania z 375 bankowych postępowań ugodowych).

5.3. Windykacja należności Agencji z tytułu umów dzierżawy i sprzedaży mienia Zasobu.

Podstawowe dane za rok 2001, dotyczące regulowania zobowiązań wobec Agencji przez dzierżawców i nabywców mienia Zasobu, przedstawiają się następująco (tab. A.23):

- **wymagalne należności bieżące** z tytułu czynszu dzierżawnego wynosiły 312 971 tys. zł, z czego dzierżawcy uregulowali kwotę 196 928 tys. zł, co stanowi 62,9% kwoty należnej (w 2000 r. – 66,0%). W przypadku umów sprzedaży mienia Zasobu należności bieżące z tego tytułu w 2001 r. wynosiły 909 036 tys. zł. Do końca 2001 r. nabywcy uregulowali kwotę 733 021 tys. zł, tj. 80,6% kwoty należnej (w 2000 r. – 84,9%),

- **wskaźnik windykacji należności zaległych** (z lat poprzednich) z tytułu czynszu dzierżawnego w roku 2001 wyniósł 35,5% (w roku 2000 – 49,1%). Z kwoty 206 433 tys. zł zaległych zobowiązań uregulowano 73 372 tys. zł. Wskaźnik windykacji należności zaległych z tytułu umów sprzedaży mienia Zasobu wyniósł 45,5% (w 2000 r. – 56,0%). Z kwoty 268 005 tys. zł należności zaległych nabywcy uregulowali do końca 2001 r. kwotę 122 046 tys. zł.

Wobec narastającego w ostatnich latach problemu windykowania należności z tytułu umów dzierżawy i sprzedaży mienia Zasobu, w roku 2001 w Agencji zdecydowanie nasilone zostały działania mające na celu poprawę ogólnie niekorzystnej sytuacji w tym zakresie. W wyniku kumulowania się zaległości w zapłacie należności z kolejnych lat, łączna kwota zaległości przekroczyła pół miliarda złotych. Strukturę tych zaległości cechuje jednak duże zróżnicowanie, z tego też względu, działania podejmowane przez Agencję poprzedzane są każdorazowo kompleksową analizą, dotyczącą:

- szczegółowego rozpoznania wartościowej struktury należności,
- oceny sytuacji finansowej i majątkowej dłużników oraz ustalenia przyczyn ich niewywiązywania się z zobowiązań wobec Agencji,
- oceny zasadności i celowości ewentualnego udzielenia dłużnikowi okresowej pomocy (restrukturyzacja zadłużenia),
- rodzaju posiadanych przez Agencję zabezpieczeń i realnych możliwości odzyskania należności w drodze windykacji przymusowej.

W stosunku do części dzierżawców i nabywców mienia, których dotychczasowy sposób wywiązywania się z umownych zobowiązań wskazywał, że ich problemy finansowe wynikają z przyczyn od nich niezależnych, a ich potencjał ekonomiczny wskazuje, że w dłuższym okresie czasu sytuacja może ulec poprawie, stosowane były ulgi w spłacie i podejmowano działania restrukturyzacyjne. Wprowadzono jednolite zasady stosowania ulg, analogiczne jak dla jednostek sektora finansów publicznych. Jednocześnie, opracowano założenia systemu i trybu monitorowania największych dłużników Agencji.

W 2001 r. do Agencji wpłynęło ponad 14 tysięcy wniosków o zastosowanie ulg w spłacie zobowiązań. Wnioskodawcy wskazywali zarówno na ekonomiczne przyczyny trudności w spłacie zobowiązań (spadek opłacalności, problemy w zbycie), jak też następstwo niekorzystnych zjawisk przyrodniczych, jakie miały miejsce w 2000 r., w szczególności suszy oraz lokalnie występujących huraganów i gradobicia. Liczba wniosków w oddziałach terenowych, w których wystąpiły szczególnie niekorzystne zjawiska przyrodnicze o charakterze klęskowym, wzrosła blisko dwukrotnie w stosunku do 2000r. Pozytywnie rozpatrzono blisko 85% wniosków. W następstwie tych decyzji odroczone płatności 5 418 dzierżawców i nabywców mienia w łącznej kwocie 177,0 mln zł, rozłożono do spłaty w ratach zaległości 573 dłużnikom, w łącznej kwocie 32,4 mln zł oraz umorzono część zobowiązań (przede wszystkim odsetki ustawowe oraz z tytułu wyłączeń części obiektów z umów) w stosunku do 4 998 dłużników.

W stosunku do dzierżawców, gdzie brak było podstaw, by przewidywać możliwość uregulowania zaległości w przyszłości, Agencja wypowiadała i rozwiązywała umowy dzierżawy. Wg stanu na dzień 31 grudnia 2001 r. nieuregulowane należności Agencji dotyczące 450 rozwiązanych umów dzierżawy wynosiły 123,6 mln zł i stanowiły 49,6% łącznych zaległości z tytułu umów dzierżawy. W wypadku umów sprzedaży, cała niespłacona cena (łącznie z ratami dotychczas niewymagalnymi) stawiana była w stan natychmiastowej wymagalności. Wprawdzie działania takie powodują wzrost należności wymagalnych i w danym roku odbijają się negatywnie na poziomie wskaźnika bieżącej windykacji, to jednak w dłuższej perspektywie winny przynieść pozytywne efekty. W roku 2001, postawione w stan natychmiastowej wymagalności należności wynikające z 460 umów sprzedaży wyniosły 172,7 mln zł. W stosunku do roku 2000, liczba rozwiązanych lub wypowiedzianych umów i wynikających z nich należności wzrosła o blisko 60%.

Zintensyfikowane zostały działania w dochodzeniu należności na drodze postępowania sądowego i przymusowej egzekucji komorniczej. W 2001 r. blisko 70% zaległości powyżej 100 tys. zł dochodzonych było w trybie postępowań sądowych.

5.4. Instrumenty finansowe wspierające przedsięwzięcia dzierżawców i nabywców mienia Zasobu

W ramach wspierania dzierżawców oraz nabywców mienia Zasobu w podejmowaniu i finansowaniu przedsięwzięć zapewniających racjonalne zagospodarowanie tego mienia, Agencja udzielała wzorem lat ubiegłych pożyczek oraz poręczeń spłaty ich zobowiązań. W 2001 r. do Agencji wpłynęły 144 wnioski o udzielenie pożyczek. Udzielono łącznie 124 pożyczki (w 2000 r. – 144), w kwocie 37 490 tys. zł. (w 2000 r. – 76 633 tys. zł). Z uzyskanych przez pożyczkobiorców środków sfinansowano nakłady na remonty i modernizację mienia Zasobu w kwocie 1 063 tys. zł, unowocześnienie produkcji i zbytu produktów rolnych w kwocie 5 497 tys. zł, zakup środków obrotowych w kwocie 3 455 tys. zł, inwestycje z zakresu ochrony środowiska w kwocie 465 tys. zł, nakłady na produkcję ekologiczną w kwocie 120 tys. zł, koszty utworzenia nowych miejsc pracy dla bezrobotnych w kwocie 992 tys. zł. W ramach rządowego programu budowy rynków hurtowych i giełd udzielono pożyczek w kwocie 13 500 tys. zł, natomiast w związku z realizacją programów naprawczych i podtrzymania płynności finansowej w okresie przygotowania procedur prywatyzacyjnych oraz postępowań likwidacyjnych części spółek (głównie hodowlanych), w których Agencja jest udziałowcem – 12 398 tys. zł. Spłacalność pożyczek udzielonych w 2001 r. wyniosła 91,1%. Z kwoty przekazanej pożyczkobiorcom do 31 grudnia 2001 r. przypadało do spłaty zgodnie z umowami 9 090 tys. zł (spłacono 8 281 tys. zł). Łącznie z tytułu wszystkich pożyczek udzielonych do końca 2001 r. przypadało do spłaty 58 790 tys. zł. Spłacono 29 352 tys. zł (49,9% kwoty wymagalnej). Na niski poziom spłaty pożyczek (udzielonych przed 2001 r.) miała przede wszystkim wpływ nieuregulowana spłata pożyczki w kwocie 25 000 tys. zł udzielonej Warszawskiemu Rolno-Spożywczemu Rynkowi Hurtowemu S.A. w Broniszach. Spłacalność pozostałych pożyczek wyniosła 86,9%. Na koniec grudnia 2001 r. należności ogółem z tytułu wszystkich dotychczas udzielonych pożyczek wynosiły 115 265 tys. zł (tab. A.27)

W roku 2001 Agencja udzieliła 5 poręczeń spłaty zobowiązań na kwotę 5 001 tys. zł (tab. A.28) Do Agencji wpłynęło 7 wniosków o udzielenie poręczenia. Odnotowano spadek wpływających wniosków spowodowany ograniczeniem akcji kredytowych w bankach. Zobowiązania, które zostały poręczone w 2001 r. przez Agencję, przeznaczone były na sfinansowanie przedsięwzięć z zakresu produkcji rybnej i szklarniowej oraz modernizacji produkcji mleka. Poręczenia pozwoliły utworzyć dodatkowo 120 nowych miejsc pracy.

W roku 2001 wygasły zobowiązania z tytułu 12 udzielonych poręczeń o wartości 3 056 tys. zł. W ramach 43 funkcjonujących poręczeń Agencji w 2001 r. zostały wykonane dwa poręczenia za spłatę zobowiązań (spółka z udziałem Agencji w kwocie 1 209 tys. zł oraz dzierżawcy mienia Zasobu – 133 tys. zł). Według stanu na 31 grudnia 2001 r. potencjalne zobowiązania Agencji z tytułu poręczeń i gwarancji kredytowych wynosiły 17 263 tys. zł.

6. Zagadnienia organizacyjne

Według stanu na 31 grudnia 2001 r. w Agencji zatrudnione były **922 osoby**, w tym w Biurze Prezesa **136 osób**.

W 2001 r. Prezes Agencji wydał następujące zarządzenia³¹:

- **zarządzenie nr 2/2001** z dnia 28 lutego 2001 r. zmieniające zarządzenie Nr 8/00 w sprawie zasad, warunków i trybu udzielania pożyczek,
- **zarządzenie nr 3/2001** z dnia 30 marca 2001 r. zmieniające zarządzenie w sprawie Zakładowego Planu Kont,
- **zarządzenie nr 4/2001** z dnia 2 kwietnia 2001 r. zmieniające zarządzenie w sprawie regulaminu wynagradzania pracowników Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa,

³¹ Zarządzenie nr 1/2001 anulowano (zastąpiono formą decyzji)

- **zarządzenie nr 5/2001** z dnia 20 czerwca 2001 r. w sprawie sprzedaży udziałów lub akcji spółek handlowych, w których AWRSP jest udziałowcem lub akcjonariuszem,
- **zarządzenie nr 6/2001** z dnia 21 czerwca 2001 r. w sprawie warunków, trybu i zasad refundowania przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa części kosztów wynagrodzenia pracodawcom tworzącym nowe miejsca pracy,
- **zarządzenie nr 7/2001** z dnia 7 sierpnia 2001 r. w sprawie stosowania w Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa przepisów o przeciwdziałaniu wprowadzeniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł,
- **zarządzenie nr 8/2001** z dnia 24 września 2001 r. zmieniające zarządzenie w sprawie zasad i trybu opracowania planu finansowego AWRSP,
- **zarządzenie nr 9/2001** z dnia 1 października 2001 r. zmieniające zarządzenie w sprawie zasad, warunków i trybu udzielania poręczeń i gwarancji kredytowych przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa,
- **zarządzenie nr 10/2001** z dnia 22 października 2001 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ewidencjonowania i archiwizowania dokumentów dotyczących spółek prawa handlowego, w których Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa jest udziałowcem (akcjonariuszem),
- **zarządzenie nr 11/2001** z dnia 18 grudnia 2001 r. zmieniające zarządzenie w sprawie regulaminu pracy w Biurze Prezesa Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa,
- **zarządzenie nr 12/2001** z dnia 20 grudnia 2001 r. w sprawie przeprowadzenia inwentaryzacji rocznej w Biurze Prezesa Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa.

6.1. Działalność szkoleniowa

W 2001 r. w szkoleniach sfinansowanych przez Agencję uczestniczyło około 2 300 osób. Szkolenia te umożliwiły rolnikom, działaczom związkowym i wiejskim, zapoznanie się z działalnością Agencji, stosowanymi w niej procedurami sprzedaży i

dzierżawy mienia Zasobu WRSP, zasadami stosowania trybu bezprzetargowego lub przetargów ograniczonych, a także różnymi formami pomocy Agencji dla jej kontrahentów oraz dla rodzin byłych pracowników ppgr.

Agencja organizowała także i sfinansowała szkolenia dla własnych pracowników oraz byłych pracowników ppgr, w których uczestniczyło około 6 600 osób. Tematyka tych szkoleń dotyczyła aktualnych zagadnień, istotnych dla funkcjonowania Agencji, takich jak nowelizacja ustawy o *zamówieniach publicznych*, problematyka integracji z Unią Europejską, windykacja należności, niektóre przepisy Kodeksu Spółek Handlowych, zagadnienia bhp, ubezpieczeń społecznych itp.

6.2. Pomoc rodzinom byłych pracowników ppgr

Podobnie jak w ubiegłych latach, również w roku 2001 Agencja prowadziła lub sponsorowała szeroką działalność na rzecz różnych form pomocy materialnej dla rodzin pracowników byłych ppgr. Pomocą objęto głównie dzieci z wielodzietnych rodzin, często patologicznych, znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji materialnej.

W 2001r. Agencja sfinansowała wypoczynek letni dla **16 366 dzieci** wypoczywających na koloniach i **5 746 dzieci** przebywających na półkoloniach. Dodatkowo, ze względu na duże oczekiwanie pomocy ze strony regionów, w których wystąpiła powódź, Agencja zorganizowała i dofinansowała wypoczynek dla **892 dzieci**. Ogółem w 2001 r. Agencja umożliwiła organizację wypoczynku letniego dla **23 tys. dzieci** ze środowisk byłych ppgr, wydając w tym celu 13,6 mln zł. W stosunku do ubiegłego roku jest to wzrost aż o 87% liczby dzieci, którym Agencja umożliwiła i sfinansowała wypoczynek

Organizatorami wypoczynku dzieci, były organizacje pozarządowe, związkowe i społeczne. Oddziały terenowe Agencji dokonały naboru i przewozu dzieci do ośrodków wypoczynkowych - wczasowych, kolonijnych i w internatach szkół na te-

renie całego kraju. Każdemu uczestnikowi kolonii, w ramach przyznanej przez Agencję subwencji zakupiono odzież, obuwie i środki higieny osobistej.

W 2001 r. **280** pracownikom byłych ppgr sfinansowano leczenie sanatoryjne w sanatorium w Busku - Zdroju.

W ramach zaplanowanych środków Agencja organizowała i finansowała liczne inne formy pomocy dzieciom ze środowisk popegeerowskich, m.in. takie jak dożywianie i dowożenie dzieci do szkół (4,6 mln zł), wspomagała akcje ochrony zdrowia (2,0 mln zł), w tym leczenie sanatoryjne dzieci, sponsorowała działalność sportowo-kulturalną (2,1 mln zł) i subwencionowała wyposażanie szkół, stołówek i sal gimnastycznych w podstawowy sprzęt (12,0 mln zł).

W 2001 r. uległ znacznemu rozszerzeniu program stypendialny przygotowany i finansowany przez AWRSP. Głównym jego celem jest umożliwienie dzieciom ze środowisk popegeerowskich kontynuacji nauki i zdobycie wykształcenia średniego. Stypendia mogą otrzymać dzieci z rodzin, w których dochód na osobę nie przekracza 0,7 najniższego wynagrodzenia, ogłaszanego przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Można je przeznaczyć na pokrycie kosztów wyżywienia, zakwaterowania, dojazdów do szkoły, zakupu podręczników i innych opłat dodatkowych wymaganych przez szkoły. Maksymalna wysokość tych świadczeń nie może przekroczyć średnio kwoty 250 zł miesięcznie. Stypendyści uczęszczają do około 1500 szkół średnich, z którymi poszczególne oddziały terenowe Agencji zawarły odpowiednie porozumienia. Od 1998 r. corocznie zwiększana była liczba stypendystów i od roku szkolnego 2001/2002 Agencja finansuje stypendia dla ponad 9500 uczniów. W 2002 r. przewidywane jest kilkakrotne zwiększenie liczby uczniów, którzy otrzymają stypendia. Ponad 1100 stypendystów Agencji zdaje w tym roku maturę. Dla kontynuujących naukę w szkołach wyższych przewidziano możliwość ubiegania się o stypendia na I roku studiów.

6.3. Współpraca z zagranicą

W 2001 r. w ramach współpracy z zagranicą Agencja kontynuowała działalność informacyjną wobec podmiotów zagranicznych, zainteresowanych inwestowaniem w Polsce i prowadzeniem działalności gospodarczej, zwłaszcza w rolnictwie. Informacja dotyczyła obowiązujących procedur nabywania i dzierżawy nieruchomości Zasobu oraz szczegółów na temat konkretnych obiektów będących przedmiotem zainteresowania. Największa grupa zainteresowanych inwestorów wywodziła się z Niemiec, Holandii, Irlandii i Belgii. Dla usprawnienia działalności informacyjnej o ofercie Zasobu opracowana została nowa angielskojęzyczna edycja „przewodnika” zakupu i dzierżawy nieruchomości oraz opracowany został w języku angielskim skrócony raport z działalności AWRSP w 2000 r. Inwestorzy zagraniczni mogli ponadto korzystać z informacji o obowiązujących procedurach dzierżaw i sprzedaży nieruchomości z Zasobu oraz aktualizowanej oferty Agencji za pośrednictwem Internetu i poczty elektronicznej.

W kwietniu 2001 r. we współpracy z Federacją Związków Pracodawców Dzierżawców i Właścicieli Rolnych oraz Stowarzyszeniem Naukowo-Technicznym Inżynierów i Techników Rolnictwa, Agencja zorganizowała konferencję pt. „Polskie gospodarstwa wielkotowarowe w Unii Europejskiej”. Konferencja spotkała się z dużym zainteresowaniem środowiska rolniczego, o czym świadczy udział w niej dzierżawców i nabywców mienia Zasobu WRSP, przedstawicieli rolniczych związków zawodowych, Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwa Skarbu Państwa, posłów na Sejm RP oraz dziennikarzy rolnych. Głównym przedmiotem zainteresowania uczestników były modelowe scenariusze adaptacji polskich, dużych gospodarstw rolnych do warunków gospodarczych, a zwłaszcza rynkowych, krajów Unii, a także symulacja skutków wspólnej polityki rolnej UE dla tych gospodarstw.

W ramach współpracy z naczelnymi urzędami administracji państwowej w kwestiach związanych z przygotowaniem Polski do integracji z Unią Europejską

Agencja uczestniczyła w przygotowywaniu materiałów do sprawozdania z realizacji Narodowego Programu Przygotowania do Członkostwa w UE.

W 2001 r. odwiedziło Agencję ponad 20 delegacji zagranicznych zainteresowanych procesami i procedurami prywatyzacji mienia Zasobu WRSP oraz możliwościami i formami współpracy z Agencją. Przyjęta została także pierwsza grupa ekspertów UE w ramach współuczestnictwa Agencji w projekcie PHARE, dotyczącym budowy systemu obsługi informatycznej programu rent strukturalnych dla rolników.

6.4. Bezpieczeństwo i higiena pracy

W 2001 r., podobnie jak w roku ubiegłym, podejmowane były działania mające na celu dalszą poprawę warunków pracy i ochrony środowiska naturalnego w gospodarstwach rolnych oraz gospodarstwach dzierżawionych od Agencji. Działania skoncentrowane były na likwidacji zagrożeń i zaniedbań powodujących wypadki przy pracy i choroby zawodowe, wdrażaniu postępu technicznego w produkcji roślinnej i zwierzęcej, likwidacji obiektów zagrażających bezpieczeństwu, poprawie stanu higieny, ładu i porządku w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych i rybactwowych.

Realizując porozumienie w sprawie współpracy dla poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy w rolnictwie z 6 marca 2001 r. oraz wykonując ustalenia przyjęte przez Głównego Inspektora Pracy i Prezesa AWRSP z 21 marca 2001 r., a także realizując porozumienia zawarte z Okręgowymi Inspektorami Pracy – oddziały terenowe Agencji podjęły szereg działań na rzecz wdrażania zasad bezpieczeństwa i higieny pracy w gospodarstwach dzierżawionych i wykupionych od Agencji. Oddziały Agencji organizowały narady z prezesami spółek, zakładową służbą bhp, społeczną inspekcją pracy i dzierżawcami, dokonywały ocen i analiz stanu bhp, kształtowania się wypadkowości przy pracy oraz działań na rzecz ochrony środowiska naturalnego. Oddziały Agencji zacieśniły też współpracę z Państwową Inspekcją Pracy, Inspekcją Sanitarną, Państwową Inspekcją Ochrony Roślin, Państwową Strażą Pożarną, Oddziałami Fede-

racji Pracodawców i Dzierżawców Rolnych, Zarządami Okręgów Związku Zawodowego Pracowników Rolnictwa oraz ogniwami NSZZ „Solidarność”.

Zgodnie z zaleceniami Głównego Inspektora Pracy przyspieszono likwidację w Zasobie starych lub niesprawnych obiektów budowlanych, zagrażających bezpieczeństwu ich użytkowników. Dyrektorzy oddziałów podjęli decyzję o likwidacji ok. 2100 budynków gospodarczych, mieszkalnych i innych zabudowań³².

W roku 2001, m.in. dzięki prowadzonej kampanii informacyjnej i działalności zapobiegawczej nastąpiło dalsze zmniejszenie liczby wypadków (kwalifikowanych jako poważne) w gospodarstwach zorganizowanych na mieniu Zasobu. W gospodarstwach SP w administrowaniu wydarzył się w 2001 r. 1 wypadek śmiertelny i 3 z uszkodzeniem ciała, a także zarejestrowano 364 przypadki, które zgłoszono jako „lekkie wypadki przy pracy”. Agencja uzyskała także informację o 3 wypadkach śmiertelnych w gospodarstwach dzierżawionych i 2 wypadkach śmiertelnych w gospodarstwach wykupionych. W gospodarstwach tych wydarzyło się także 5 wypadków z uszkodzeniem ciała.

Pomimo trudności finansowych, które w jednostkach zorganizowanych na mieniu Zasobu ograniczają możliwości realizacji wszystkich zadań zaplanowanych w zakładowych programach poprawy warunków pracy, a zwłaszcza w zakresie prac modernizacyjnych lub zakupu nowoczesnego sprzętu rolniczego, podjęto wiele działań i przedsięwzięć organizacyjnych, nie wymagających dużych nakładów finansowych. Również te działania w dużym stopniu likwidują zagrożenia oraz poprawiają stan higieniczno-sanitarny oraz ład i porządek w otoczeniu.

³² W przypadku obiektów, których wartość ewidencyjna netto przekracza równowartość 2000 dt żyta – za zgodą Prezesa AWRSP.

7. Kontrole Agencji WRSP

7.1. Kontrole NIK i UKS

W dniach od 9 lutego do 30 marca 2001 r. Najwyższa Izba Kontroli prowadziła w AWRSP kontrolę w zakresie wykonania budżetu Państwa w 2000 r. Izba pozytywnie oceniła wykorzystanie w pełnej wysokości, otrzymanej w 2000 r. od Skarbu Państwa dotacji na odpłatne przejmowanie nieruchomości rolnych na własność Skarbu Państwa od rolników, którzy nabyli uprawnienia emerytalne. Środki z tej dotacji były zgromadzone na otwartym w tym celu rachunku bankowym w BGŻ, z którego realizowano wypłaty dla uprawnionych rolników.

W wyniku kontroli wskazano również na pozytywny efekt podejmowanych przez Agencję działań windykacyjnych, skutkiem czego nastąpił zmniejszenie stanu należności Agencji na koniec 2000 r. w porównaniu z rokiem 1999.

Pozytywnie oceniono także działalność Agencji w zakresie kontroli wewnętrznej, wywiązywania się z obowiązku sprawozdawczego i informacyjnego w stosunku do Skarbu Państwa oraz informowania organów kontroli, w tym NIK o sposobie wykonania wniosków, wykorzystania ocen i uwag.

Dokonując analizy planowanych wpływów i wydatków wskazano natomiast na niedoskonałość przyjętych prognoz, co w efekcie spowodowało różnice niektórych pozycji wykonania w stosunku do wielkości przyjętych w planie, który został jednak opracowany w sposób zgodny z wymogami ustawy *o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa*.

Odnosząc się krytycznie do faktu ujęcia w planie finansowym środków na finansowanie integracji rolnictwa w okresie przedakcesyjnym do UE, Najwyższa Izba Kontroli wnioskowała także o przeanalizowanie metod konstruowania planu finansowego w poszczególnych jego pozycjach, w celu uniknięcia w przyszłości rozbieżności między planowaniem a wykonaniem. Uwagi NIK w tym zakresie zostały uwzględnione przy konstruowaniu planu finansowego AWRSP w kolejnych latach.

Kolejna kontrola NIK została przeprowadzona w Agencji w dniach od 22 sierpnia do 9 października 2001 r. i dotyczyła wykorzystania środków publicznych na tworzenie rynków hurtowych i giełd w latach 2000 – 2001.

NIK pozytywnie oceniła działalność AWRSP w kontrolowanym zakresie w roku 2000 i I półroczu 2001 r.. Udział Agencji w realizacji rządowego programu budowy rynków hurtowych wynikał z propozycji MRiRW dotyczących dalszego finansowania rozpoczętych inwestycji w 5 spółkach/rynkach hurtowych, którym Skarb Państwa udzielił poręczeń spłat kredytów inwestycyjnych. Podkreślenia wymaga także zaangażowanie i merytoryczny udział Agencji w formułowaniu i realizacji przez MRiRW pierwszego i drugiego etapu rządowego programu budowy i rozwoju rynków hurtowych. Nadzór nad wykorzystaniem środków publicznych Agencja sprawowała poprzez 11 swoich przedstawicieli w radach nadzorczych tych spółek (rynków).

Jednocześnie, w wystąpieniu pokontrolnym, NIK wnioskowała o podjęcie działań w zakresie uzupełnienia depozytu AWRSP o dokumenty potwierdzające nabycie akcji Zachodniopomorskiego Rolno-Spożywczego Centrum Hurtowego S.A. w Szczecinie i Opolskiej Giełdy Rolno-Towarowej S.A. Realizując wnioski pokontrolne Agencja pozyskała i posiada w depozycie odcinek zbiorowy akcji Zachodniopomorskiego Rolno-Spożywczego Centrum Hurtowego S.A. w Szczecinie. Natomiast pozyskanie dokumentu potwierdzającego posiadanie przez AWRSP akcji w Opolskiej Giełdzie Rolno-Towarowej S.A. w likwidacji, pomimo podejmowanych działań napotyka na trudności. Tym niemniej AWRSP ponownie wystąpiła do likwidatora o wydanie dokumentu potwierdzającego posiadanie przez Agencję akcji tej spółki.

W dniach od 1 października do 16 listopada 2001 r. w Agencji prowadzona była kontrola przez Urząd Kontroli Skarbowej. Przedmiotem kontroli była problematyka gospodarowania mieniem Zasobu, obejmująca w szczególności formy i stan zagospodarowania mienia, sprzedaż i dzierżawę nieruchomości, w tym cudzoziemcom i spółkom z udziałem zagranicznym, gospodarkę mieszkaniową, realizację umów sprzedaży i dzierżawy, nadzór właścicielski oraz gospodarkę finansową. Badaniu poddano także pozostałe formy zagospodarowania mienia Zasobu WRSP, w

tym wniesienie mienia lub jego części do spółek, nieodpłatne przekazanie Lasom Państwowym, jednostkom samorządowym oraz innym podmiotom na podstawie art. 24 ustawy *o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa*.

Kontrola odniosła się ponadto do spraw związanych ze sprzedażą mieszkań i jej efektami finansowymi, a także do zagadnień zagospodarowania obiektów budowlanych dotychczas nierozdysponowanych lub wycofanych z użytkowania.

Jakkolwiek ogólna ocena działalności Agencji była pozytywna, UKS wskazał na potrzebę przyspieszenia procesu racjonalnego zagospodarowania obiektów budowlanych w celu zmniejszenia kosztów związanych z ich utrzymaniem w Zasobie. Za niezbędne uznano też wzmożenie nadzoru właścicielskiego nad realizacją zobowiązań „rzeczowych” przez kontrahentów Agencji korzystających z ulg w czynszu, a także podejmowanie intensywnych działań zmierzających do przyspieszenia windykacji należności Agencji. Zalecono również przyspieszenie doprowadzenia umów sprzedaży nieruchomości podmiotom z udziałem zagranicznym do stanu zgodnego z obowiązującymi przepisami.

Realizując zalecenia i wnioski pokontrolne oddziały terenowe i ich filie zobowiązane zostały do przyspieszenia procesu racjonalnego zagospodarowania obiektów budowlanych, łącznie z ich likwidacją w uzasadnionych przypadkach. Wskazano zwłaszcza na potrzebę fizycznej likwidacji tych obiektów, których stan techniczny nie uzasadnia wykonywania remontów oraz brak jest możliwości ich alternatywnego zagospodarowania. Problematykę racjonalnego zagospodarowania obiektów budowlanych włączono także do planu pracy Zespołu Kontroli Wewnętrznej w I półroczu 2002 r., podobnie jak zagadnienia związane ze sprawowaniem nadzoru właścicielskiego w zakresie wykonywania zobowiązań rzeczowych przez kontrahentów Agencji.

W przypadku trzech spółek z udziałem zagranicznym doprowadzono do ponownego zawarcia umów sprzedaży nieruchomości, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Kontynuowane są działania w odniesieniu do pięciu pozostałych transakcji, jednakże z uwagi na fakt, że są one objęte postępowaniami sądowymi lub wymagają

uzyskania zezwoleń MSWiA, przyspieszenie tego procesu nie jest zależne od Agencji. Temat dotyczący przestrzegania przez oddziały terenowe warunków sprzedaży nieruchomości cudzoziemcom i spółkom z udziałem kapitału zagranicznego realizowany jest również przez Zespół Kontroli Wewnętrznej w I półroczu 2002 r.

Podjęto dalsze działania dla poprawy skuteczności windykacji, przeszkolono (dodatkowo) pracowników oddziałów terenowych i Biura Prezesa w zakresie procedur i form windykacji. Opracowano i wdrożono „wytyczne w sprawie zasad i trybu postępowania przy umarzaniu oraz stosowaniu ulg w postaci odraczania lub rozkładania na raty spłat należności Agencji”. W celu lepszego nadzorowania windykacji należności Agencji oraz monitorowania procesów spłaty, opracowano nowe sprawozdania w tym zakresie.

Wobec występujących w 2000 r. klęsk żywiołowych i korzystaniu przez dzierżawców Zasobu z obniżek czynszu na podstawie art. 700 Kodeksu cywilnego, w 5 oddziałach terenowych Agencji (w Bydgoszczy, Gdańsku, Lublinie, Poznaniu i Warszawie) przeprowadzona została kontrola NIK w zakresie prawidłowości ustalania i stosowania tych obniżek.³³

Nie budziła zastrzeżeń legalność, ani sposób przyznawania pomocy udzielanej przez jednostki terenowe Agencji, natomiast w wystąpieniach pokontrolnych wskazywano na mające miejsce uchybienia w samych procedurach rozpatrywania wniosków, polegające głównie na nieskutecznym egzekwowaniu od dzierżawców oświadczeń o braku ubezpieczenia upraw, nieprecyzyjnym ustalaniu należnej obniżki czynszu, braku należytego uzasadnienia odmownego rozpatrzenia wniosków, braku jednolitego systemu ewidencyjnego dzierżaw. W związku z tymi uwagami, niezależnie od wniosków przekazanych do realizacji bezpośrednio skontrolowanym oddziałom terenowym, uznano za niezbędne zobowiązanie przez Prezesa AWRSP dyrektorów oddziałów terenowych, do pełnego przestrzegania obowiązujących procedur w zakre-

³³ Poza Agencją kontrolą wykorzystania środków finansowych z budżetu Państwa na łagodzenie skutków klęsk żywiołowych objęto także MRiRW, ARiMR, 6 Urzędów Wojewódzkich, 11 urzędów gmin i 15 banków kredytujących

sie rozpatrywania wniosków o umorzenia lub obniżki czynszu, zwłaszcza w zakresie weryfikacji powierzchni upraw i wielkości strat.

W drugiej połowie 2001 r. Oddział Terenowy Agencji w Olsztynie był kontrolowany przez Urząd Kontroli Skarbowej w zakresie różnych aspektów gospodarowania mieniem Zasobu WRSP. Mimo generalnie dobrej oceny działalności Oddziału w wystąpieniu pokontrolnym znalazły się m.in. wnioski dotyczące:

- konieczności podjęcia dalszych działań przyspieszających doprowadzenie umów sprzedaży nieruchomości spółkom z udziałem zagranicznym do stanu zgodnego z obowiązującymi przepisami,
- potrzeby przyspieszenia procesu racjonalnego zagospodarowania obiektów budowlanych, w celu zmniejszenia kosztów związanych z ich utrzymaniem w Zasobie,
- stosowania jednolitych zasad obniżania czynszów, w związku ze stratami losowymi,
- wzmożenia nadzoru właścicielskiego nad realizacją zobowiązań rzeczowych nabywców nieruchomości na warunkach preferencyjnych i dzierżawców korzystających z ulg w czynszu,
- ustalenia przyczyn braku uzasadnienia do sprzedaży preferencyjnej czterech określonych nieruchomości,
- przyspieszenia windykacji należności Agencji z tytułu spłaty rat i czynszów, w celu niedopuszczenia do narastania zaległości.

Informację o wykonaniu wniosków i wskazań kontroli Oddział AWRSP w Olsztynie przekazał do UKS w dniu 28 marca 2002 r.

7.2. Kontrola wewnętrzna

W 2001 r. Zespół Kontroli Wewnętrznej prowadził kontrole planowe, wynikające z półrocznych planów kontroli, zatwierdzonych przez Prezesa AWRSP. Plany te określały łącznie 42 tematy kontrolne. Ogółem w 2001 r. w jednostkach organizacyjnych Agencji przeprowadzono 110 kontroli, których przedmiotem były m.in. na-

stępujące zagadnienia:

- realizacja przez jednostki organizacyjne Agencji wniosków zawartych w wystąpieniach pokontrolnych NIK. Rekontroli poddano także realizację przez jednostki organizacyjne Agencji wniosków pokontrolnych Zespołu Kontroli Wewnętrznej, sformułowanych w związku z wcześniejszymi kontrolami, dotyczącymi przestrzegania warunków zwolnień z czynszu dzierżawnego oraz wywiązywania się nabywców nieruchomości na warunkach preferencyjnych, z wykonania zobowiązań rzeczowych,
- zgodność stosowanych procedur i prawidłowość naliczenia ulg, przy rozpatrywaniu przez jednostki terenowe wniosków dzierżawców o obniżenie czynszu dzierżawnego na podstawie art.700 Kodeksu cywilnego,
- czasowe wyłączenie z produkcji budynków - na wniosek dzierżawców, z uwagi na brak możliwości zbytu wytwarzanych w nich produktów,
- nadzór nad realizacją umów sprzedaży i dzierżawy nieruchomości Zasobu, w których rozłożenie ceny sprzedaży na raty lub zastosowanie okresowego zwolnienia z czynszu, uzależniano od spełnienia przez nabywcę lub dzierżawcę dodatkowych warunków. Badano przy tym w jaki sposób jednostki organizacyjne nadzorują wykonanie dodatkowych zobowiązań nabywców i dzierżawców nieruchomości Zasobu, określonych w umowach sprzedaży i umowach dzierżawy,
- realizacja przez jednostki terenowe zaleceń Biura Prezesa AWRSP związanych z przygotowaniem jednoosobowych spółek Agencji do prywatyzacji,
- zawieranie umów na sprzedaż nieruchomości cudzoziemcom oraz spółkom z kapitałem zagranicznym,
- koszty funkcjonowania jednostek organizacyjnych w odniesieniu do kosztów założonych w planie finansowym, a w szczególności koszty ponoszone na finansowanie usług obcych,
- stan zabezpieczenia obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków oraz nadzór nad tymi obiektami,
- zagadnienia dotyczące sprzedaży zasobów mieszkaniowych Agencji i wynikające z tego konsekwencje w postaci powstawania wspólnot mieszkaniowych,
- zgodność z obowiązującymi przepisami oraz wewnętrznymi wytycznymi Agencji,

procedur stosowanych przez podmioty zewnętrzne, przy sprzedaży i wydzierżawianiu nieruchomości Zasobu,

- prawidłowość naliczania i wysokość opłat za trwałe zarząd i wieczyste użytkowanie, a także terminowość regulowania przez użytkowników nieruchomości naliczonych kwot,
- sposób, w jaki gminy, z którymi Agencja zawarła umowy zlecenia na rozdysponowania gruntów Zasobu, powiadamiają byłych właścicieli lub ich następców prawnych o przysługującym im pierwszeństwie nabycia nieruchomości, przejętych na Skarb Państwa przed dniem 1 stycznia 1992 r.,
- zgodność z obowiązującym regulaminem, zasad przyznawania i wykorzystywania pomocy stypendialnej dla dzieci z rodzin popegeerowskich, chcących kontynuować naukę w szkołach średnich,
- zgodność procedur stosowanych przy wyborze administratorów, zlecaniu przez jednostki organizacyjne usług, dostaw i robót budowlanych, opłacanych ze środków Agencji oraz przy udzielaniu subwencji podmiotom zewnętrznym, z przepisami ustawy o zamówieniach publicznych, a także z kierunkami i zasadami określonymi w zarządzeniu Prezesa AWRSP
- wnioski i procedury ich rozpatrywania w procesie przekazywania nieruchomości Zasobu na rzecz kościelnych osób prawnych,
- sposób rozliczania eksploatacji samochodów służbowych w świetle zarządzenia Prezesa AWRSP oraz stosowanie się do ustalonych limitów opłat za korzystanie ze służbowych telefonów komórkowych.

Oprócz kontroli wynikających z półrocznych planów działalności kontrolnej, Zespół Kontroli Wewnętrznej przeprowadził w 2001 r. również 9 kontroli doraźnych, które były zlecane przez Prezesa AWRSP lub wynikały z potrzeby zbadania zasadności skarg i wniosków wpływających lub przekazywanych do Biura Prezesa AWRSP. Dotyczyły one m.in. następujących zagadnień:

- procedur stosowanych przy rozpatrywaniu wniosków dzierżawców o obniżenie czynszu w trybie art. 700 Kodeksu cywilnego oraz sprzedaży majątku obrotowego Zasobu WRSP,

- procedur związanych z zagospodarowaniem zabudowanej nieruchomości Zasobu,
- działalności zarządów jednoosobowych spółek Agencji,
- rozdysponowania nieruchomości rolnych, posiadających dodatkowe cechy atrakcyjności,
- stosowania obowiązujących procedur przy dokonywaniu cesji praw wynikających z umów dzierżawy,
- przekazywania nieruchomości Zasobu na rzecz kościelnych osób prawnych.

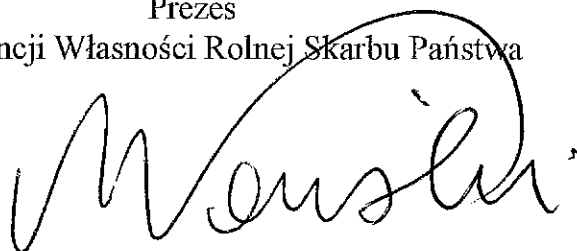
Prowadzono również okresowe badanie wybranych aspektów przetargów organizowanych przez oddziały terenowe AWRSP.

W 2001 r. Zespół Kontroli Wewnętrznej (oraz częściowo – oddziały terenowe wg właściwości) rozpatrzył 107 skarg, z których 53 dotyczyły zastrzeżeń, co do sposobu przygotowania i przeprowadzenia przetargów na sprzedaż lub dzierżawę nieruchomości Zasobu. W związku z nieprawidłowościami, stwierdzonymi w toku kontroli odstąpiono od zawarcia umowy sprzedaży w przypadku 1 przetargu, polecono powtórzenie czynności przetargowych w 5 przypadkach oraz unieważniono czynności przetargowe w 12 przypadkach. Łącznie, wskutek ujawnionych nieprawidłowości w trakcie przygotowywania i przeprowadzania przetargów, w 2001 r. zmieniono decyzje w odniesieniu do 18 postępowań przetargowych.

Opracował:
w Zespole Ewidencji i Analiz

Zatwierdził

Prezes
Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa

Adam Tański

Hodowla i postęp biologiczny w spółkach Agencji

Jednym ze strategicznych celów i zadań Agencji było utrzymanie potencjału genetycznego polskiego rolnictwa i zapewnienie warunków dalszego jego rozwoju. Proces ten dokonuje się w szczególności poprzez odrębny model przekształceń, jaki przyjęto dla tzw. gospodarstw hodowlanych. Agencja utworzyła w tym celu 107 gospodarstw, w formie jednoosobowych spółek prowadzących działalność w zakresie hodowli roślin i zwierząt.

Restrukturyzacja byłych ppgr, zajmujących się hodowlą roślin i zwierząt oraz organizacja spółek hodowlanych na majątku gospodarstw Skarbu Państwa odbywały się ściśle pod kątem zachowania niezbędnego potencjału hodowlanego i reprodukcyjnego oraz optymalizowania struktury czynników produkcji, z punktu widzenia potrzeb pracy hodowlanej. Dokonano także przeglądu programów hodowli, uszczegółowiono zadania postawione przed spółkami i określono środki przekazane do ich dyspozycji. W ten sposób majątek wniesiony aportem oraz wydzierżawione tym spółkom przez Agencję grunty dostosowane zostały do wyznaczonych im zadań.

Na koniec 2001 r. funkcjonowało 29 spółek hodowli roślin, z czego 6 było w likwidacji, a 12 spółek uznano za spółki o znaczeniu strategicznym. W 2002 r. będzie kontynuowana prywatyzacja spółek niestrategicznych, zgodnie z przyjętym harmonogramem, przewidującym zakończenie tego procesu w 2003 roku.

Hodowlę twórczą realizowały przede wszystkim spółki strategiczne (7 w hodowli roślin rolniczych i 5 w hodowli roślin ogrodniczych). W 2001 r. zostały wpisane do Rejestru Odmian 23 odmiany roślin rolniczych i 42 odmiany roślin warzywnych. W roślinach rolniczych oznacza to zmniejszenie liczby zarejestrowanych odmian o 12, natomiast w przypadku roślin warzywnych nastąpił wzrost o 7 odmian.

Od roku 1994 spółki AWRSP zarejestrowały ogółem 462 odmiany, w tym: 222 odmiany roślin rolniczych i 240 odmian roślin warzywnych. W badaniach przedrejestrowych było 167 rodzajów roślin rolniczych i 89 rodzajów roślin warzywnych. Dla porównania w ubiegłym roku w badaniach było 187 rodzajów roślin rolniczych i 99 rodzajów roślin warzywnych. Jest to kolejny, czwarty już rok, w którym nastąpił spadek liczby rodzajów w badaniach przedrejestrowych. Jest to wynikiem zarówno mniejszego popytu (w tym powodowanego dużym dopływem zagranicznego materiału genetycznego), jak też malejącymi możliwościami finansowymi spółek.

Istotne znaczenie dla rolnictwa ma utrzymywana w spółkach tzw. hodowla zachowawcza. Własnością spółek były 344 odmiany roślin rolniczych i 338 odmian roślin warzywnych, co jednak także oznacza spadek w stosunku do roku ubiegłego odpowiednio o 8 i 5 odmian. Udział odmian należących do spółek w stosunku do wszystkich odmian krajowych, wpisanych do rejestru wynosił: w roślinach rolniczych - 63%, a w roślinach warzywnych - 66%. W przypadku roślin rolniczych udział ten zwiększył się w stosunku do roku ubiegłego o 7 punktów procentowych, natomiast w roślinach warzywnych zmniejszył się o 1 punkt.

Na skutek rejestracji dużej liczby zagranicznych odmian roślin warzywnych, udział odmian należących do spółek Agencji w ogólnej liczbie odmian wpisanych do rejestru systematycznie maleje i w roku 2001 wynosił 28,3%. Faktycznie oznacza to stały wzrost konkurencji i konkurencyjności ze strony firm zagranicznych. W przypadku roślin rolniczych zjawisko to ma mniejszą skalę (odmiany spółek Agencji stanowią 40% wszystkich odmian wpisanych do Rejestru), ale jest zróżnicowane w poszczególnych gatunkach roślin.

Pozytywnym zjawiskiem jest natomiast rosnąca liczba odmian polskich rejestrowanych za granicą, co potencjalnie otwiera możliwości eksportu materiału siewnego. W roślinach rolniczych spółki miały zarejestrowane w 32 krajach 116 odmian należących do 20 taksonów. W stosunku do roku ubiegłego liczba zarejestrowanych odmian zwiększyła się o 18.

W roślinach warzywnych liczba rejestracji odmian za granicą jest znacznie skromniejsza. Ogółem w 4 krajach (Europa Wschodnia) było zarejestrowane 29 odmian należących do 13 taksonów. W stosunku do roku poprzedniego liczba zarejestrowanych odmian zwiększyła się o 1.

Niezależnie od hodowli (twórczej bądź zachowawczej) spółki Agencji prowadzą produkcję kwalifikowanego materiału nasienneho. W roku 2001 produkcja nasienne była prowadzona na powierzchni 28 432 ha, z czego 12 714 ha (44,7%) przypadało na grunty własne spółek, pozostałe 55,3% - w ramach kooperacji, głównie z gospodarstwami indywidualnymi. W porównaniu z rokiem ubiegłym powierzchnia upraw nasiennych zmniejszyła się o 1 665 ha, tj. o blisko 6%.

Wartość sprzedanego materiału siewnego w 2001 r. wyniosła 129,8 mln zł i była wyższa w porównaniu z rokiem ubiegłym o 1,3 mln zł. (tj. o 1%). W spółkach rolniczych wartość sprzedaży wyniosła 88,6 mln zł, tj. na poziomie roku ubiegłego. Należy podkreślić, że 37,1 mln zł wpływów ze sprzedaży pochodzi ze sprzedaży nasion buraka cukrowego, buraka pastewnego i kukurydzy. W spółkach ogrodnich sprzedano materiał siewny za 41,2 mln zł, tj. o 1,5 mln zł więcej niż w roku 2000. Udział własnych odmian w sprzedaży materiału siewnego w spółkach ogrodnich wynosi średnio 45%.

W spółkach Agencji ukierunkowanych na hodowlę zwierząt głównym celem jest produkcja materiału zarodowego dla doskonalenia populacji masowej zwierząt gospodarskich. W stadach zarodowych spółek Agencji doskonalenie zwierząt prowadzone jest w oparciu o krajowe programy genetycznego doskonalenia w zakresie hodowli i rozwoju bydła mlecznego, hybrydyzacji trzody chlewnej, prób dzielności i rozrodu koni oraz doskonalenia użytkowości mięsnej owiec. Rola i znaczenie spółek w realizacji tych programów, z uwagi na wysoki potencjał genetyczny utrzymywanych zwierząt jest bardzo duża, szczególnie w hodowli bydła mlecznego oraz koni.

Na koniec 2001 r. stan krów w oborach należących do spółek Agencji wynosił 17 877 sztuk. Osiągnięto średnią wydajność 7 260 kg mleka, 309 kg tłuszczu i 244 kg białka, przy zawartości 4,26% tłuszczu i 3,36% białka, która była wyższa od krajowej populacji krów ocenianych o 1 732 kg mleka, 64 kg tłuszczu i 51 kg białka. Krowy będące w posiadaniu spółek Agencji stanowią jedynie 4,2% krów będących pod kontrolą użytkowości w kraju. Od tej stosunkowo małej populacji krów pochodzi jednak większość kwalifikowanego materiału hodowlanego w Polsce.

Dla zwiększenia efektywności pracy hodowlanej nad doskonaleniem bydła, w czołowych spółkach Agencji, prowadzony jest program MOET umożliwiający poprzez superowulację i przenoszenie zarodków zwiększenie współczynnika reprodukcji najlepszych matek buhajów. Celem programu jest produkcja buhajów na potrzeby inseminacji oraz jałówek przeznaczonych do doskonalenia własnego stada, które będą przyszłymi dawczyniami zarodków.

Od 1997 roku superowulacji poddano 386 dawczyń, od których uzyskano ogółem 3 022 zarodki, w tym 1 972 przydatne do transplantacji. Uzyskano średnio 5,1 zarodków dobrych na dawczynię. Ogółem przeniesiono 2 890 zarodków, uzyskując średnią skuteczność w granicach 45%.

Prowadzone są konsekwentne działania na rzecz przyspieszenia postępu genetycznego poprzez import nasienia czołowych buhajów z hodowli światowej oraz zarodków o wysokich wartościach hodowlanych.

W programie doskonalenia trzody chlewnej w chlewniach spółek Agencji głównym celem jest dostarczanie najlepszego materiału reprodukcyjnego. Między innymi prowadzony jest program hybrydyzacji umożliwiający zakup mieszańców, knurków i loszek w odpowiednich zestawach genotypowych. Spółki Agencji posiadały 1 910 macior. W stadach spółek Agencji hodowane są wszystkie rasy świń wykorzystywane w programie doskonalenia trzody, tj.: wbp, pbz, duroc, hampshire, pietrain i bz.

Wyniki hodowlane w chlewniach spółek Agencji są zbliżone do średnich krajowych. Potwierdzeniem ich wartości genetycznej jest bardzo dobra mięsność tuczników na poziomie 54 - 60%. Oznacza to, że spółki Agencji osiągnęły już w tym zakresie poziom zakładany na rok 2010 dla populacji krajowej. Jest to jeden z powodów, dla których zapotrzebowanie na materiał hodowlany ze spółek Agencji jest duże. Mimo dekonjunktury jaka ujawniła się także na rynku wieprzowiny, w 2001 r. sprzedaż materiału hodowlanego z chlewni spółek Agencji wyniosła 1 052 knurki i 6 253 loszki, w tym 3 276 loszek krzyżówkowych.

W 2001 r. stan matek owiec w spółkach Agencji wynosił 2 861 szt., co stanowi ok. 2,6% pogłowia matek owiec ocenianych w kraju. Wieloletnia dekonjunktura na rynku owczarskim powoduje, że kolejne owczarnie znajdujące się w spółkach Agencji ulegają likwidacji. Aktualnie hodowla owiec prowadzona jest w 7 spółkach.

W roku 2001 sprzedano do dalszej hodowli ogółem 174 tryki i 79 jarek. W stosunku do 2000 r. zwiększyła się liczba odchowanych jagniąt w przeliczeniu na 100 matek - ze 107 do 117.

Hodowla koni prowadzona jest z uwzględnieniem założeń programu wykorzystania zasobów genetycznych istniejących stad zarodowych w stadninach i stadach ogierów Agencji, dla doskonalenia krajowej populacji koni. Zgodnie z tym programem hodowla koni, w poszczególnych rasach ograniczona będzie do mniejszej liczby spółek, w których przewiduje się utrzymanie docelowo 840 klaczy.

W 2001 r, w związku z prywatyzacją części stadnin, liczba klaczy pozostających w stadninach Agencji zmniejszyła się o 219 sztuk, z tego 161 w rasach wielkopolskiej i szlachetnej półkrwi oraz 26 klaczy ubyło w pełnej krwi angielskiej i 21 małopolskich. W pozostałych rasach nie odnotowano większych różnic w stanach klaczy matek. Na koniec roku 2001 w stadninach Agencji pozostawało 1 365 klaczy-matek różnych ras. Zakłada się jednak, że w stadninach koni pełnej krwi angielskiej na koniec 2002 roku będzie około 25% pogłowia krajowego klaczy tej rasy. Pomimo niekorzystnej sytuacji na rynku, cena sprzedaży koni w treningu wzrosła o 30% - li-

cząc w PLN (natomiast w USD aż o 43%). Średnia cena za roczniaka osiągnęła 20 473 zł (wzrost również o 43%), co w pełni pokrywa koszt wychowu. Hodowla koni czystej krwi arabskiej odniosła szereg spektakularnych sukcesów na międzynarodowych pokazach plasując stadninę koni w Michałowie w czołówce światowej hodowli tej rasy. Znajduje to przełożenie na uzyskiwane ceny. Sprzedano łącznie 105 koni arabskich za 4,5 mln zł. Stadniny koni półkrwi przedstawiły do kwalifikacji 61 ogierów, z których test 100-dniowy ukończyło z wynikiem pozytywnym 50, z tego 25 sztuk zakupiły stada ogierów.

Wyniki finansowe gospodarstw Skarbu Państwa w administrowaniu³⁴

Analiza wyników finansowych gospodarstw Skarbu Państwa³⁵ w administrowaniu wskazuje, że ich działalność w 2001 r. przyniosła stratę *per saldo* w wysokości 9,0 mln zł (w 2000 r. – 18,0 mln zł). Na wynik składa się kwota zysku w wysokości 10,8 mln zł oraz kwota straty w wysokości 19,8 mln zł (w 2000 r. – odpowiednio: 24,0 mln zł oraz 42,0 mln zł).

Natomiast w gospodarstwach „produkcyjnych” w administrowaniu odnotowano w 2001 r. *per saldo* stratę na prowadzonej działalności w wysokości 179 tys. zł, w tym zysk 3,5 mln zł, strata – 3,7 mln zł (tab. A.29).

Przy wszystkich zastrzeżeniach, co do nieporównywalności populacji gospodarstw, trzeba jednak odnotować, że – generalnie - nastąpiło wyraźne zmniejszenie strat generowanych przez gospodarstwa SP w administrowaniu, w stosunku do lat ubiegłych (w 2000 r. – strata 18,0 mln zł, w 1999 r. – strata 51,3 mln zł, w 1998 r. – strata 71,8 mln zł). Do ważniejszych przyczyn tej poprawy, poza racjonalizowaniem działalności gospodarstw SP, szczególnie produkcyjnych, należy zaliczyć proces systematycznej ich likwidacji, bądź dalszej restrukturyzacji, zwłaszcza tych gospodarstw, które nie rokują szans na efektywne działanie. Najwłaściwszym sposobem poprawy tej efektywności jest szybkie tempo prywatyzowania gospodarstw Skarbu Państwa poprzez sprzedaż lub dzierżawę.

Trzeba przy tym zauważyć, że względnie niski poziom efektywności gospodarowania, występujący nawet w tych gospodarstwach SP, które wykazały zysk, wyni-

³⁴ Informacja o wynikach finansowych w gospodarstwach Skarbu Państwa w administrowaniu wymaga zastrzeżenia, że nie są możliwe bezpośrednie porównania międzyokresowe lub międzyoddziałowe danych bezwzględnych, z uwagi na zmienność liczby gospodarstw w ciągu roku (równoległe powoływanie jednych i likwidacja innych), a także zmiany organizacyjne i produkcyjne zachodzące w samych gospodarstwach.

³⁵ Dotyczy gospodarstw w administrowaniu, istniejących na koniec 2001 r. i zlikwidowanych w ciągu roku, których dane zostały ujęte w bilansach innych gospodarstw SP na koniec roku, t. j. gospodarstw (29) utworzonych w oparciu o art. 25 ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, innych gospodarstw w administrowaniu (76), które zostały powołane w celu rozdysponowania mienia Zasobu WRSP, samodzielnych zakładów gospodarki mieszkaniowej (24) oraz gospodarstw w administrowaniu (19), które zostały zlikwidowane w 2001 r.

ka z samej istoty tego kierunku rozdysponowania mienia, to jest tymczasowości – z założenia. Nie można jednak całkowicie uniknąć stosowania w Agencji tej formy organizacyjnej, zwłaszcza w stosunku do dużych nieruchomości powracających z dzierżawy, jako sposobu doraźnego zabezpieczenia majątku Zasobu, zanim zostanie rozdysponowany i zagospodarowany ponownie.

Nieznacznej poprawie uległa relacja kosztów do przychodów. W 2001 r. na jednostkę przychodów (obejmujących także zyski nadzwyczajne) przypadało 1,03 jednostki kosztów (obejmujących także straty nadzwyczajne), podczas gdy relacja ta w 2000 r. wynosiła 1,04, a w latach 1999 i 1998 – odpowiednio: 1,08 i 1,09. W grupie gospodarstw „produkcyjnych” relacja kosztów do przychodów była w roku 2001 jeszcze bardziej korzystna, gdyż wynosiła 1,002.

Struktura rodzajowa kosztów w 2001 r. wskazuje na dalsze zmniejszanie się wskaźnika udziału amortyzacji (6,6%, a w latach 2000 i 1999 - 6,9% i 7,7%), spadek udziału kosztów zużycia materiałów, energii i usług obcych do poziomu 38% (w roku 2000 - 47%, a w 1999 r. – 48%) oraz wzrost udziału kosztów wynagrodzeń (z 31,6% do 35,7%, mimo że ich bezwzględny poziom zmniejszył się ogółem do 69% stanu z roku 2000, a w gospodarstwach „produkcyjnych” – odpowiednio do 41%). O blisko 1/3 (w stosunku do poziomu z roku 2000) zmniejszyły się zobowiązania gospodarstw SP, w tym ponad trzykrotnie zmniejszyły się zobowiązania z tytułu kredytów.

Niezależnie od podejmowanych działań na rzecz zdecydowanego ograniczenia liczby gospodarstw w administrowaniu, Agencja stosuje dostępne jej narzędzia ekonomiczne i organizacyjne, których celem jest sukcesywne usprawnianie zarządzania majątkiem Skarbu Państwa przez administratorów. Należy jednak zauważyć, że gospodarstwa te podlegają ogólnym mechanizmom rynkowym, które w znacznym stopniu determinują ich sytuację produkcyjną i ekonomiczną. W podobnym stopniu co gospodarstwa już sprywatyzowane, gospodarstwa administrowane napotykają na trudności w zbyciu niektórych produktów i egzekwowaniu należności od odbiorców.

Sytuacja ekonomiczno-produkcyjna gospodarstw powstałych na majątku Zasobu WRSP

Agencja WRSP jest – z oczywistych powodów – bardzo zainteresowana ekonomicznymi, organizacyjnymi i społecznymi skutkami przekształceń strukturalnych i własnościowych i idących za tym zmian form zarządzania. O ile jednak informacje z gospodarstw nadzorowanych przez Agencję mogą być uzyskane w ramach sprawowanego nadzoru właścicielskiego, to źródłem danych o sytuacji gospodarstw wydzierżawionych lub sprzedanych mogą być prawie wyłącznie badania reprezentacyjne, prowadzone przez niezależne ośrodki naukowe. Takim ośrodkiem jest m.in. Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w Warszawie (IERiGŻ), który przez wiele lat badał gospodarstwa państwowego sektora rolnego, a obecnie gromadzi i analizuje dane o podmiotach powstałych na bazie majątku tamtych gospodarstw. Badania sytuacji ekonomiczno-produkcyjnej tych podmiotów Instytut prowadzi od kilku lat na zlecenie Agencji.

W 2001 r, w badanej przez IERiGŻ populacji składającej się z 91 gospodarstw wydzierżawionych, 35 sprzedanych, 21 jednoosobowych spółek Agencji, oraz 3 administrowanych zaobserwowano szereg zjawisk i tendencji świadczących o pozytywnych następstwach prowadzonej przez Agencję restrukturyzacji byłych ppgr³⁶, a w tym:

- kontynuację działań dostosowawczych do wymagań rynku, zwłaszcza w sferze organizacji i zarządzania, w systemie motywacyjnym, w strukturze podstawowych czynników produkcji oraz w ukierunkowaniu produkcyjnym,

³⁶ W. Guzewicz, D. Osuch, M. Zdzieborska: „Wyniki produkcyjno-ekonomiczne wielkoobszarowych gospodarstw powstałych z majątku byłych PGR (lata 1998 – 2001 i zamierzenia na rok 2002)”. Wyd. IERiGŻ, Warszawa, 2002 r. (w przygotowaniu).

- dalsze upraszczanie struktur organizacyjnych, m.in. poprzez zmiany w formach prawnowłasnościowych i ograniczanie kierunków działalności,
- tendencje do zmniejszania powierzchni gospodarstw, zwłaszcza tych o szczególnie dużych obszarach. Objawia się to przede wszystkim w podziałach przedsiębiorstw, na mniejsze, samodzielne jednostki i przekazywaniem części ziemi na upelnorolnienie gospodarstw indywidualnych,
- niewielki stosunkowo spadek zatrudnienia stałej siły roboczej z 4,4 do 4,2 osób na 100 ha UR, tj. o 4,5%. Miało to dodatni wpływ na wydajności pracy żywej. W 2001 r. ekonomiczna wydajność pracy mierzona wartością dodaną na 1 pełnozatrudnionego osiągnęła kwotę 44 tys. zł. Poziom ten należy uznać za wysoki, znacznie przewyższający osiągany w gospodarstwach indywidualnych,
- utrzymanie relatywnie wysokiego poziomu nakładów inwestycyjnych. Pomimo pogorszenia sytuacji ekonomiczno-finansowej, poziom nakładów inwestycyjnych zapewniał reprodukcję rozszerzoną majątku we wszystkich formach prawnowłasnościowych, z wyjątkiem administrowania. Inwestowano zwłaszcza w maszyny i urządzenia, a więc w ruchomą część majątku trwałego,
- kontynuację poszukiwań możliwości wzrostu opłacalności produkcji poprzez obniżkę kosztów własnych. Pomimo pogorszenia sytuacji ekonomiczno-finansowej nie spadło zainteresowanie wprowadzaniem nowych technologii produkcji, postępu biologicznego oraz organizacyjnego,
- wzrost znaczenia produkcji rolniczej, zwłaszcza roślinnej, a spadek przetwórstwa rolnego, usług i produkcji pozarolniczej. W produkcji roślinnej gospodarstwa nastawiają się głównie na uprawę roślin bardziej opłacalnych i łatwiejszych do zmechanizowania, tj. zbóż, rzepaku i buraków cukrowych (84,1% w zasiewach). W dalszym ciągu wzrasta znaczenie uprawy kukurydzy na ziarno i utrzymują się wysokie jej plony (wzrost w zasiewach z 5,5% w 2000 r. do 8,4% w 2001 r.). Po rocznym spadku, wywołanym brakiem opłacalności produkcji, wzrósł nieznacznie udział rzepaku w zasiewach (z 12,9% do 13,4%). W produkcji zwierzęcej spada zainteresowanie chowem trzody chlewnej i owiec utrzymuje się natomiast zainteresowanie produkcją mleka i drobiu,

- utrzymują się dobre wskaźniki produkcyjne. W 2001 r. w badanych gospodarstwach osiągnięto relatywnie wysokie plony podstawowych ziemiopłodów: zbóż – 50,1 dt, w tym pszenicy – 52,4 dt i kukurydzy – 71,5 dt, ziemniaków – 256 dt, buraków cukrowych – 478 dt, rzepaku – 31,4 dt. W stosunku do roku 2000 były one wyższe: w zbożach o 12,6% i w rzepaku o 11,7%, a niższe: w ziemniakach o 13,2% oraz w burakach cukrowych o 13,6%. Pod zbiory 2001 r. zastosowano 220 kg NPK/1 ha UR. Poziom nawożenia mineralnego był o 13,4% wyższy niż w roku 2000,
- w stosunku do 2000 r. wzrósł poziom wydajności mlecznej krów o 500 litrów tj. do 6,1 tys. litrów od 1 krowy. Wskaźniki wydajności produkcji były przy tym na znacznie wyższym poziomie niż – średnio - w gospodarstwach indywidualnych. Z upływem lat obserwuje się wzrost różnicy tych wskaźników na korzyść wielkoobszarowych gospodarstw,
- nastąpiło jednak pogorszenie sytuacji ekonomiczno-finansowej ogółu badanych gospodarstw. Spadek wskaźnika rentowności z 3,4% w 2000 r. do 0,8% w 2001 r. oraz wskaźnika płynności bieżącej z poziomu 1,85 do 1,71, świadczą o tym wyraźnie. Rok 2001 zamknęło stratą 24,0% gospodarstw, podczas gdy rok wcześniej - 21,5%. Poziom wskaźnika płynności bieżącej wskazuje na możliwość występowania zakłóceń płynności finansowej znacznej części gospodarstw. Dobre wyniki produkcyjne nie znalazły zatem w 2001 r. pozytywnego przełożenia na wyniki ekonomiczne. Głównym tego powodem było pogorszenie dla rolnictwa uwarunkowań rynkowych, zwłaszcza rozwarcia nożyc cen. Według GUS, w 2001 r. średnie ceny skupu produktów rolnych wzrosły o 4,6%, zaś środków produkcji o 6,6%, wobec czego relacja wartości produktów zbywanych do zakupywanych wyniosła 98,1%. Niekorzystnie na wyniki ekonomiczne wpłynęły również wyjątkowo trudne warunki atmosferyczne w czasie zbioru roślin (zwłaszcza na północy, południowym zachodzie i zachodzie, tj. w rejonach o dużej koncentracji gospodarstw wielkoobszarowych). Znaczący wpływ na kondycję finansową tych gospodarstw miały także trudności ze sprzedażą płodów rolnych, a zwłaszcza zbóż paszowych i żywca wołowego oraz wydłużanie terminów płatności przez odbiorców,

- utrzymało się zróżnicowanie sytuacji ekonomiczno-finansowej różnych grup gospodarstw. Sytuacja ta była najlepsza w gospodarstwach zakupionych, charakteryzujących się mniejszym obszarem i dość dobrymi glebami (wskaźnik rentowności 10,8%). Dodatni wynik finansowy w 2001 r. wygenerowały również badane jednoosobowe spółki Agencji, zwłaszcza komercyjne, większe obszarowo, o bardzo dobrych glebach (wskaźnik rentowności 4,6%). Natomiast gospodarstwa dzierżawione poniosły straty (wskaźnik rentowności –minus 2,4%), głównie za sprawą gospodarstw dzierżawionych przez spółki pracownicze (wskaźnik rentowności – minus 6,8%).

Z badań wynika, że dekoniunktura w rolnictwie wprawdzie spowolniła, lecz nie zatrzymała procesów rozwoju w wielkoobszarowych gospodarstwach. Utrzymuje się zainteresowanie użytkowników zmianami własnościowymi. W 2001 r. potrzebę głębszej prywatyzacji zgłosiło dwóch administratorów na trzech badanych. W przypadku jednoosobowych spółek Agencji potrzebę głębszej prywatyzacji dostrzegał co drugi zarząd spółki, przy czym dotyczy to również „strategicznych” spółek hodowlanych. Potrzebę głębszej prywatyzacji dostrzegało w 2000 r. 50% zarządów spółek, a w 2001 r. – 52%. W dalszym ciągu załogi spółek preferują prywatyzację z ich udziałem i przy zaangażowaniu kapitału inwestorów zewnętrznych. Jednakże, zwraca uwagę fakt, że również co drugi zarząd spółki nie dostrzega potrzeby zmiany formy własności. Kierownictwo i załogi tych spółek uznają, iż dotychczasowa forma własności jest efektywna i taką może lub nawet powinna pozostać w przyszłości. Wy tłumaczeniem dla tych postaw może być fakt, że w większości są to spółki sprawnie zarządzane, o stabilnej rentowności.

W 2001 r. wzrosło także zainteresowanie dzierżawców zakupem użytkowanych gospodarstw. Chęć zakupu wyraziło prawie 83% z nich, podczas gdy w 2000 r. 65%, a w 1999 r. 59%. Niewątpliwie wynika to ze zbliżającego się terminu wejścia Polski do UE i oczekiwań poprawy makroekonomicznych warunków rozwoju rolnictwa. Zakupem całości dzierżawionych gospodarstw interesuje się około 40% dzierżawców, a 43% - nabyciem części użytkowanej ziemi i budynków.

Załącznik 4

Wykaz gospodarstw Skarbu Państwa w administrowaniu^{*)}

stan na 31 grudnia 2001 r.

			Data ustanowienia				Data ustanowienia
Oddział Terenowy w Warszawie				Oddział Terenowy w Gorzowie Wlkp.			
Biały Bór	N	01.06.1994		Strzelce Krajeńskie	R	29.12.1995	
Chojnów II (Jaroszkówka) - OHZ	L	01.08.1999					
Gniezno	N	01.06.1994		Oddział Terenowy w Lublinie			
Gołębiówka	Y	20.01.1994		Lublin	Y	01.04.1994	
Kadyny	N	02.01.1995		Tarnogród	R	19.01.1993	
Kętrzyn	N	01.06.1994					
Klikowa	N	01.06.1994					
Książ	N	01.10.1994		Oddział Terenowy w Poznaniu			
Leszno	R	02.01.1995		Bieganowo II	R	01.12.2001	
Łobez	N	01.10.1994		Bieganowo	L	01.04.2001	
Nowy Modlin	R	01.01.1996		Czerniejewo	L	01.04.2001	
Starogard Gdański	N	01.06.1994		Gola	L	01.04.2001	
Warszawa DH	P	01.05.1996		Osieczna	L	01.04.2001	
Warszawa-Bródno	R	01.01.1993					
Filia w Łodzi				Filia w Pile			
Lubczyna	R	01.04.1995		Brzeźno	R	01.07.1995	
Łódź	P	25.08.1995		Dąbki - OHZ	L	01.04.1999	
Oddział Terenowy w Bydgoszczy				Oddział Terenowy w Rzeszowie			
Dźwierzno	R	01.07.1993		Iwonicz	R	28.06.1996	
Sokołowo- OHZ	L	01.03.1994		Sieniawa	P	01.04.1997	
Oddział Terenowy w Gdańsku				Oddział Terenowy w Szczecinie			
Trutnowy	R	18.02.1993		Łobez - ZSA	P	01.02.2001	
Zadwórze „Družno”	P	01.12.1998					

Objaśnienie skrótów:

R - ogólnorolnicze

Y - rybne

N - obsługi rolnictwa

L - łowieckie

P - pozostałe

OHZ – Ośr. Hodowli Zwierząt

ZSA – Zach.-pomorska Skł. Akt

* Dotyczy gospodarstw zakwalifikowanych jako „produkcyjne”. Użyto skrótowych nazw gospodarstw.

		Data rejestracji			Data rejestracji
Oddział Terenowy w Olsztynie			Oddział Terenowy w Rzeszowie		
Łęgajny	K	31.12.1993	Jasło	K	01.01.1997
Olsztyn **	K	30.06.1993	Starzawa	K	22.08.1997
Skandawa	K	24.05.1994			
Oddział Terenowy w Opolu			Oddział Terenowy w Szczecinie		
Kietrz	K	30.08.1993	İnsko	K	09.01.1996
Kraków	K	23.09.1994	Filia w Koszalinie		
Zalesie	K	28.12.1994	Tymień	K	30.06.1994
Oddział Terenowy w Poznaniu			Oddział Terenowy we Wrocławiu		
Czarniejewo	K	28.09.1993	Karszów	K	01.10.1994
Długie Stare	K	01.08.1995	Stary Jaworów	K	01.10.1994
Gałow	K	01.08.1995			
Inopol-Wojnowo	K	06.07.1999			
Kaźmierz	K	07.12.1993			
Kórnik	K	01.08.1995			
Naramowice	K	20.09.1995			
Ptaszkowo	K	03.07.1996			
Rusko	K	01.07.1996			
Sokołowo	K	07.12.1993			
Taczanów	K	01.08.1995			
Żydowo	K	28.09.1993			
Filia w Pile					
Złotów	K	13.03.1992			

Oznaczenie skrótów:

HR – hodowla roślin

HZ – hodowla zwierząt

K -- komercyjne

** - spółka zarejestrowana 25.10.1989 r.

Aneks tabelaryczny

Spis tabel

- A.1 Powierzchnia gruntów przejętych do Zasobu WRSP
- A.2 Niektóre dane o przetargach na nieruchomości Zasobu WRSP
- A.3 Sprzedaż gruntów z Zasobu WRSP
- A.4 Grunty sprzedane z Zasobu WRSP w 2001 r. w kwartałach, wg grup obszarowych
- A.5 Liczba umów zawartych na sprzedaż gruntów z Zasobu WRSP w 2001 r. w kwartałach, wg grup obszarowych
- A.6 Ceny sprzedaży gruntów Zasobu WRSP w 2001 r. w kwartałach, wg grup obszarowych
- A.7 Grunty sprzedane z Zasobu WRSP w 2001 r. w grupach obszarowych, wg województw
- A.8 Grunty wydzierżawione z Zasobu WRSP
- A.9 Grunty wydzierżawione z Zasobu WRSP w 2001 r. w kwartałach, wg grup obszarowych
- A.10 Liczba umów zawartych na dzierżawę gruntów z Zasoby WRSP w 2001 r. w kwartałach, wg grup obszarowych
- A.11 Czynsz za grunty wydzierżawione z Zasobu WRSP w 2001 r. w kwartałach, wg grup obszarowych
- A.12 Grunty wydzierżawione z Zasobu WRSP w 2001 r. w grupach obszarowych, wg województw
- A.13 Grunty Zasobu WRSP w dzierżawie – według stanu na 31.12.2001 r. wg grup obszarowych
- A.14 Liczba umów na dzierżawę gruntów z Zasoby WRSP – wg stanu na 31.12.2001 r. w grupach obszarowych
- A.15 Zagospodarowanie gruntów Zasobu WRSP
- A.16 Zagospodarowanie gruntów Zasobu WRSP (według województw)
- A.17 Grunty Zasobu WRSP pozostające do rozdysponowania oraz ocena możliwości ich zagospodarowania według kierunków (szacunek)
- A.18 Zagospodarowanie obiektów rolno-przemysłowych, usługowych i zabytków Zasobu WRSP
- A.19 Liczba mieszkań przejętych do Zasobu WRSP i ich rozdysponowanie
- A.20 Zatrudnienie w gospodarstwach zorganizowanych na gruntach Zasobu WRSP
- A.21 Wpływy z działalności statutowej Agencji WRSP w 2001 r.
- A.22 Wydatki statutowe i koszty funkcjonowania Agencji WRSP w 2001 r.
- A.23 Realizacja należności z tytułu czynszu dzierżawnego i z tytułu sprzedaży mienia Zasobu WRSP wg stanu na dzień 31.12.2001 r.
- A.24 Zadłużenie przejęte wraz z mieniem zlikwidowanych ppgr oraz jego restrukturyzacja
- A.25 Dłużnicy AWRSP, których zaległości przekraczają kwotę 100 tys. zł na umowę
- A.26 Przyznane ulgi i umorzenia w spłacie należności AWRSP w 2001 r.
- A.27 Należności Agencji z tytułu udzielonych pożyczek
- A.28 Kredyty długoterminowe oraz poręczenia i gwarancje
- A.29 Wyniki finansowe gospodarstw Skarbu Państwa w 2001 r.
- A.30 Dane finansowe spółek, w których Agencja posiadała udziały/akcje

Tabela A.1

Powierzchnia gruntów przejętych do Zasobu WRSP
(w ha)

Lp.	Jednostka organizacyjna Agencji	Gruntby były ppgr przejęte do Zasobu WRSP		Gruntby PFZ przejęte do Zasobu WRSP		Gruntby pochodzące z innych tytułów* przejęte do Zasobu WRSP		W tym z mocy ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników	
		do 31.12.2001	w 2001	do 31.12.2001	w 2001	do 31.12.2001	w 2001	do 31.12.2001	w 2001
1.	OT Warszawa - razem w tym: OT Warszawa - bez filii filia w Łodzi	264 200 219 506 44 694	10 10 -	64 960 29 778 35 182	7 5 2	29 410 13 047 16 363	151 124 27	536 223 313	6 3 3
2.	OT Bydgoszcz	212 940	23	13 778	2	28 850	126	1 794	2
3.	OT Gdańsk	380 314	-	23 104	-	16 130	327	495	9
4.	OT Gorzów - razem w tym: OT Gorzów - bez filii filia w Zielonej Górze	274 441 137 024 137 417	- - -	58 930 17 427 41 503	- - -	22 667 11 121 11 546	83 18 65	3 494 1 032 2 462	62 13 49
5.	OT Lublin	96 794	-	68 166	719	18 877	134	1 695	36
6.	OT Olsztyn - razem w tym: OT Olsztyn - bez filii filia w Elblągu filia w Suwałkach	736 514 388 275 86 545 261 694	- - - -	124 297 42 704 14 393 67 200	- - - -	61 262 19 377 3 761 38 124	347 102 59 186	6 270 3 120 416 2 734	161 102 56 3
7.	OT Opole	214 163	-	46 842	568	25 774	2 995	516	11
8.	OT Poznań - razem w tym: OT Poznań - bez filii filia w Pile	404 720 282 652 122 068	19 19 -	25 891 17 977 7 914	25 20 5	33 009 24 953 8 056	116 91 25	615 12 603	- - -
9.	OT Rzeszów	107 865	-	59 141	-	26 659	601	710	49
10.	OT Szczecin - razem w tym: OT Szczecin - bez filii filia w Koszalinie	680 820 380 698 300 122	- - -	59 996 37 829 22 167	- - -	42 918 24 403 18 515	118 79 39	3 781 1 931 1 850	86 59 27
11.	OT Wrocław	386 803	-	61 947	-	28 322	100	3 369	91
	RAZEM	3 759 574	52	607 052	1 321	333 878	5 098	23 275	513

* np. grunty przejęte od państwowych jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej, państwowych osób prawnych, w wieczystym użytkowaniu, z mocy ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników itp.

Tabela A.2

Niektóre dane o przetargach na nieruchomości Zasobu WRSP

L.p.	Jednostka organizacyjna Agencji	Liczba odbytych przetargów				Powierzchnia gruntów w tys. ha									
		ogółem		w tym przetargów ograniczonych **		oferowanych do sprzedaży lub dzierżawy*					na które ustalono nabywców lub dzierżawców				
		do		do		ogółem		w tym na przetargach ograniczonych		ogółem		w tym na przetargach ograniczonych		w tym	
		31.12.2001	2001	31.12.2001	2001	31.12.2001	2001	31.12.2001	2001	31.12.2001	2001	31.12.2001	2001	2001	2001
1.	OT Warszawa - razem w tym: OT Warszawa - bez filii filia w Łodzi	16 938 14 205 2 733	2 653 1 966 687	95 91 4	32 28 4	507,5 388,4 119,2	40,5 34,8 5,7	8,7 8,4 0,3	6,3 6,0 0,3	212,8 120,6 92,2	24,6 22,0 2,5	8,3 8,1 0,2	6,2 6,0 0,2		
2.	OT Bydgoszcz	7 811	1 441	6	6	445,8	19,6	0,1	0,1	261,3	6,8	0,1	0,1		
3.	OT Gdańsk	7 871	1 961	125	42	771,1	50,8	1,4	0,7	425,8	21,5	1,3	0,6		
4.	OT Gorzów - razem w tym: OT Gorzów - bez filii filia w Zielonej Górze	20 403 6 370 14 033	6 333 1 890 4 443	18 3 15	3 2 1	825,5 373,3 452,2	76,8 34,7 42,1	1,0 0,1 0,9	0,2 0,1 0,1	395,3 192,9 202,4	33,3 14,1 19,1	0,7 0,1 0,6	0,1 0,1 0,0		
5.	OT Lublin	9 607	1 058	27	8	243,1	15,1	4,4	1,5	164,5	8,9	4,2	1,5		
6.	OT Olsztyn - razem w tym: OT Olsztyn - bez filii filia w Elblągu filia w Suwałkach	49 996 19 435 15 914 14 647	5 700 3 424 1 110 1 166	81 73 - 8	39 37 - 2	1 890,7 1 055,3 188,5 646,8	117,4 71,6 25,1 20,7	9,5 9,1 0,2 0,2	7,5 7,4 - 0,1	931,9 436,7 119,2 376,0	64,9 38,2 11,2 15,5	8,5 8,3 - 0,1	6,8 6,7 - 0,1		
7.	OT Opole	17 470	2 652	47	45	365,8	13,3	2,0	1,9	268,6	12,9	0,9	0,9		
8.	OT Poznań - razem w tym: OT Poznań - bez filii filia w Pile	18 752 10 072 8 680	3 639 2 024 1 615	131 97 34	52 52 -	688,0 407,5 280,5	29,3 11,8 17,4	3,2 2,8 0,4	2,0 2,0 -	413,8 256,3 157,5	14,2 6,7 7,5	1,5 1,1 0,4	0,6 0,6 -		
9.	OT Rzeszów	84 387	14 072	42	11	479,9	41,4	2,8	0,2	167,7	9,5	1,8	0,1		
10.	OT Szczecin - razem w tym: OT Szczecin - bez filii filia w Koszalinie	28 012 12 381 15 631	5 585 3 208 2 377	175 131 44	154 110 44	1 403,8 785,6 618,2	85,6 48,5 37,1	9,2 6,4 2,8	7,6 5,1 2,5	887,5 516,6 370,9	44,8 27,9 16,8	5,7 4,2 1,5	5,1 3,5 1,5		
11.	OT Wrocław	27 531	3 612	109	44	781,0	33,9	4,3	1,0	435,9	16,3	3,0	0,6		
	RAZEM	288 778	48 706	856	436	8 402,3	523,8	46,6	29,0	4 565,1	257,5	36,2	22,6		

* Część gruntów była oferowana więcej niż jeden raz

** Rozstrzygniętych

Tabela A.3

Sprzedaż gruntów z Zasobu WRSP
(w ha)

Lp.	Jednostka organizacyjna Agencji	Do 31.12.2001 ogółem	2000			2001		
			razem	w tym z		razem	w tym z	
				ppgr	PFZ		ppgr	PFZ
1.	OT Warszawa - razem w tym: OT Warszawa - bez filii filia w Łodzi	85 403 46 527 38 876	10 460 7 194 3 266	7 269 6 372 897	2 909 609 2 300	12 350 8 845 3 505	9 137 7 729 1 408	3 033 944 2 089
2.	OT Bydgoszcz	53 514	7 340	6 482	183	7 021	5 874	326
3.	OT Gdańsk	136 369	13 253	12 672	581	15 214	14 057	900
4.	OT Gorzów - razem w tym: OT Gorzów - bez filii filia w Zielonej Górze	64 414 28 792 35 622	10 201 5 617 4 584	8 617 5 256 3 361	1 432 230 1 202	10 849 5 268 5 581	9 064 4 629 4 435	1 330 449 881
5.	OT Lublin	58 561	9 114	6 850	2 264	7 772	5 071	2 701
6.	OT Olsztyn - razem w tym: OT Olsztyn - bez filii filia w Elblągu filia w Suwałkach	225 382 120 409 19 554 85 419	19 860 11 665 713 7 482	15 788 10 413 564 4 811	2 970 892 106 1 972	36 343 22 999 3 513 9 831	32 064 21 474 3 409 7 181	3 125 1 264 99 1 762
7.	OT Opole	51 538	6 825	5 228	1 517	8 012	5 592	2 315
8.	OT Poznań - razem w tym: OT Poznań - bez filii filia w Pile	114 091 59 657 54 434	8 366 6 001 2 365	7 213 5 402 1 811	687 577 110	10 004 5 582 4 422	8 690 4 678 4 012	1 040 904 136
9.	OT Rzeszów	60 668	8 339	5 271	2 180	8 445	3 913	2 607
10.	OT Szczecin - razem w tym: OT Szczecin - bez filii filia w Koszalinie	164 175 77 258 86 917	14 511 6 094 8 417	13 472 5 732 7 740	679 280 399	16 200 8 257 7 943	14 496 7 311 7 185	926 551 375
11.	OT Wrocław	99 574	11 843	10 307	1 103	14 794	13 251	1 400
	RAZEM	1 113 689	120 112	99 169	16 505	147 004	121 209	19 703

Tabela A.4

Grunty sprzedane z Zasobu WRSP w 2001 r.*
w kwartałach, wg grup obszarowych

Lp.	Jednostka organizacyjna Agencji	Powierzchnia gruntów sprzedanych w ha									
		w I kwartale 2001 r.					w II kwartale 2001 r.				
		razem	w tym w grupie obszarowej				razem	w tym w grupie obszarowej			
			do 1,00	1,01 - 9,99	10,00 - 99,99	100,00 i więcej		do 1,00	1,01 - 9,99	10,00 - 99,99	100,00 i więcej
1.	OT Warszawa - razem	1 375	85	500	698	93	2 492	113	566	411	1 402
	w tym: OT Warszawa - bez filii	695	37	214	352	93	1 423	51	300	133	939
	filia w Łodzi	680	48	286	346	-	1 069	62	266	278	463
2.	OT Bydgoszcz	1 913	62	388	334	1 130	569	14	141	104	311
3.	OT Gdańsk	1 172	11	140	600	420	4 790	21	341	1 343	3 086
4.	OT Gorzów - razem	2 789	43	270	669	1 807	1 915	49	266	689	911
	w tym: OT Gorzów - bez filii	1 096	17	106	320	653	1 058	13	98	421	526
	filia w Zielonej Górze	1 693	26	164	349	1 154	857	36	168	268	385
5.	OT Lublin	3 119	104	565	1 250	1 200	1 842	87	606	785	363
6.	OT Olsztyn - razem	4 748	72	802	2 703	1 171	14 754	68	834	3 081	10 772
	w tym: OT Olsztyn - bez filii	2 987	38	325	1 579	1 046	9 695	37	327	1 586	7 745
	filia w Elblągu	255	3	54	199	-	1 643	5	53	33	1 552
	filia w Suwałkach	1 505	32	423	925	124	3 416	26	454	1 461	1 475
7.	OT Opole	1 184	62	286	290	547	753	60	200	324	168
8.	OT Poznań - razem	1 781	27	269	742	743	1 889	21	291	929	649
	w tym: OT Poznań - bez filii	953	19	178	548	208	1 482	14	215	604	649
	filia w Pile	828	8	91	194	535	407	6	77	324	-
9.	OT Rzeszów	1 956	120	472	901	463	1 471	330	463	678	-
10.	OT Szczecin - razem	2 724	32	249	1 384	1 058	3 047	45	342	1 396	1 263
	w tym: OT Szczecin - bez filii	940	14	154	772	-	1 671	21	195	908	548
	filia w Koszalinie	1 784	18	95	613	1 058	1 376	24	148	489	715
11.	OT Wrocław	2 429	38	327	1 317	748	3 672	56	298	1 332	1 986
	RAZEM	25 191	656	4 268	10 888	9 378	37 194	864	4 348	11 072	20 911

Lp.	Jednostka organizacyjna Agencji	Powierzchnia gruntów sprzedanych w ha									
		w III kwartale 2001 r.					w IV kwartale 2001 r.				
		razem	w tym w grupie obszarowej				razem	w tym w grupie obszarowej			
			do 1,00	1,01 - 9,99	10,00 - 99,99	100,00 i więcej		do 1,00	1,01 - 9,99	10,00 - 99,99	100,00 i więcej
1.	OT Warszawa - razem	1 258	69	371	568	250	3 027	152	820	1 266	789
	w tym: OT Warszawa - bez filii	708	20	128	310	250	1 926	58	377	863	628
	filia w Łodzi	550	49	243	258	-	1 101	93	443	403	162
2.	OT Bydgoszcz	1 977	15	130	185	1 647	2 431	11	249	1 303	867
3.	OT Gdańsk	2 709	11	158	719	1 822	6 205	36	540	3 063	2 566
4.	OT Gorzów - razem	1 614	43	273	698	600	4 223	43	387	1 353	2 440
	w tym: OT Gorzów - bez filii	1 000	14	140	246	600	1 977	15	94	252	1 616
	filia w Zielonej Górze	614	29	133	452	-	2 246	28	293	1 101	824
5.	OT Lublin	1 797	43	309	432	1 014	652	47	299	306	-
6.	OT Olsztyn - razem	9 124	59	934	2 563	5 568	7 496	72	824	2 117	4 483
	w tym: OT Olsztyn - bez filii	5 266	29	438	1 145	3 653	4 883	35	375	829	3 645
	filia w Elblągu	1 528	4	14	128	1 381	55	3	30	21	-
	filia w Suwałkach	2 331	25	482	1 290	534	2 558	34	419	1 267	838
7.	OT Opole	1 813	89	423	875	427	3 495	41	264	913	2 278
8.	OT Poznań - razem	2 855	27	300	1 615	912	3 061	36	401	1 802	822
	w tym: OT Poznań - bez filii	1 305	15	215	1 075	-	1 625	19	273	820	514
	filia w Pile	1 550	11	86	540	912	1 436	17	128	983	308
9.	OT Rzeszów	3 354	260	707	1 846	541	1 580	223	511	518	328
10.	OT Szczecin - razem	3 921	42	299	1 449	2 131	5 123	52	393	2 785	1 893
	w tym: OT Szczecin - bez filii	1 883	16	186	941	739	2 535	30	212	1 727	566
	filia w Koszalinie	2 038	26	112	508	1 392	2 588	22	181	1 058	1 327
11.	OT Wrocław	2 289	56	399	1 205	629	5 630	46	482	2 356	2 746
	RAZEM	32 711	713	4 301	12 156	15 541	42 923	758	5 170	17 782	19 212

* Bez gruntów zabudowanych lub o specyficznym charakterze, a także gruntów nierolnych

Tabela A.5

Liczba umów zawartych na sprzedaż gruntów z Zasobu WRSP w 2001 r.*
w kwartałach, wg grup obszarowych

Lp.	Jednostka organizacyjna Agencji	Liczba umów									
		w I kwartale 2001 r.					w II kwartale 2001 r.				
		razem	w tym w grupie obszarowej				razem	w tym w grupie obszarowej			
			do 1,00	1,01 - 9,99	10,00 - 99,99	100,00 i więcej		do 1,00	1,01 - 9,99	10,00 - 99,99	100,00 i więcej
1.	OT Warszawa - razem	399	196	169	34	-	472	248	199	21	4
	w tym: OT Warszawa - bez filii	184	91	74	19	-	219	113	97	6	3
	filia w Łodzi	215	105	95	15	-	253	135	102	15	1
2.	OT Bydgoszcz	334	115	203	11	5	77	33	35	7	2
3.	OT Gdańsk	78	21	31	24	2	201	51	93	50	7
4.	OT Gorzów - razem	211	102	84	22	3	212	102	83	22	5
	w tym: OT Gorzów - bez filii	86	35	41	9	1	69	25	29	12	3
	filia w Zielonej Górze	125	67	43	13	2	143	77	54	10	2
5.	OT Lublin	475	221	200	51	3	421	193	188	37	3
6.	OT Olsztyn - razem	490	162	216	108	4	494	150	226	100	18
	w tym: OT Olsztyn - bez filii	231	81	89	58	3	231	81	94	43	13
	filia w Elblągu	23	4	11	8	-	23	9	10	2	2
	filia w Suwałkach	236	77	116	42	1	240	60	122	55	3
7.	OT Opole	258	134	111	12	1	213	127	72	13	1
8.	OT Poznań - razem	159	56	70	30	3	163	49	70	41	3
	w tym: OT Poznań - bez filii	111	39	48	23	1	118	36	51	28	3
	filia w Pile	48	17	22	7	2	45	13	19	13	-
9.	OT Rzeszów	685	428	218	36	3	606	383	192	31	-
10.	OT Szczecin - razem	189	61	77	48	3	258	102	103	49	4
	w tym: OT Szczecin - bez filii	90	20	47	23	-	140	49	55	34	2
	filia w Koszalinie	99	41	30	25	3	118	53	48	15	2
11.	OT Wrocław	238	100	86	49	3	283	125	100	51	7
	RAZEM	3 516	1 596	1 465	425	30	3 400	1 563	1 361	422	54

Lp.	Jednostka organizacyjna Agencji	Liczba umów									
		w III kwartale 2001 r.					w IV kwartale 2001 r.				
		razem	w tym w grupie obszarowej				razem	w tym w grupie obszarowej			
			do 1,00	1,01 - 9,99	10,00 - 99,99	100,00 i więcej		do 1,00	1,01 - 9,99	10,00 - 99,99	100,00 i więcej
1.	OT Warszawa - razem	310	147	137	25	1	620	297	283	37	3
	w tym: OT Warszawa - bez filii	111	44	55	11	1	274	126	125	21	2
	filia w Łodzi	199	103	82	14	-	346	171	158	16	1
2.	OT Bydgoszcz	86	39	33	8	6	138	32	51	51	4
3.	OT Gdańsk	81	23	35	18	5	328	70	139	111	8
4.	OT Gorzów - razem	204	91	84	28	1	295	112	122	52	9
	w tym: OT Gorzów - bez filii	79	26	43	9	1	88	35	37	11	5
	filia w Zielonej Górze	125	65	41	19	-	207	77	85	41	4
5.	OT Lublin	227	105	97	22	3	222	102	103	17	-
6.	OT Olsztyn - razem	489	137	237	99	16	478	167	221	77	13
	w tym: OT Olsztyn - bez filii	248	79	114	43	12	193	67	88	29	9
	filia w Elblągu	18	7	3	6	2	17	7	9	1	-
	filia w Suwałkach	223	51	120	50	2	268	93	124	47	4
7.	OT Opole	398	207	153	35	3	222	99	81	34	8
8.	OT Poznań - razem	196	63	75	54	4	229	64	91	70	4
	w tym: OT Poznań - bez filii	122	33	55	34	-	128	31	61	34	2
	filia w Pile	74	30	20	20	4	101	33	30	36	2
9.	OT Rzeszów	652	356	223	69	4	856	594	240	20	2
10.	OT Szczecin - razem	232	78	92	55	7	328	117	109	96	6
	w tym: OT Szczecin - bez filii	111	18	55	34	4	189	66	57	63	3
	filia w Koszalinie	121	60	37	21	3	139	51	52	33	3
11.	OT Wrocław	310	136	120	51	3	331	101	133	84	13
	RAZEM	3 185	1 382	1 286	464	53	4 047	1 755	1 573	649	70

* Bez umów zawartych na sprzedaż gruntów zabudowanych lub o specyficznym charakterze, a także gruntów nierolnych

Tabela A.6

Ceny sprzedaży gruntów Zasobu WRSP w 2001 r.*
w kwartałach, wg grup obszarowych
(w zł/ha)

Lp.	Jednostka organizacyjna Agencji	W I kwartale 2001 r.					W II kwartale 2001 r.				
		średnio	w tym w grupie obszarowej - ha				średnio	w tym w grupie obszarowej - ha			
			do 1,00	1,01 - 9,99	10,00 - 99,99	100,00 i więcej		do 1,00	1,01 - 9,99	10,00 - 99,99	100,00 i więcej
1.	Warszawa	4 545	7 779	2 943	6 384	-	4 288	4 208	3 370	3 702	4 669
2.	Bydgoszcz	4 628	2 021	3 326	9 520	3 774	5 667	7 987	3 041	3 683	7 413
3.	Elbląg	2 625	2 833	2 342	2 699	-	2 294	3 406	2 525	3 262	2 262
4.	Gdańsk	4 397	5 361	4 252	5 299	3 131	3 242	7 802	4 579	4 772	2 398
5.	Gorzów	2 766	2 923	2 629	3 521	2 415	2 471	4 822	2 847	3 007	1 914
6.	Koszalin	2 593	10 201	3 220	3 801	1 706	2 747	8 250	6 793	3 524	1 195
7.	Lublin	1 936	1 862	1 420	2 291	1 815	1 413	2 540	1 644	1 251	1 107
8.	Łódź	4 963	5 531	3 893	5 768	-	3 735	3 658	3 710	2 354	4 588
9.	Olsztyn	3 211	11 907	5 296	3 248	2 197	4 136	13 512	5 765	3 109	4 233
10.	Opole	5 594	6 934	7 801	7 977	3 026	5 388	6 870	4 090	4 795	7 554
11.	Piła	3 808	5 788	3 476	2 763	4 214	3 055	5 381	4 031	2 780	-
12.	Poznań	4 122	3 701	4 248	3 917	4 593	4 930	11 742	5 142	4 114	5 469
13.	Rzeszów	3 894	3 931	2 415	2 657	7 801	1 920	2 587	1 714	1 737	-
14.	Suwałki	2 508	5 067	2 200	2 440	3 400	2 399	8 203	3 070	2 727	1 766
15.	Szczecin	3 494	4 102	4 546	3 263	-	4 238	5 914	7 511	3 961	3 469
16.	Wrocław	2 723	4 638	3 442	2 570	2 579	3 742	4 177	3 608	5 129	2 821
17.	Zielona Góra	2 751	9 111	7 408	2 822	1 925	3 992	5 643	4 577	3 559	3 884
	ŚREDNIO	3 341	4 966	3 579	3 593	2 824	3 484	4 586	3 681	3 471	3 404

Lp.	Jednostka organizacyjna Agencji	W III kwartale 2001 r.					W IV kwartale 2001 r.				
		średnio	w tym w grupie obszarowej - ha				średnio	w tym w grupie obszarowej - ha			
			do 1,00	1,01 - 9,99	10,00 - 99,99	100,00 i więcej		do 1,00	1,01 - 9,99	10,00 - 99,99	100,00 i więcej
1.	Warszawa	2 733	4 632	4 756	3 066	1 132	4 234	11 696	3 512	4 231	3 979
2.	Bydgoszcz	2 383	3 704	2 263	2 245	-	4 515	9 137	4 234	4 963	3 862
3.	Elbląg	6 306	15 138	4 273	3 099	6 745	2 725	4 085	2 624	2 657	-
4.	Gdańsk	2 661	13 692	3 768	3 749	2 071	3 254	6 714	4 748	3 518	2 576
5.	Gorzów	1 502	3 445	2 601	2 634	736	2 893	4 505	2 759	3 042	2 863
6.	Koszalin	3 539	6 274	4 295	3 141	-	3 285	5 474	3 460	2 213	4 080
7.	Lublin	1 923	2 220	1 403	1 658	2 182	1 768	2 206	1 693	1 774	-
8.	Łódź	2 766	18 655	4 709	3 453	2 189	3 918	3 499	3 532	4 288	4 292
9.	Olsztyn	2 035	3 560	2 830	4 482	1 796	3 034	8 288	4 896	3 305	2 731
10.	Opole	2 002	8 558	2 795	1 452	2 307	6 056	10 202	5 679	5 609	6 205
11.	Piła	5 185	7 411	4 389	4 457	6 998	3 812	4 346	4 256	3 931	3 220
12.	Poznań	5 249	3 790	3 551	5 608	-	6 910	4 495	6 736	5 301	9 655
13.	Rzeszów	2 483	5 592	2 928	3 724	1 667	2 363	2 705	2 106	3 014	1 502
14.	Suwałki	1 575	2 313	2 064	1 475	925	2 031	7 426	3 086	1 869	1 528
15.	Szczecin	3 991	2 669	7 040	3 744	3 565	4 488	4 129	5 357	4 650	3 686
16.	Wrocław	2 539	5 977	4 499	2 361	2 383	3 424	5 567	4 219	2 893	3 704
17.	Zielona Góra	3 401	5 375	3 476	3 336	3 304	3 459	7 158	3 655	3 471	3 247
	ŚREDNIO	3 003	5 101	3 407	3 076	2 739	3 709	5 214	3 928	3 655	3 640

* Bez gruntów zabudowanych lub o specyficznym charakterze (np. pod wodami, służących do wydobywania kopalin itp.), a także gruntów nierolnych

Tabela A.7

Grunty sprzedane z Zasobu WRSP w 2001 r.*
w grupach obszarowych, wg województw
(w ha)

Lp.	Województwo	Powierzchnia gruntów sprzedanych w ha				Liczba umów			
		razem	w tym w grupie obszarowej			razem	w tym w grupie obszarowej		
			do 1,00	1,01 - 9,99	10,00 - 99,99		do 1,00	1,01 - 9,99	10,00 - 99,99 i więcej
1.	Dolnośląskie	14 372	196	1 514	6 280	1 166	462	440	237
2.	Kujawsko-pomorskie	6 912	102	919	1 937	639	220	324	78
3.	Lubelskie	7 410	281	1 779	2 773	1 345	621	588	127
4.	Lubuskie	10 626	178	1 205	3 485	927	407	375	127
5.	Łódzkie	2 679	225	1 005	986	855	456	353	45
6.	Małopolskie	946	87	310	549	345	215	110	20
7.	Mazowieckie	2 473	189	1 140	732	877	424	413	38
8.	Opolskie	3 930	92	378	892	373	201	129	35
9.	Podkarpackie	6 344	754	1 439	3 003	2 005	1 286	594	117
10.	Podlaskie	3 478	72	887	1 684	500	170	262	63
11.	Pomorskie	15 054	79	1 202	5 879	695	165	301	207
12.	Śląskie	3 116	73	505	986	380	151	182	41
13.	Świętokrzyskie	2 039	181	734	941	803	478	285	39
14.	Warmińsko-mazurskie	33 175	199	2 508	9 074	1 462	446	639	329
15.	Wielkopolskie	10 595	111	1 280	5 630	764	233	309	207
16.	Zachodniopomorskie	14 868	172	1 283	7 067	1 012	361	381	250
RAZEM		138 019	2 991	18 088	51 898	14 148	6 296	5 685	1 960
					65 042				207

* Bez umów zawartych na sprzedaż gruntów zabudowanych lub o specyficznym charakterze, a także gruntów nierolnych

Tabela A.8

Grunty wydzielane z Zasobu WRSP*
(w ha)

Lp.	Jednostka organizacyjna Agencji	Do 31.12.2001			2000			2001		
		ogółem	w tym z		razem	w tym z		razem	w tym z	
			ppgr	PFZ		ppgr	PFZ		ppgr	PFZ
1.	OT Warszawa - razem w tym: OT Warszawa - bez filii filia w Łodzi	321 180	290 150	28 492	8 234	7 492	667	9 505	8 513	894
		266 084	247 355	16 725	7 790	7 426	290	8 990	8 438	454
		55 096	42 795	11 767	444	66	377	515	75	440
2.	OT Bydgoszcz	285 177	246 524	20 956	15 381	13 669	1 032	6 491	4 769	738
3.	OT Gdańsk	378 549	361 654	13 091	13 855	13 188	667	12 144	11 286	403
4.	OT Gorzów - razem w tym: OT Gorzów - bez filii filia w Zielonej Górze	335 450	282 297	48 537	12 105	8 894	2 867	25 681	22 365	3 179
		158 391	141 035	15 235	3 325	2 970	316	10 127	9 469	537
		177 059	141 262	33 302	8 780	5 924	2 551	15 554	12 896	2 642
5.	OT Lublin	130 694	94 784	35 585	9 564	9 295	269	7 106	3 248	3 858
6.	OT Olsztyn - razem w tym: OT Olsztyn - bez filii filia w Elblągu filia w Suwałkach	843 346	739 988	77 775	35 403	30 988	3 403	25 787	20 105	4 046
		393 908	354 541	33 446	23 495	21 506	1 490	12 681	10 942	1 460
		101 043	93 198	6 567	4 271	3 751	499	6 481	5 646	527
		348 395	292 249	37 762	7 637	5 731	1 414	6 625	3 517	2 059
7.	OT Opole	231 835	212 707	18 975	11 975	10 433	1 542	5 249	4 006	1 243
8.	OT Poznań - razem w tym: OT Poznań - bez filii filia w Pile	429 296	409 914	13 952	36 868	35 391	640	9 274	8 639	440
		271 731	264 372	6 743	31 922	31 685	237	5 280	5 214	66
		157 565	145 542	7 209	4 946	3 706	403	3 994	3 425	374
9.	OT Rzeszów	129 848	106 370	16 534	6 644	4 303	1 267	3 668	2 705	783
10.	OT Szczecin - razem w tym: OT Szczecin - bez filii filia w Koszalinie	823 713	756 198	43 586	23 816	20 842	1 685	25 333	22 988	1 540
		462 753	423 925	25 624	13 520	11 764	979	16 693	15 506	836
		360 960	332 273	17 962	10 296	9 078	706	8 640	7 482	704
11.	OT Wrocław	409 490	364 444	36 723	11 145	8 383	2 104	6 396	4 441	1 732
	RAZEM	4 318 578	3 865 030	354 206	184 990	162 878	16 143	136 634	113 065	18 856

* Część gruntów była wydzielana więcej niż jeden raz

Tabela A.9

Grunty wydierżawione z Zasobu WRSP w 2001 r.*
w kwartałach, wg grup obszarowych

Lp.	Jednostka organizacyjna Agencji	Powierzchnia gruntów wydierżawionych w ha									
		w I kwartale 2001 r.					w II kwartale 2001 r.				
		razem	w tym w grupie obszarowej				razem	w tym w grupie obszarowej			
			do 1,00	1,01 - 9,99	10,00 - 99,99	100,00 i więcej		do 1,00	1,01 - 9,99	10,00 - 99,99	100,00 i więcej
1.	OT Warszawa - razem	1 179	39	181	290	669	1 831	69	243	152	1 367
	w tym: OT Warszawa - bez filii	1 006	24	118	195	669	1 674	49	151	107	1 367
	filia w Łodzi	173	15	63	95	-	157	20	92	45	-
2.	OT Bydgoszcz	1 606	44	580	699	282	1 025	16	213	537	258
3.	OT Gdańsk	1 489	9	166	525	789	3 931	11	119	798	3 002
4.	OT Gorzów - razem	4 976	156	557	720	3 543	5 026	178	649	1 634	2 565
	w tym: OT Gorzów - bez filii	1 561	16	78	233	1 234	2 043	23	93	531	1 396
	filia w Zielonej Górze	3 415	140	479	487	2 309	2 983	155	556	1 103	1 169
5.	OT Lublin	1 219	216	684	320	-	2 883	197	592	278	1 816
6.	OT Olsztyn - razem	4 847	237	1 077	1 860	1 673	6 068	46	1 484	2 404	2 133
	w tym: OT Olsztyn - bez filii	1 441	177	338	399	526	2 341	16	342	829	1 154
	filia w Elblągu	1 919	7	145	738	1 028	1 423	6	199	578	639
	filia w Suwałkach	1 487	53	594	723	118	2 304	24	943	997	340
7.	OT Opole	1 035	69	257	277	432	1 468	127	215	338	788
8.	OT Poznań - razem	2 693	27	298	1 218	1 150	4 149	14	313	1 093	2 728
	w tym: OT Poznań - bez filii	1 185	5	99	608	473	2 959	2	99	337	2 521
	filia w Pile	1 507	22	199	610	677	1 190	12	214	756	207
9.	OT Rzeszów	943	72	201	285	386	1 285	39	62	423	761
10.	OT Szczecin - razem	6 004	30	558	1 287	4 128	6 645	39	565	2 118	3 924
	w tym: OT Szczecin - bez filii	3 276	24	293	801	2 159	4 094	27	283	1 278	2 506
	filia w Koszalinie	2 727	6	265	487	1 969	2 551	12	282	840	1 418
11.	OT Wrocław	1 648	99	361	564	624	2 150	75	418	1 179	479
RAZEM		27 639	997	4 921	8 045	13 676	36 461	811	4 874	10 955	19 822

Lp.	Jednostka organizacyjna Agencji	Powierzchnia gruntów wydierżawionych w ha									
		w III kwartale 2001 r.					w IV kwartale 2001 r.				
		razem	w tym w grupie obszarowej				razem	w tym w grupie obszarowej			
			do 1,00	1,01 - 9,99	10,00 - 99,99	100,00 i więcej		do 1,00	1,01 - 9,99	10,00 - 99,99	100,00 i więcej
1.	OT Warszawa - razem	3 571	28	104	81	3 358	2 708	28	189	74	2 417
	w tym: OT Warszawa - bez filii	3 472	6	42	67	3 358	2 622	16	115	74	2 417
	filia w Łodzi	99	22	62	14	-	86	12	74	-	-
2.	OT Bydgoszcz	1 833	11	121	448	1 253	2 011	24	327	688	972
3.	OT Gdańsk	589	9	122	458	-	1 953	10	146	556	1 240
4.	OT Gorzów - razem	6 535	106	561	1 454	4 414	4 377	111	624	1 455	2 187
	w tym: OT Gorzów - bez filii	3 802	13	109	762	2 918	2 721	11	151	938	1 621
	filia w Zielonej Górze	2 733	93	452	692	1 496	1 656	100	473	517	566
5.	OT Lublin	1 497	176	622	297	403	1 504	167	578	194	566
6.	OT Olsztyn - razem	4 738	41	834	1 977	1 886	4 286	28	908	2 336	1 015
	w tym: OT Olsztyn - bez filii	1 175	13	200	371	590	2 053	12	310	1 100	631
	filia w Elblągu	1 976	3	194	900	879	1 161	3	193	582	384
	filia w Suwałkach	1 587	25	440	705	417	1 072	13	405	654	-
7.	OT Opole	1 215	53	167	575	420	1 384	128	338	558	361
8.	OT Poznań - razem	673	13	267	392	-	1 363	9	98	744	513
	w tym: OT Poznań - bez filii	235	5	31	200	-	900	3	18	547	332
	filia w Pile	437	8	237	192	-	463	6	80	197	181
9.	OT Rzeszów	1 015	63	134	518	299	425	23	279	124	-
10.	OT Szczecin - razem	4 375	35	412	1 151	2 778	7 003	26	528	2 903	3 546
	w tym: OT Szczecin - bez filii	3 028	17	239	458	2 315	5 005	18	273	2 100	2 614
	filia w Koszalinie	1 347	18	173	693	462	1 998	8	256	802	932
11.	OT Wrocław	821	41	234	427	120	1 754	69	297	477	910
RAZEM		26 863	575	3 579	7 778	14 931	28 768	624	4 311	10 108	13 725

* Bez gruntów zabudowanych lub o specyficznym charakterze, a także gruntów nierolnych

Tabela A.10

Liczba umów zawartych na dzierżawę gruntów z Zasobu WRSP w 2001 r.*
w kwartałach, wg grup obszarowych

Lp.	Jednostka organizacyjna Agencji	Liczba umów									
		w I kwartale 2001 r.					w II kwartale 2001 r.				
		razem	w tym w grupie obszarowej				razem	w tym w grupie obszarowej			
			do 1,00	1,01 - 9,99	10,00 - 99,99	100,00 i więcej		do 1,00	1,01 - 9,99	10,00 - 99,99	100,00 i więcej
1.	OT Warszawa - razem	168	88	68	10	2	254	139	104	6	5
	w tym: OT Warszawa - bez filii	99	50	39	8	2	177	104	65	4	4
	filia w Łodzi	69	38	29	2	-	76	35	39	2	-
2.	OT Bydgoszcz	281	67	177	35	2	108	42	41	24	1
3.	OT Gdańsk	82	11	46	22	3	78	17	30	26	5
4.	OT Gorzów - razem	571	270	264	27	10	630	284	283	55	8
	w tym: OT Gorzów - bez filii	65	29	29	5	2	94	37	36	17	4
	filia w Zielonej Górze	506	241	235	22	8	536	247	247	38	4
5.	OT Lublin	737	415	312	10	-	656	387	256	8	5
6.	OT Olsztyn - razem	865	479	304	75	7	510	70	331	100	9
	w tym: OT Olsztyn - bez filii	494	389	88	15	2	158	31	93	29	5
	filia w Elblągu	74	11	33	26	4	80	9	44	25	2
	filia w Suwałkach	297	79	183	34	1	272	30	194	46	2
7.	OT Opole	258	151	96	9	2	402	280	105	13	4
8.	OT Poznań - razem	187	62	76	44	5	147	24	83	38	2
	w tym: OT Poznań - bez filii	57	8	21	26	2	41	4	23	13	1
	filia w Pile	130	54	55	18	3	106	20	60	25	1
9.	OT Rzeszów	301	202	88	9	2	101	66	22	11	2
10.	OT Szczecin - razem	268	58	156	43	11	343	73	192	63	15
	w tym: OT Szczecin - bez filii	174	45	92	29	8	212	54	103	44	11
	filia w Koszalinie	94	13	64	14	3	131	19	89	19	4
11.	OT Wrocław	426	252	150	22	2	356	154	158	41	3
	RAZEM	4 144	2 055	1 737	306	46	3 584	1 536	1 605	385	58

Lp.	Jednostka organizacyjna Agencji	Liczba umów									
		w III kwartale 2001 r.					w IV kwartale 2001 r.				
		razem	w tym w grupie obszarowej				razem	w tym w grupie obszarowej			
			do 1,00	1,01 - 9,99	10,00 - 99,99	100,00 i więcej		do 1,00	1,01 - 9,99	10,00 - 99,99	100,00 i więcej
1.	OT Warszawa - razem	106	54	46	2	4	231	141	80	3	7
	w tym: OT Warszawa - bez filii	29	11	13	1	4	173	117	46	3	7
	filia w Łodzi	77	43	33	1	-	58	24	34	-	-
2.	OT Bydgoszcz	71	25	22	19	5	167	48	90	23	6
3.	OT Gdańsk	70	13	38	19	-	77	14	41	18	4
4.	OT Gorzów - razem	537	234	244	45	14	516	203	258	44	11
	w tym: OT Gorzów - bez filii	107	37	43	20	7	107	22	52	26	7
	filia w Zielonej Górze	430	197	201	25	7	409	181	206	18	4
5.	OT Lublin	596	320	261	14	1	564	305	249	8	2
6.	OT Olsztyn - razem	395	63	252	71	9	373	44	239	87	3
	w tym: OT Olsztyn - bez filii	103	19	65	15	4	136	18	77	39	2
	filia w Elblągu	87	7	46	31	3	77	7	47	22	1
	filia w Suwałkach	205	37	141	25	2	160	19	115	26	-
7.	OT Opole	206	124	64	16	2	450	287	138	22	3
8.	OT Poznań - razem	104	21	68	15	-	59	13	19	25	2
	w tym: OT Poznań - bez filii	24	7	10	7	-	32	7	7	17	1
	filia w Pile	80	14	58	8	-	27	6	12	8	1
9.	OT Rzeszów	158	91	51	14	2	167	50	112	5	-
10.	OT Szczecin - razem	239	67	127	37	8	314	48	169	84	13
	w tym: OT Szczecin - bez filii	137	37	76	18	6	190	34	89	58	9
	filia w Koszalinie	102	30	51	19	2	124	14	80	26	4
11.	OT Wrocław	207	102	87	17	1	314	180	114	16	4
	RAZEM	2 689	1 114	1 260	269	46	3 232	1 333	1 509	335	55

* Bez umów zawartych na dzierżawę gruntów zabudowanych lub o specyficznym charakterze, a także gruntów nierolnych

Tabela A.11

Czynsz za grunty wydierżawione z Zasobu WRSP w 2001 r.*
w kwartałach, wg grup obszarowych
(w dt pszenicy/ha)

Lp.	Jednostka organizacyjna Agencji	W I kwartale 2001 r.					W II kwartale 2001 r.				
		średnio	w tym w grupie obszarowej				średnio	w tym w grupie obszarowej			
			do 1,00	1,01 - 9,99	10,00 - 99,99	100,00 i więcej		do 1,00	1,01 - 9,99	10,00 - 99,99	100,00 i więcej
1.	Warszawa	2,5	1,0	1,3	4,8	2,1	1,6	0,8	1,2	3,4	1,5
2.	Bydgoszcz	2,0	1,9	2,2	2,2	1,3	3,0	3,7	2,9	3,0	3,1
3.	Elbląg	1,4	1,5	1,5	1,6	1,2	1,2	1,2	1,5	1,1	1,2
4.	Gdańsk	1,2	1,1	1,1	0,8	1,6	2,8	1,3	1,9	0,8	3,4
5.	Gorzów	1,2	1,1	1,6	1,1	1,2	2,3	1,1	0,9	0,9	2,9
6.	Koszalin	0,8	2,5	1,0	0,8	0,8	1,0	2,3	1,0	0,9	1,1
7.	Lublin	1,1	1,0	1,0	1,6	-	3,2	1,0	0,9	1,0	4,5
8.	Łódź	1,8	1,1	0,7	2,7	-	0,8	0,8	0,6	1,2	-
9.	Olsztyn	1,7	2,4	1,0	1,5	2,1	1,7	1,6	1,3	1,4	2,0
10.	Opole	1,6	1,8	1,5	1,7	1,6	4,2	1,7	2,0	1,9	6,2
11.	Piła	0,9	1,1	0,8	0,6	1,1	1,0	0,7	0,5	1,2	0,4
12.	Poznań	3,6	3,7	3,8	3,8	3,3	2,2	3,8	4,4	3,3	1,9
13.	Rzeszów	1,5	1,2	1,0	1,9	1,5	1,6	1,0	0,8	1,2	1,9
14.	Suwałki	0,5	0,7	0,6	0,6	0,3	1,3	1,0	1,8	1,1	0,9
15.	Szczecin	1,7	3,6	1,5	2,6	1,3	3,2	3,8	1,6	1,5	4,2
16.	Wrocław	2,1	1,2	0,9	3,5	1,6	1,5	1,1	1,1	1,5	2,1
17.	Zielona Góra	1,1	1,4	0,9	1,1	1,1	1,2	0,9	1,0	1,0	1,6
ŚREDNIO		1,5	1,5	1,2	1,8	1,3	2,1	1,3	1,4	1,4	2,8

Lp.	Jednostka organizacyjna Agencji	W III kwartale 2001 r.					W IV kwartale 2001 r.				
		średnio	w tym w grupie obszarowej				średnio	w tym w grupie obszarowej			
			do 1,00	1,01 - 9,99	10,00 - 99,99	100,00 i więcej		do 1,00	1,01 - 9,99	10,00 - 99,99	100,00 i więcej
1.	Warszawa	2,0	1,0	0,6	0,8	2,1	2,6	0,7	1,1	5,4	2,6
2.	Bydgoszcz	0,7	0,8	0,6	0,9	-	2,0	1,3	1,8	2,0	2,2
3.	Elbląg	2,1	2,4	1,6	1,7	2,3	1,3	1,2	1,3	1,2	1,4
4.	Gdańsk	1,2	1,6	1,8	1,1	-	2,3	1,1	1,1	1,0	3,1
5.	Gorzów	1,2	1,2	0,9	2,0	1,0	1,4	1,3	1,2	1,3	1,5
6.	Koszalin	1,4	2,1	1,2	1,6	1,3	1,1	1,9	1,2	1,0	1,2
7.	Lublin	1,4	1,0	0,9	0,9	2,6	1,4	0,7	0,6	1,8	2,2
8.	Łódź	1,2	1,3	0,9	1,2	1,2	0,8	0,8	0,8	-	-
9.	Olsztyn	1,7	1,7	1,4	2,0	1,5	1,1	2,3	1,1	1,2	0,9
10.	Opole	0,9	1,0	0,8	0,8	1,2	2,1	1,6	1,9	1,4	3,3
11.	Piła	2,2	1,7	1,3	2,0	2,7	3,0	0,6	0,9	3,8	3,1
12.	Poznań	3,4	3,3	2,2	3,6	-	3,0	3,0	3,4	3,0	3,0
13.	Rzeszów	1,7	1,3	1,0	2,7	-	1,3	0,8	1,2	1,6	-
14.	Suwałki	1,0	0,8	1,1	1,1	0,8	1,0	1,3	0,8	1,1	-
15.	Szczecin	2,4	4,4	2,0	1,4	2,7	1,6	5,2	2,0	1,8	1,4
16.	Wrocław	1,9	2,4	0,9	0,9	3,8	1,6	1,6	1,2	1,5	1,8
17.	Zielona Góra	1,1	1,1	1,2	1,0	1,5	1,3	1,0	1,1	1,3	1,5
ŚREDNIO		1,6	1,4	1,1	1,5	1,9	1,7	1,3	1,2	1,6	2,0

* Bez gruntów zabudowanych lub o specyficznym charakterze, a także gruntów nierolnych

Tabela A.12

Grunty wydzielane z Zasobu WRSP w 2001 r.*
w grupach obszarowych, wg województw
(w ha)

Lp.	Województwo	Powierzchnia gruntów wydzielanych w ha					Liczba umów				
		razem	w tym w grupie obszarowej				razem	w tym w grupie obszarowej			
			do 1,00	1,01 - 9,99	10,00 - 99,99	100,00 i więcej		do 1,00	1,01 - 9,99	10,00 - 99,99	100,00 i więcej
1.	Dolnośląskie	7 535	283	1 310	2 646	3 296	1 306	688	509	96	13
2.	Kujawsko-pomorskie	8 236	96	1 241	2 372	4 528	630	182	330	101	17
3.	Lubelskie	8 700	755	2 476	1 089	4 381	2 554	1 427	1 078	40	9
4.	Lubuskie	20 914	551	2 391	5 263	12 709	2 254	991	1 049	171	43
5.	Łódzkie	481	68	269	125	18	271	139	128	4	-
6.	Małopolskie	182	59	87	36	-	184	134	48	2	-
7.	Mazowieckie	1 500	96	433	370	602	467	283	168	14	2
8.	Opolskie	2 867	205	586	1 145	931	733	470	219	40	4
9.	Podkarpackie	3 079	76	420	1 106	1 477	366	188	141	31	6
10.	Podlaskie	4 665	102	1 842	1 585	1 136	711	143	495	69	4
11.	Pomorskie	7 962	39	554	2 337	5 031	307	55	155	85	12
12.	Śląskie	2 054	113	305	567	1 069	399	238	136	18	7
13.	Świętokrzyskie	770	121	255	243	151	362	221	132	8	1
14.	Warmińsko-mazurskie	16 388	250	2 476	7 058	6 604	1 440	513	633	266	28
15.	Wielkopolskie	9 922	63	977	3 484	5 399	500	120	246	123	11
16.	Zachodniopomorskie	24 475	130	2 063	7 458	14 823	1 165	246	644	227	48
RAZEM		119 731	3 006	17 685	36 885	62 155	13 649	6 038	6 111	1 295	205

* Bez umów zawartych na dzierżawę gruntów zabudowanych lub o specyficznym charakterze, a także gruntów nierolnych

Tabela A.13

Grunty Zasobu WRSP w dzierżawie* - według stanu na 31.12.2001 r.
wg grup obszarowych

Lp.	Województwo	Powierzchnia gruntów w dzierżawie - w ha											
		razem	w tym w grupie obszarowej										
			do 1,00	1,01 - 1,99	2,00 - 4,99	5,00 - 9,99	10,00 - 19,99	20,00 - 49,99	50,00 - 99,99	100,00 - 499,99	500,00 - 999,99	1 000,00 i więcej	
1.	Dolnośląskie	310 146	6 639	5 812	10 445	10 002	13 166	27 159	21 044	111 530	60 436	43 913	
2.	Kujawsko-pomorskie	143 595	707	793	3 253	4 795	5 927	7 930	3 983	40 546	40 340	35 319	
3.	Lubelskie	74 242	3 563	4 210	5 644	2 934	2 034	4 042	3 387	27 980	12 446	8 003	
4.	Lubuskie	178 338	5 210	5 019	6 635	5 054	8 000	16 348	14 701	49 498	38 349	29 524	
5.	Łódzkie	33 980	780	1 522	2 348	1 468	1 034	1 275	1 757	19 050	1 976	2 770	
6.	Małopolskie	10 103	678	653	1 294	949	322	312	529	2 249	1 970	1 148	
7.	Mazowieckie	39 122	1 344	1 704	2 783	1 575	1 183	2 443	3 408	17 284	4 768	2 630	
8.	Opolskie	138 755	941	970	1 228	1 215	2 276	4 175	2 649	23 257	49 908	52 137	
9.	Podkarpackie	43 979	2 277	1 425	1 555	1 133	1 964	4 457	4 814	19 403	3 574	3 377	
10.	Podlaskie	50 960	2 811	3 997	6 466	6 667	3 863	4 278	4 710	13 797	4 371	0	
11.	Pomorskie	182 890	1 128	1 606	4 073	5 955	10 074	17 032	10 955	66 380	38 597	27 089	
12.	Śląskie	50 951	1 125	1 387	1 696	1 216	1 147	2 023	3 717	18 951	12 696	6 993	
13.	Świętokrzyskie	17 475	1 584	1 354	1 391	630	773	2 170	968	6 916	623	1 067	
14.	Warmińsko-mazurskie	365 704	1 670	3 029	9 393	13 627	18 198	30 034	24 738	100 476	59 362	105 178	
15.	Wielkopolskie	275 729	1 220	1 880	3 554	4 002	6 304	10 909	10 648	75 051	47 886	114 274	
16.	Zachodniopomorskie	390 270	2 784	4 104	9 341	10 503	14 802	33 138	31 600	103 957	88 486	91 554	
RAZEM		2 306 240	34 461	39 464	71 098	71 725	91 066	167 725	143 607	696 327	465 790	524 977	

* Bez gruntów zabudowanych lub o specyficznym charakterze, a także gruntów nierolnych

Tabela A.14

Liczba umów na dzierżawę gruntów z Zasobu WRSP* - według stanu na 31.12.2001 r.
w grupach obszarowych

Lp.	Województwo	Liczba umów dzierżawy												
		razem	w tym w grupie obszarowej										500,00 - 999,99	1 000,00 i więcej
			do 1,00	1,01 - 1,99	2,00 - 4,99	5,00 - 9,99	10,00 - 19,99	20,00 - 49,99	50,00 - 99,99	100,00 - 499,99				
1.	Dolnośląskie	25 853	14 760	3 953	3 323	1 323	866	816	273	429	84	26		
2.	Kujawsko-pomorskie	5 071	1 857	554	1 011	675	434	256	60	149	60	15		
3.	Lubelskie	12 860	7 056	2 986	1 926	444	150	132	48	93	19	6		
4.	Lubuskie	18 212	9 880	3 787	2 236	727	522	545	217	221	57	20		
5.	Łódzkie	3 745	1 517	1 055	766	193	66	43	23	76	4	2		
6.	Małopolskie	2 019	1 100	385	327	145	28	11	7	12	3	1		
7.	Mazowieckie	5 632	2 831	1 284	982	226	85	80	47	88	7	2		
8.	Opolskie	3 422	1 632	680	447	173	157	128	39	74	65	27		
9.	Podkarpackie	8 877	6 448	1 256	565	160	139	142	68	91	6	2		
10.	Podlaskie	8 390	3 079	2 381	1 587	784	298	142	69	45	5	0		
11.	Pomorskie	7 586	2 553	1 141	1 279	842	731	546	162	255	60	17		
12.	Śląskie	3 944	2 211	812	506	132	80	65	37	79	18	4		
13.	Świętokrzyskie	3 855	2 253	864	475	94	55	69	12	31	1	1		
14.	Warmińsko-mazurskie	13 575	3 577	2 050	2 857	1 929	1 308	976	362	391	86	39		
15.	Wielkopolskie	7 229	2 743	1 474	1 106	556	446	354	152	272	68	58		
16.	Zachodniopomorskie	17 735	6 759	3 023	3 063	1 549	1 101	1 101	480	458	136	65		
RAZEM		148 005	70 256	27 685	22 456	9 952	6 466	5 406	2 056	2 764	679	285		

* Bez umów zawartych na dzierżawę gruntów zabudowanych lub o specyficznym charakterze, a także gruntów nierolnych

Tabela A.15

Zagospodarowanie gruntów Zasobu WRSP
(w ha)

Gruntzy Zasobu WRSP według stanu na 31.12.2001															
L.p.	Jednostka organizacyjna Agencji	Gruntzy przejęte do Zasobu WRSP	Gruntzy						razem	przekazane w				do rozdzyspo- nowania	
			sprze- dane	przekazane nie- odpłatnie	wniesione jako aport do spółek	zamiana na prawo własności	przekazane w użytkowaniu Agencji Budowy i Eksploat. Autostrad	pozostałe rozdzyspo- nowanie trwałe		dzierżawę	admini- strowanie	trwały zarząd	wieczyste użytko- wanie		inne zagospo- darowanie
1.	OT Warszawa - razem w tym: OT Warszawa - bez filii filia w Łodzi	358 570 262 331 96 239	85 403 46 527 38 876	6 889 5 392 1 497	8 939 8 791 148	462 268 194	90 67 23	1 211 855 356	255 576 200 431 55 145	196 673 159 434 37 239	2 873 2 866 7	2 411 628 1 783	8 404 5 072 3 332	841 518 323	44 374 31 913 12 461
2.	OT Bydgoszcz	255 568	53 514	22 827	128	272	193	779	177 855	158 137	943	4 926	3 857	1 229	8 763
3.	OT Gdańsk	419 548	136 369	18 222	131	981	136	-	263 709	201 568	1 901	4 112	4 544	6 919	44 665
4.	OT Gorzów - razem w tym: OT Gorzów - bez filii filia w Zielonej Górze	356 038 165 572 190 466	64 414 28 792 35 622	18 502 9 928 8 574	19 17 2	1 687 780 907	136 55 81	227 143 84	271 053 125 857 145 196	178 185 81 448 96 737	433 433 -	1 550 1 112 438	1 205 1 205 -	-	89 680 41 659 48 021
5.	OT Lublin	183 837	58 561	8 086	-	835	-	878	115 477	69 558	1 790	1 467	2 751	393	39 518
6.	OT Olsztyn - razem w tym: OT Olsztyn - bez filii filia w Elblągu filia w Suwałkach	922 073 450 356 104 699 367 018	225 382 120 409 19 554 85 419	40 501 21 828 4 848 13 825	521 469 - 52	1 934 582 160 1 192	- - - -	6 483 1 385 1 252 3 846	647 252 305 683 78 885 262 684	470 120 217 758 44 328 208 034	- - - -	6 423 1 828 825 3 770	13 012 5 797 - 7 215	8 855 2 458 - 6 397	148 842 77 842 33 732 37 268
7.	OT Opole	286 779	51 538	7 402	110	363	59	394	226 913	195 006	-	915	6 430	281	24 281
8.	OT Poznań - razem w tym: OT Poznań - bez filii filia w Pile	463 620 325 582 138 038	114 091 59 657 54 434	29 453 21 246 8 207	2 930 2 930 -	513 156 357	233 233 -	1 644 1 518 126	314 756 239 842 74 914	249 535 194 647 54 888	3 641 2 619 1 022	2 490 2 160 330	13 314 13 223 91	2 097 2 078 19	43 679 25 115 18 564
9.	OT Rzeszów	193 665	60 668	17 543	76	473	-	343	114 562	56 450	460	3 968	2 613	534	50 537
10.	OT Szczecin - razem w tym: OT Szczecin - bez filii filia w Koszalinie	783 734 442 930 340 804	164 175 77 258 86 917	38 913 19 933 18 980	189 56 133	1 296 911 385	- - -	744 122 622	578 417 344 650 233 767	435 708 252 079 183 629	- - -	1 861 1 553 308	7 633 6 117 1 516	15 599 11 041 4 558	117 616 73 860 43 756
11.	OT Wrocław	477 072	99 574	17 730	1 429	901	66	-	357 372	296 900	-	9 642	11 070	-	39 760
RAZEM		4 700 504	1 113 689	226 068	14 472	9 717	913	12 703	3 322 942	2 507 840	12 041	39 765	74 833	36 748	651 715

Tabela A.16

Zagospodarowanie gruntów Zasobu WRSP - w ha
(według województw)

Grunty Zasobu WRSP według stanu na 31.12.2001															
Lp.	Województwo	Grunty przejęte do Zasobu WRSP	Grunty						razem	z tego					do rozdyspo- nowania
			sprze- dane	przekazane nie- odpłatnie	wniesione jako aport do spółek	zamiana na prawo własności	przekazane w użytkowanie Agencji Budowy i Eksploat. Autostrad	pozostałe rozdyspo- nowanie		przekazane w				inne zagospo- darowanie	
										dzierżawę	admini- strowanie	trwały zarząd	wieczyste użytko- wanie		
1	Dolnośląskie	494 335	101 140	17 976	2 391	901	66	-	371 861	310 256	80	9 642	11 070	492	40 321
2	Kujawsko-pomorskie	270 076	53 538	23 011	1 000	272	197	780	191 278	171 502	943	4 926	3 857	1 229	8 821
3	Lubelskie	189 883	59 339	8 133	155	835	-	878	120 543	74 326	1 790	1 467	2 751	393	39 816
4	Lubuskie	361 920	64 528	18 578	133	1 687	136	227	276 631	183 177	433	1 554	1 205	-	90 262
5	Łódzkie	79 753	29 000	1 201	425	183	23	296	48 625	34 007	7	1 667	2 798	312	9 834
6	Małopolskie	38 394	9 011	2 645	577	49	-	142	25 970	17 575	64	405	1 936	35	5 955
7	Mazowieckie	116 606	40 729	3 518	597	279	-	907	70 576	39 125	2 126	672	5 606	35	23 012
8	Opolskie	180 028	29 280	2 778	483	265	59	253	146 910	139 900	-	328	1 744	53	4 885
9	Podkarpackie	150 534	48 390	16 822	224	250	-	301	84 547	43 981	460	2 921	2 360	370	34 455
10	Podlaskie	126 868	25 444	9 124	106	1 009	-	3 146	88 039	63 575	-	742	1 586	1 034	21 102
11	Pomorskie	433 596	136 859	18 501	875	981	136	2	276 242	212 440	1 920	4 112	4 544	6 919	46 307
12	Śląskie	85 818	14 747	2 220	179	49	-	-	68 623	51 694	-	209	2 750	194	13 776
13	Świętokrzyskie	49 350	13 004	751	43	223	-	42	35 287	17 476	-	1 047	253	164	16 347
14	Warmińsko-mazurskie	815 241	204 796	31 530	1 657	925	-	3 338	572 995	419 047	295	5 707	11 426	7 822	128 698
15	Wielkopolskie	496 837	116 412	29 944	4 811	513	296	1 645	343 216	275 848	3 669	2 491	13 314	2 097	45 797
16	Zachodniopomorskie	811 265	167 472	39 336	816	1 296	-	746	601 599	453 911	254	1 875	7 633	15 599	122 327
RAZEM		4 700 504	1 113 689	226 068	14 472	9 717	913	12 703	3 322 942	2 507 840	12 041	39 765	74 833	36 748	651 715

Tabela A.17

Grunty Zasobu WRSP pozostające do rozdysponowania oraz ocena
możliwości ich zagospodarowania według kierunków (szacunek)
(stan na 31.12.2001 r.)

Lp.	Jednostka organizacyjna Agencji	Powierzchnia gruntów pozostających do zagospodarowania					Kierunki zagospodarowania gruntów do rozdysponowania					grunty nie nadające się do zagospodarowania
		ogółem	użytkowane dotychczas rolniczo	w tym			na cele rolnicze	na cele nierolnicze			grunty odłogowane	
				nieużytki	z tego			pod zalesienia i zadrzewienia	przekazane pod budownictwo i działalność usługową	inne cele (rekreacja, ochrona przyrody itp.)		
					odłóg	inne grunty nie nadające się do produkcji rolnej						
1.	OT Warszawa - razem w tym: OT Warszawa - bez filii filia w Łodzi	44 374 31 913 12 461	22 689 14 148 8 541	1 133 903 230	16 639 13 399 3 240	3 913 3 463 450	3 349 2 149 1 200	572 302 270	1 014 864 150	9 659 7 839 1 820	4 766 3 966 800	
2.	OT Bydgoszcz	8 763	5 248	790	-	2 725	850	905	630	-	2 680	
3.	OT Gdańsk	44 665	14 158	3 181	16 940	10 386	14 607	1 190	915	2 752	4 024	
4.	OT Gorzów - razem w tym: OT Gorzów - bez filii filia w Zielonej Górze	89 680 41 659 48 021	47 341 24 911 22 430	2 967 2 291 676	29 967 12 100 17 867	9 405 2 357 7 048	5 300 4 800 500	1 840 320 1 520	1 790 1 600 190	23 003 - 23 003	14 748 11 761 2 987	
5.	OT Lublin	39 518	19 099	1 022	15 795	3 602	3 086	160	800	11 155	7 140	
6.	OT Olsztyn - razem w tym: OT Olsztyn - bez filii filia w Elblągu filia w Suwałkach	148 842 77 842 37 268 33 732	27 950 13 117 6 412 8 421	6 347 3 884 1 753 710	95 315 53 722 21 992 19 601	19 230 7 119 7 111 5 000	14 365 5 000 6 526 2 839	815 600 41 174	4 043 2 500 1 390 153	29 852 9 000 9 531 11 321	8 181 300 6 931 950	
7.	OT Opole	24 281	14 447	547	7 687	1 600	7 600	200	900	1 500	1 150	
8.	OT Poznań - razem w tym: OT Poznań - bez filii filia w Pile	43 679 25 115 18 564	33 168 19 800 13 368	2 130 1 350 780	2 300 - 2 300	6 081 3 965 2 116	2 200 1 200 1 000	860 710 150	425 325 100	1 200 - 1 200	6 900 3 900 3 000	
9.	OT Rzeszów	50 537	46 057	423	650	3 407	1 600	110	550	-	2 277	
10.	OT Szczecin - razem w tym: OT Szczecin - bez filii filia w Koszalinie	117 616 73 860 43 756	30 184 30 184 -	6 730 4 506 2 224	58 671 22 693 35 978	22 031 16 477 5 554	20 687 9 387 11 300	2 419 1 609 810	2 982 2 502 480	20 480 11 930 8 550	15 985 6 970 9 015	
11.	OT Wrocław	39 760	11 000	1 700	19 060	8 000	11 600	1 200	650	3 000	8 000	
RAZEM		651 715	271 341	26 970	263 024	90 380	85 244	10 271	14 699	102 601	75 851	

Zespoły dworskie i pałacowo-parkowe

* Liczba (stan ewidencyjny) obiektów przejętych do Zasobu protokołami zdawczo-odbiorczymi podlega weryfikacji, w związku ze zmianami funkcji, zmianami kwalifikacji, likwidacją itp. W stosunku do obiektów zabytkowych (zespółów dworskich i pałacowo-parkowych) weryfikacja ich statusu odbywa się przy udziale służb konserwacji zabytków

Tabela A.19

Liczba mieszkań przejętych do Zasobu WRSP i ich rozdysponowanie
(stan na 31.12.2001 r.)

Lp.	Jednostka organizacyjna Agencji	Przejęte			do 31.12.2001	Sprzedane			% 2001 2000	Prze- zane nieod- płatnie*	Pozosta- jące w Zasobie**
		do 31.12.2001	w tym			do 31.12.2001	w tym				
			2000	2001			2000	2001			
1.	OT Warszawa - razem w tym: OT Warszawa - bez filii filia w Łodzi	18 578 11 034 7 544	3 2 1	1 1 -	13 845 7 827 6 018	277 138 139	368 94 274	132,9 68,1 197,1	1 740 1 593 147	2 993 1 614 1 379	
2.	OT Bydgoszcz	24 993	-	-	20 112	786	990	126,0	151	4 475	
3.	OT Gdańsk	34 442	-	-	30 381	583	406	69,6	373	3 727	
4.	OT Gorzów - razem w tym: OT Gorzów - bez filii filia w Zielonej Górze	21 467 10 257 11 210	- - -	- - -	18 310 8 506 9 804	458 177 281	362 137 225	79,0 77,4 80,1	736 602 134	2 463 1 184 1 279	
5.	OT Lublin	9 000	-	12	7 895	153	151	98,7	72	1 051	
6.	OT Olsztyn - razem w tym: OT Olsztyn - bez filii filia w Elblągu filia w Suwałkach	49 005 27 819 7 100 14 086	40 - - 40	1 1 - -	41 720 23 606 5 969 12 145	961 581 130 250	779 534 126 119	81,1 91,9 - 47,6	816 503 269 44	6 462 3 732 860 1 870	
7.	OT Opole	24 906	-	-	19 884	1 350	951	70,4	206	4 836	
8.	OT Poznań - razem w tym: OT Poznań - bez filii filia w Pile	49 348 38 461 10 887	11 4 7	2 2 -	40 809 30 615 10 194	1 868 1 473 395	1 268 1 105 163	67,9 75,0 41,3	365 290 75	8 180 7 530 650	
9.	OT Rzeszów	9 304	30	14	8 945	190	122	64,2	42	305	
10.	OT Szczecin - razem w tym: OT Szczecin - bez filii filia w Koszalinie	52 079 30 826 21 253	31 - 31	- - -	49 440 28 997 20 443	2 270 1 171 1 099	817 535 282	36,0 45,7 25,7	2 544 1 790 754	109 85 24	
11.	OT Wrocław	40 089	-	-	32 066	813	912	112,2	1 138	7 067	
RAZEM		333 211	115	30	283 407	9 709	7 126	73,4	8 183	41 668	

* W tym 1 663 mieszkania wniesiono do spółek jako aport

** Po uwzględnieniu adaptacji pomieszczeń na mieszkania oraz połączenia lub likwidacji lokali

Tabela A.20

Zatrudnienie w gospodarstwach zorganizowanych na gruntach Zasobu WRSP
(stan na 31.12.2001 r.)

Lp.	Oddział Terenowy Agencji	Pracujący ogółem	z tego				w jednoosobowych spółkach Agencji	u dzierżawców**
			w gospodarstwach Skarbu Państwa w administrowaniu	w innych jednostkach* administrowanych podległych Agencji				
1.	Warszawa	12 766	316	89		6 538	5 823	
2.	Bydgoszcz	5 478	43	62		-	5 373	
3.	Gdańsk	6 466	128	243		-	6 095	
4.	Gorzów	3 832	-	223		-	3 609	
5.	Lublin	1 303	28	71		-	1 204	
6.	Olsztyn	11 457	-	620		264	10 573	
7.	Opole	5 567	-	100		884	4 583	
8.	Poznań	10 018	218	220		1 407	8 173	
9.	Rzeszów	2 058	61	72		596	1 329	
10.	Szczecin	7 307	24	208		-	7 075	
11.	Wrocław	6 615	-	335		169	6 111	
RAZEM			818	2 243		9 858	59 948	

* Administracja mieszkań i infrastruktury komunalnej oraz jednostki nadzoru i zagospodarowania nieruchomości Zasobu WRSP

** Szacunek na podstawie badania ankietowego

Tabela A.22

Wydatki statutowe i koszty funkcjonowania Agencji WRSP w 2001 r.
(w tys. zł)

Lp.	Jednostka organizacyjna Agencji	Wydatki statutowe Agencji							Koszty funkcjonowania Agencji	
		razem	wplaty do budzetu z tytulu art.. 20a ustawy	subwencje statutowe	zamówienia i zlecenia Agencji	wydatki inwestycyjne dotyczące Zasobu	odsetki od kredytów i pożyczek udzielonych Agencji	utrzymanie mienia niezagospodarowanego	razem	w tym wynagrodzenia pracowników
1.	OT Warszawa - razem w tym: OT Warszawa - bez filii filia w Łodzi	60 064 45 900 14 164	- - -	8 713 7 372 1 341	14 084 7 748 6 336	9 075 6 236 2 839	- - -	1 321 958 363	11 483 9 050 2 433	5 563 4 220 1 343
2.	OT Bydgoszcz	58 867	-	30 525	8 717	10 771	-	4	4 415	2 849
3.	OT Gdańsk	75 973	-	20 552	14 103	19 086	3	4 833	5 726	3 081
4.	OT Gorzów - razem w tym: OT Gorzów - bez filii filia w Zielonej Górze	53 382 25 943 27 439	- - -	15 666 9 849 5 817	13 889 3 890 9 999	3 913 1 878 2 035	- - -	3 477 1 572 1 905	5 040 2 615 2 425	3 115 1 690 1 425
5.	OT Lublin	29 047	-	13 844	6 694	2 853	-	1 349	4 536	2 818
6.	OT Olsztyn - razem w tym: OT Olsztyn - bez filii filia w Elblągu filia w Suwałkach	105 832 61 332 13 471 31 029	- - - -	30 691 18 200 4 217 8 274	21 704 11 059 1 546 9 099	18 023 9 207 1 104 7 712	35 - 35 -	8 900 4 240 3 646 1 014	10 271 5 253 1 390 3 628	6 251 3 282 756 2 213
7.	OT Opole	67 298	-	8 502	22 602	19 881	-	1 625	5 696	3 232
8.	OT Poznań - razem w tym: OT Poznań - bez filii filia w Pile	96 954 78 852 18 102	- - -	28 306 22 173 6 133	34 331 27 570 6 761	12 324 12 319 5	- - -	2 302 1 205 1 097	8 748 6 291 2 457	5 179 4 006 1 173
9.	OT Rzeszów	31 395	-	6 519	14 058	4 955	-	1 358	5 150	3 277
10.	OT Szczecin - razem w tym: OT Szczecin - bez filii filia w Koszalinie	80 665 66 067 14 598	- - -	34 754 34 693 61	11 658 7 414 4 244	8 015 7 479 536	- - -	4 487 2 714 1 773	9 359 6 066 3 293	4 762 2 855 1 907
11.	OT Wrocław	69 393	-	5 372	37 380	5 261	-	8 038	5 228	2 762
	Biurowo Prezesa	408 100	375 615	16 980	4 014	10 922	-	-	29 439	10 557
	RAZEM	1 136 970	375 615	220 424	203 234	125 079	38	37 694	105 091	53 446

Tabela A.23

Realizacja należności z tytułu czynszu dzierżawnego i z tytułu sprzedaży mienia Zasobu WRSP wg stanu na dzień 31.12.2001 r.
(w tys. zł)

Lp.	Oddział Terenowy Agencji	Należności z tytułu czynszu dzierżawnego			Należności z tytułu sprzedaży mienia Zasobu WRSP		
		wymagalne należności bieżące	z tego uregulowa- wano	wymagalne należności zaległe	wymagalne należności bieżące	z tego uregulowa- wano	z tego uregulowa- wano
1.	Warszawa	18 000	14 672	12 163	107 819	94 563	5 981
2.	Bydgoszcz	26 353	22 034	13 537	46 218	41 289	7 971
3.	Gdańsk	20 920	10 218	28 294	62 261	56 073	13 842
4.	Gorzów	16 698	11 597	17 628	54 909	43 458	7 671
5.	Lublin	7 460	5 182	5 596	27 818	23 152	2 285
6.	Olsztyn	38 720	23 838	16 337	160 999	135 361	9 864
7.	Opole	30 288	16 446	23 803	72 535	55 709	18 496
8.	Poznań	57 724	30 583	10 742	120 240	89 092	11 476
9.	Rzeszów	6 650	4 650	6 974	41 623	39 970	1 776
10.	Szczecin	42 954	24 561	45 871	98 642	58 881	30 667
11.	Wrocław	47 204	33 147	25 488	115 972	95 473	12 017
RAZEM		312 971	196 928	206 433	909 036	733 021	122 046

Tabela A.24

Zadłużenie przejęte wraz z mieniem zlikwidowanych ppgr oraz jego restrukturyzacja
(wg stanu na 31.12.2001 r., w tys. zł)

Lp.	Oddział Terenowy Agencji	Zadłużenie ogółem stan na 31.12.2001	Z tego						zadłużenie sporne oraz nie przedstawione do rozliczenia lub potrącenia
			zadłużenie objęte formami restrukturyzacji					umowy cywilno-prawne	
			bankowe postępowania ugodowe	układy ratalnej spłaty wobec ZUS	pozostałe układy ratalnej spłaty	porozumienia w sprawie rozliczenia przez potrącenie			
1.	Warszawa	336	336	-	-	-	-	-	-
2.	Bydgoszcz	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	Gdańsk	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	Gorzów	150	-	-	-	-	150	-	-
5.	Lublin	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	Olsztyn	11	-	-	-	-	11	-	-
7.	Opole	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	Poznań	1 499	794	-	-	-	-	-	705
9.	Rzeszów	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	Szczecin	25	-	-	-	-	-	-	25
11.	Wrocław	-	-	-	-	-	-	-	-
RAZEM		2 021	1 130	-	-	-	161	-	730

Tabela A.25

Dłużnicy AWRSP, których zaległości przekraczają kwotę 100 tys. zł na umowę
(stan na 31.12.2001 r., w tys. zł)

Lp.	Oddział Terenowy Agencji	Liczba dłużników	Z tego		Kwota zaległości razem	Z tego	
			dzierżawa	sprzedaż		dzierżawa	sprzedaż
1.	Warszawa	82	38	44	36 791	10 418	26 373
2.	Bydgoszcz	58	27	31	19 942	9 250	10 692
3.	Gdańsk	166	72	94	47 719	20 012	27 707
4.	Gorzów	122	54	68	60 135	22 196	37 939
5.	Lublin	40	19	21	17 519	7 511	10 007
6.	Olsztyn	96	43	53	55 021	17 118	37 903
7.	Opole	73	32	41	31 659	12 567	19 092
8.	Poznań	145	67	78	88 223	43 614	44 610
9.	Rzeszów	47	22	25	12 725	5 133	7 592
10.	Szczecin	241	119	122	115 540	49 513	66 027
11.	Wrocław	225	93	132	100 712	38 667	62 045
RAZEM		1 295	586	709	585 985	235 998	349 986

Tabela A.26

Przyznane ulgi i umorzenia w spłacie należności AWRSP w 2001 r.
(w tys. zł)

Lp.	Oddział Terenowy Agencji	Kwota należności objęta ulgami ogółem	Z tego					
			odroczenia		rozłożenia na raty		umorzenia	
			liczba dłużników	kwota odroczenia	liczba dłużników	kwota rozłożona na raty	liczba dłużników	kwota umorzenia
1.	Warszawa	22 557	380	21 206	64	627	301	724
2.	Bydgoszcz	15 936	210	10 679	81	4 524	19	733
3.	Gdańsk	8 807	301	2 833	62	5 613	1 020	361
4.	Gorzów	15 067	327	14 135	1	557	172	376
5.	Lublin	7 575	328	5 829	48	1 133	132	613
6.	Olsztyn	58 589	1 708	52 066	30	612	2 076	5 911
7.	Opole	16 979	436	15 218	4	1 389	616	373
8.	Poznań	21 259	473	18 251	24	2 543	94	465
9.	Rzeszów	3 981	109	2 675	18	274	128	1 031
10.	Szczecin	21 080	699	12 696	194	8 168	107	216
11.	Wrocław	29 281	447	21 440	47	6 943	333	898
	RAZEM	221 110	5 418	177 028	573	32 382	4 998	11 700

Tabela A.27

Należności Agencji z tytułu udzielonych pożyczek
(stan na 31.12.2001 r., w tys. zł)

Lp.	Oddział Terenowy Agencji	Kwota udzielonych pożyczek		Spłata		Saldo należności	
		ogółem	w tym udzielone w 2001 r.	ogółem	w tym spłacone w 2001 r.	ogółem	w tym przeteterminowane
1.	Warszawa	76 409	17 713	20 860	8 383	55 511	2 218
2.	Bydgoszcz	518	155	406	246	112	65
3.	Gdańsk	1 974	-	284	284	1 690	-
4.	Gorzów	140	140	138	138	2	-
5.	Lublin	29	29	-	-	29	-
6.	Olsztyn	1 782	1 742	519	460	1 263	30
7.	Opole	1 813	650	449	410	1 364	300
8.	Poznań	7 828	2 021	2 736	2 581	5 092	2 845
9.	Rzeszów	4 000	-	-	-	4 000	4 000
10.	Szczecin	1 891	1 200	200	200	1 691	-
11.	Wrocław	4 294	340	1 580	1 337	2 714	330
	Biuro Prezesa	47 181	13 500	2 181	2 181	41 798	25 000
	RAZEM	147 858	37 490	29 352	16 220	115 265	34 788

Tabela A.28

Kredyty długoterminowe oraz poręczenia i gwarancje
(stan na 31.12.2001 r., w tys. zł)

Lp.	Oddział Terenowy Agencji	Zadłużenie wg stanu na 31.12.2000	Kredyty długoterminowe		Zadłużenie wg stanu na 31.12.2001	Poręczenia i gwarancje			
			zaciągnięte w 2001	splacone w 2001		wg stanu na 31.12.2000	udzielone w 2001	wygasłe w 2001	wg stanu na 31.12.2001
1.	Warszawa	-	-	-	-	260	-	140	120
2.	Bydgoszcz	-	-	-	-	392	-	-	392
3.	Gdańsk	568	-	215	353	45	4 001	1 396	2 650
4.	Gorzów	-	-	-	-	744	-	-	744
5.	Lublin	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	Olsztyn	-	-	-	-	2 660	-	1 264	1 396
7.	Opole	-	-	-	-	1 047	930	238	1 739
8.	Poznań	-	-	-	-	116	70	-	186
9.	Rzeszów	-	-	-	-	43	-	8	35
10.	Szczecin	-	-	-	-	10	-	10	-
11.	Wrocław	-	-	-	-	2 000	-	-	2 000
Biuro Prezesa		-	-	-	-	8 000	-	-	8 000
RAZEM		568	-	215	353	15 318	5 001	3 056	17 263

Tabela A.29

Wyniki finansowe gospodarstw Skarbu Państwa w 2001 r.
(w tys. zł)

Lp.	Oddział Terenowy Agencji	Przychody ogółem i zyski nadzwyczajne	Koszty ogółem i straty nadzwyczajne	Koszty rodzajowe ogółem	W tym				Odsetki do zapła- cenia	Wynik finan- sowy netto	W tym		Majątek obro- towy	Zobowiązania	
					amorty- zacja	zużycie mate- rialów, energii i usługi obce	wyna- gro- dzenia	składki na ubezpie- czenie społeczne i Fundusz Pracy			zysk netto	strata netto		ogółem	w tym kredyty bankowe
1.	Warszawa	44 361	44 105	31 498	1 384	13 519	11 951	1 983	35	256	1 937	1 681	12 673	5 541	-
2.	Bydgoszcz	11 594	11 919	11 315	952	5 294	3 459	642	163	-326	427	753	5 288	1 794	-
3.	Gdańsk	35 337	38 095	34 452	2 593	17 645	10 142	1 744	16	-2 758	96	2 854	26 031	16 040	2 205
4.	Gorzów	18 640	21 054	19 925	828	5 939	10 275	1 744	45	-2 413	658	3 071	8 855	6 651	-
5.	Lublin	16 879	17 711	16 562	1 255	7 810	5 417	982	-	-832	1 183	2 015	11 011	7 531	-
6.	Olsztyn	50 058	48 459	44 461	4 322	19 061	14 603	2 693	1	1 599	2 705	1 106	16 648	5 415	-
7.	Opole	9 811	10 143	8 918	115	3 983	2 798	471	13	-332	199	531	1 735	1 959	-
8.	Poznań	34 575	36 134	34 520	1 467	12 871	12 557	2 280	1	-1 559	1 636	3 195	16 194	8 256	640
9.	Rzeszów	14 714	14 176	12 756	1 243	3 794	5 274	905	5	538	1 558	1 020	9 937	1 592	95
10.	Szczecin	15 158	15 664	14 932	944	4 179	7 288	1 399	-	-506	48	554	5 578	1 241	-
11.	Wrocław	33 544	36 209	34 506	2 295	14 922	10 354	1 797	-	-2 665	341	3 006	9 085	10 467	-
RAZEM		284 671	293 669	263 845	17 398	109 017	94 118	16 640	279	-8 998	10 788	19 786	123 035	66 487	2 940
w tym: gsp w administrowaniu produkcyjnym		78 785	78 964	62 281	4 175	28 754	19 440	3 516	45	-179	3 497	3 676	29 905	16 151	2 309

Tabela A.30

Dane finansowe spółek, w których Agencja posiadała udziały/akcje
(wg stanu na 31.12.2000 r., w tys. zł)*

Wyszczególnienie	Liczba spółek	Wartość nominalna posiadanych udziałów/akcji	Wynik finansowy netto	Kwota dywidendy dla Agencji
Spółki ogółem	195	886 352	242 982	5 435
z tego:				
spółki ze 100% udziałem AWRSP (jednoosobowe spółki Agencji)	111	714 704	4 962	1 474
spółki z udziałem AWRSP poniżej 100%	84	171 648	238 020	3 961

* tabela przedstawia wyniki za 2000 r., gdyż w okresie sporządzania *Raportu (...)* za 2001 r. nie we wszystkich spółkach odbyły się walne zgromadzenia wspólników zatwierdzające sprawozdania finansowe spółek za 2001 r. oraz podejmujące uchwały o podziale zysku